

Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis a 2023-as évre (ősz)

Budapest, 2022. november–december

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI   Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A tanulmány alapjául szolgáló adatfelvételre az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet együttműködésében került sor. A kutatás finanszírozását az MKIK GVI és az MKIK között 2022. március 18-án kötött szerződés biztosította, amely a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal között GFA-KA-ITM-12/2021 számon megkötött szerződés VII. fejezetében megfogalmazott programelem 527.1.01.01. (Munkaerőpiaci prognóziskutatás) teljesítéséhez kapcsolódik.

A tanulmányt írták:

Bacsák Dániel (elemző, MKIK GVI)
Hajdu Miklós (elemző)
Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)
Nyíró Zsanna (elemző, MKIK GVI)

A kutatás terepmunkáját és az adatok feldolgozását irányította:

Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)

Kutatásvezető:

Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)
e-mail: fruzsina.nabelek@gvi.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2022. december 15.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu/>

Tartalom

Ábrák, táblák jegyzéke.....	5
Összefoglaló	9
Bevezetés.....	19
1. Makrogazdasági helyzet.....	20
1.1. Nemzetközi kitekintés.....	23
1.2. Makrogazdasági trendek Magyarországon.....	33
2. A vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai.....	46
2.1. Az üzleti helyzet megítélése és az elmúlt években tapasztalt folyamatok.....	46
2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői.....	53
2.3. Területi egyenlőtlenségek	55
3. 2023 őszén várható munkaerőkereslet.....	56
3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján	57
3.2. Létszámvárakozások 2023-ra.....	63
4. A foglalkoztatás jellemzői	68
4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás	70
4.2. Határozott idejű foglalkoztatás.....	73
4.3. Külföldiek foglalkoztatása	75
4.4. Pályakezdők foglalkoztatása	78
4.5. Egyszerűsített foglalkoztatás.....	81
4.6. Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatása.....	84
5. Toborzási nehézségek.....	87
5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok.....	87
5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői.....	92
6. A munkavállalók képzése.....	94
6.1. A képzést nyújtó vállalatok	94
6.2. A munkavállalók képzését akadályozó tényezők	97
1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana	101
M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák	101
M1.2. A modell ismertetése	104
2. Melléklet: A vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások.....	118
M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgy félév	118

M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő félév	123
M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány	128
M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen	133
M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen	138
3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói.....	143
4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai	146
5. Melléklet: A kutatás kérdőíve.....	148

Ábrák, táblák jegyzéke

V1. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben.....	10
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2022.....	11
V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése.....	12
V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2022. III. negyedév.....	14
V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0).....	15
V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása	16
V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2023-ban (ősz).....	18
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgy félév, következő félév).....	47
2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és a várakozások teljesülése.....	48
2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése.....	49
2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként.....	51
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint.....	54
2.3.1. ábra: A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatók értékei – megyei bontásban.....	55
3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok.....	56
3.1.1. ábra: A tárgy időszakra és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató.....	58
3.1.1. tábla: Foglalkoztatási várakozások megyénként, 2023 – vállalati egyenlegmutató.....	59
3.1.2. ábra: A létszámnövekedési várakozások összetevői.....	61
3.1.3. ábra: Munkaerőkereslet foglalkoztatási csoportonként 2022–2023.....	62
3.2.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	63
3.2.2. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	65
3.2.1. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2023-ban.....	66
3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2023-ban – gazdasági ágak szerint.....	67
3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2022-ben – exporttevékenység szerint.....	67
4.1.1. ábra: A nem teljes munkaidős foglalkoztatást leíró mutatók.....	71
4.1.1. tábla: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	72
4.2.1. ábra: A határozott idejű foglalkoztatást leíró mutatók.....	74
4.2.1. tábla: A jövőbeli határozott idejű foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	75

4.2.1. ábra: Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók	76
4.2.1. tábla: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban	77
4.3.1. ábra: Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók.....	79
4.3.1. tábla: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban	80
4.5.1. ábra Az egyszerűsített foglalkoztatását leíró mutatók.....	82
4.5.1. tábla: A jövőbeli egyszerűsített foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban	83
4.6.1. ábra Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását leíró mutatók	85
4.6.1. tábla: Kölcsönvett munkaerő jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	86
6.1.1. ábra: Képzést nyújtó vállalatok arányának alakulása	94
6.1.1. tábla: A munkavállalók képzésének formája, N=6386	95
6.1.2. ábra: Képzést nyújtó vállalatok aránya létszámkategóriánként és ágazonként, 2022.	95
6.1.2. tábla: Az egyes képzettségi szintekhez tartozó, képzésben résztvevő munkavállalók aránya a képzést nyújtó cégek munkavállalói között	96
6.1.3. ábra: A képzést nyújtó cégek megoszlása aszerint, hogy a munkavállalók milyen típusú készségeit fejlesztik a képzések keretében.....	97
6.2.1. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést, 2012–2022	98
6.2.2. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést létszámkategóriánként és ágazonként, 2021	100
M1.1.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	101
M1.2.1. tábla: A minta részletezése	104
M1.2.1. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása	105
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként	106
M1.2.2. tábla: A modell bemeneti változói.....	108
M1.2.3. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma.....	109
M1.2.4. tábla: A modell együtthatói.....	110
M1.2.5. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	117
M2.1.1 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2017–2022 (%).....	118
M2.1.2 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2017–2022 (%).....	119
M2.1.3 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2017–2022 (%).....	120

M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2017–2022 (%).....	121
M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2017–2022 (%).....	122
M2.2.1 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2017–2022 (%).....	123
M2.2.2 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2017–2022 (%).....	124
M2.2.3 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2017–2022 (%).....	125
M2.2.4 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2017–2022 (%).....	126
M2.2.5 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2017–2022 (%).....	127
M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2017–2022 (%).....	128
M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2017–2022 (%).....	129
M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2017–2022 (%).....	130
M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása exporttevékenység szerint, 2017–2022 (%).....	131
M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2017–2022 (%).....	132
M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2017–2022 (%).....	133
M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2017–2022 (%).....	134
M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2017–2022 (%).....	135
M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2017–2022 (%).....	136
M2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2017–2022 (%).....	137
M2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2017–2022 (%).....	138
M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2017–2022 (%).....	139
M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2017–2022 (%).....	140

M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2017–2022 (%).....	141
M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2017–2022 (%) ...	142
M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell	143
M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell.....	144
M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell.....	145
M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2022 ősz.....	146
M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2022 ősz	146
M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2022 ősz.....	147
M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2022 ősz.....	147
M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2022 ősz	147

Összefoglaló

Az adatfelvétel

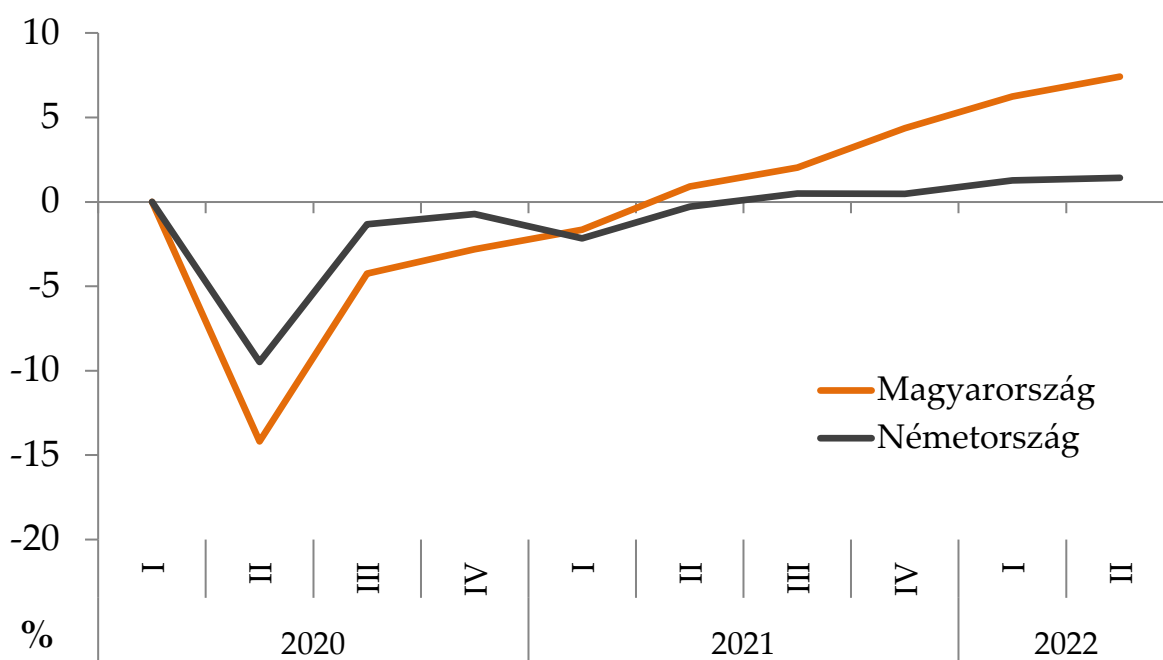
2022. szeptember–november során került sor a Technológiai és Ipari Minisztérium és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis” kutatásának 2022. évi második adatfelvételére, amelynek során a megyei kormányhivatalok és az MKIK GVI munkatársai 6541, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjét kérdezték meg a munkaerő iránti jelenlegi és várható keresletükről. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint, illetve bizonyos, vállalatokra vonatkozó megállapítások esetén a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan. Az alábbiakban e kutatás eredményeit ismertetjük úgy, hogy azokat összevetjük más adatforrások, becslések idevágó adataival.

Üzleti helyzet

A magyar gazdaság 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból (1,8 százalékos növekedés), majd 2014-től 2019-ig évi 2,2 százalék (2016) és 5,4 százalék (2018) között növekedett. A lassulás már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalék). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,2 és -3,3 százalék), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévében a csökkenés mértéke már csak 1,7 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,5 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,1 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (7,9 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,3 százalékos, a harmadik negyedévben pedig már csak 4,1 százalékos bővülést lehetett regisztrálni.

A 2020-as koronavírus-járvány okozta válság hatását a legszemléletesebben úgy ábrázolhatjuk, ha a GDP negyedéves változását a válság kezdetének időpontjához képest figyeljük meg. A V1. ábrán jól megfigyelhető, hogy a koronavírus-járvány okozta válság mind a magyar, mind a német gazdaságot jelentősen megrendítette, 2020 második negyedévében a magyar 14, a német pedig 9 százalékkal maradt el az első negyedéves GDP-szinttől. A harmadik negyedévi visszapattnás a két országban 8–10 százalékpontos felzárkózást eredményezett. Ezt követően a német gazdaság stagnálni, majd 2021 első negyedévében újra csökkenni kezdett (-2 százalék), a magyar gazdaság viszont lassuló ütemben ugyan, de folyamatosan közelítette, majd 2021 második negyedévében meg is haladta a válság előtti szintet (2 százalék). A német gazdaság ugyanezt 2021 második felében érte el, azóta azonban csak stagnál, lassan növekszik. 2022 második negyedévében a magyar gazdaság 7,4 százalékponttal, a német gazdaság viszont csak 1,4 százalékponttal haladta meg a 2020. első negyedévi GDP-szintet.

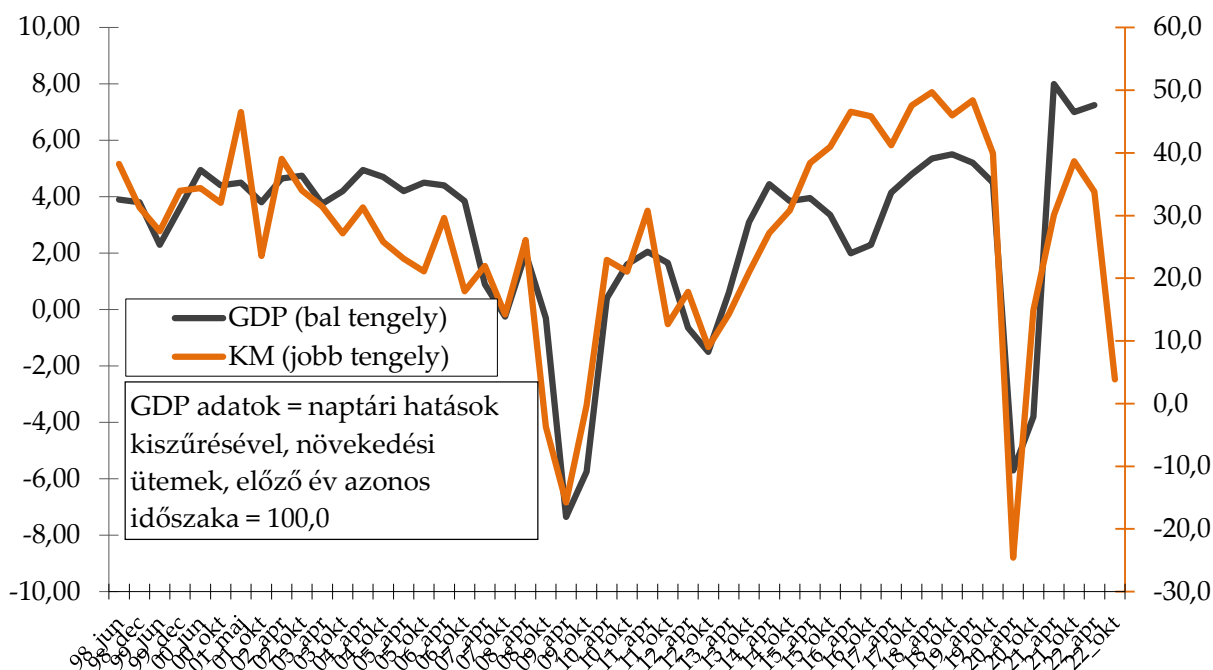
V1. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben

Forrás: KSH, Destatis

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb, 2022. októberi vállalati konjunktúravizsgálata 2135 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. A GVI Konjunktúramutató októberben az áprilisi +34 pontról +4 pontra csökkent. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében visszaemelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második felében azonban ismét jelentős csökkenést mutat: a 2022 első és második feléve között bekövetkező 30 pontos visszaesés mértéke megegyezik a 2008 április és október közötti visszaesés mértékével. A konjunktúramutató jelenlegi értéke a 2012 októberi – a 2008-as válságot követő második visszaesési hullám időszakában tapasztalt – +9 pontos értékhez áll közel. A bizonytalansági mutató értéke emelkedett 2022 áprilisához képest, jelenleg 59 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is növekvő mértékben polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

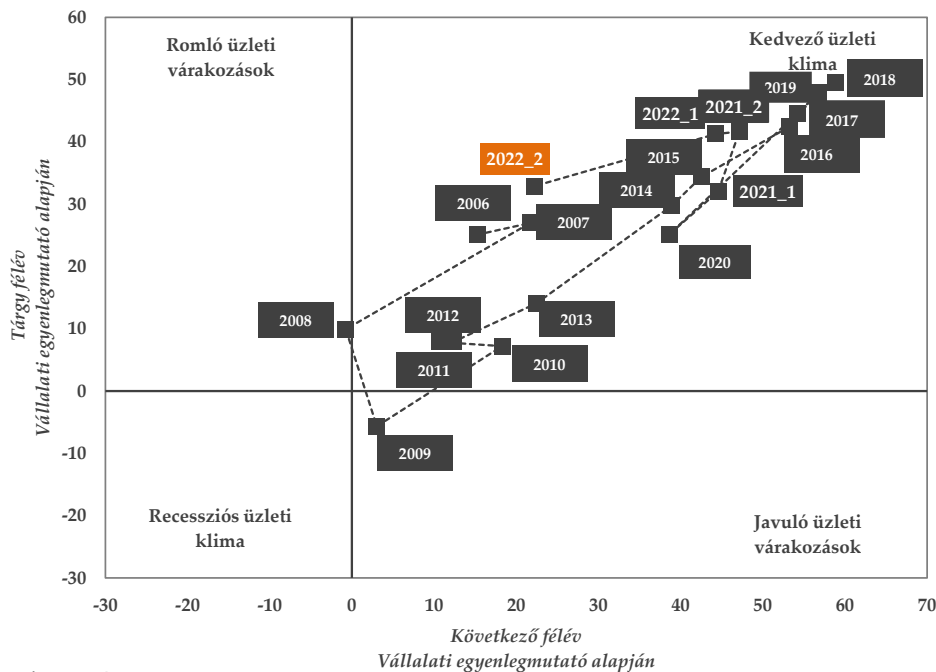
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2022

Forrás: GVI. KSH

A 2022. őszi Prognózis adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a koronavírus-járvánnyal összefüggő gazdasági válságot követő javulás után ismét romló tendenciát mutat. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 33 pont – azaz 33 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, akik inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, akik kedvezőtlenül –, ami 9 pontos csökkenés a 2022 tavaszán tapasztalt értékhez viszonyítva. A 2023 első félévére vonatkozó üzleti várakozások tavaszhoz képest jelentős mértékben romlottak. 2022 őszen 23 pont a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke – azaz 23 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek bíznak üzleti helyzetük javulásában 2023 első félévében, azokhoz képest, amelyek az üzleti helyzet romlását várják. A 2008-as válságot követően 2013-ban az üzleti várakozások már a 2007-es állapothoz hasonlóak voltak, a jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetértékelésen alapuló üzleti környezet jelentős mértékben javult, 2014-re pedig 2006 óta nem tapasztalt szintre fejlődött, 2015-re még kedvezőbbé vált. A javuló tendencia egészen 2018-ig folyamatos volt, a 2019-es enyhe visszaesést követően azonban 2020-ban jelentősen, lényegében a 2014-es szintnek megfelelő értékre csökkent mind a jelenlegi, mind a várható üzleti helyzet mutatója. 2021 folyamán számottevő javulás történt, 2022 folyamán azonban jelentős mértékű visszaesés tapasztalható, a jelenlegi és a várható üzleti helyzet mutatójának mostani értékei a 2006–2007-es időszak értékeihez állnak legközelebb.

V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

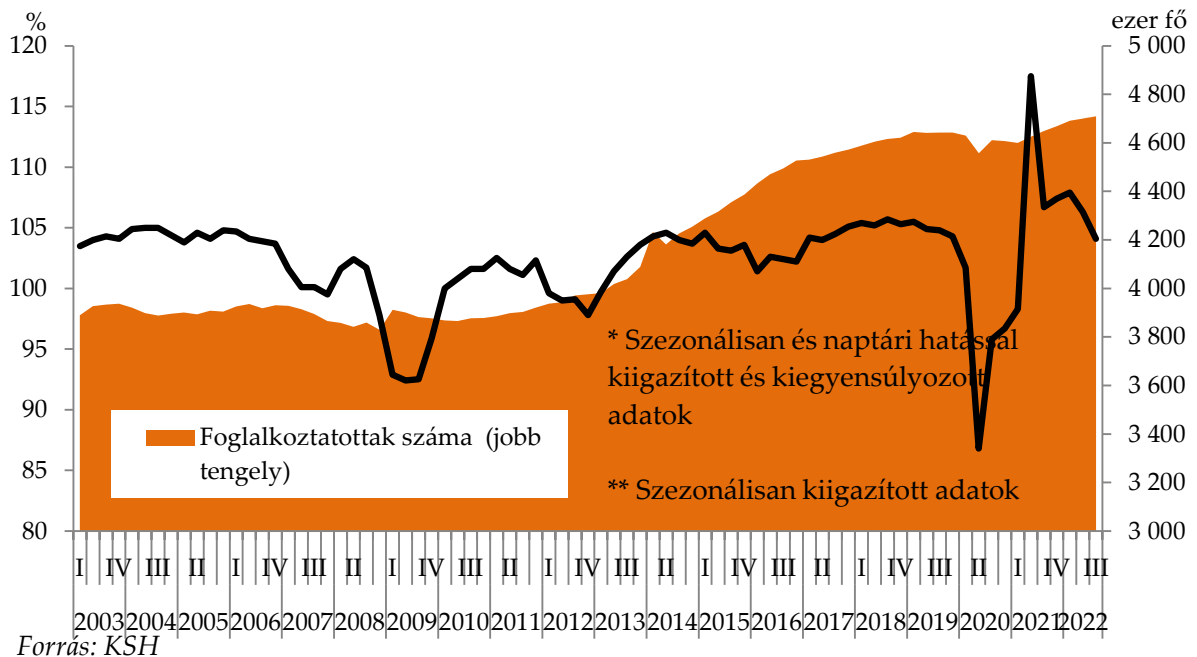

Létszámváltozások a versenyszférában

Magyarországon 2013-tól kezdve a GDP volumenindexe lassan – változó mértékben, de folyamatosan – emelkedett a koronavírus-járvány kitöréséig, a foglalkoztatás pedig – eleinte részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt, később inkább piaci igények alapján – lényegében folyamatosan nőtt a 2008-as világválságot követően (lásd V4. ábra). A gazdasági növekedés lassulása már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött (ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés), ugyanakkor **foglalkoztatottak száma 2019 harmadik negyedévében érte el a csúcspontját (4 654 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére 4 557 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottság szintje, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedéve óta újra folyamatosan nő a foglalkoztatottság, 4 601 ezer főről 2022 harmadik negyedévére 4 709 ezer főre emelkedett.**

Ágazatok szerint 2020 első negyedévében – lényegében a koronavírus-járvány miatti korlátozásokat megelőzően – az építőiparban, a vendéglátásban, az egyéb szolgáltatások és az ingatlanügyletek területén még 2–10 százalékos növekedést lehetett regisztrálni (az ingatlanügyletek és az építőipar járt az élen). 2020 második negyedévében már minden ágazatban csökkent az alkalmazásban állók indexe, különösen a vendéglátásban (35,3 százalék) és az egyéb szolgáltatásoknál (17,1 százalék), a harmadik negyedévben viszont az összes szektorban emelkedést lehetett tapasztalni. 2021 első negyedévében két ágazat kivételével mindegyik megközelítette, vagy akár meg is haladta az egy évvel korábbi (válság előtti) foglalkoztatotti létszámot (98–102 százalék), a vendéglátásban azonban 16 százalékos, az ingatlanügyletek területén pedig 14 százalékos csökkenés volt még ekkor is – megjegyzendő, hogy utóbbi kifejezetten ekkor alakult ki. Az év hátralévő részében csupán a mezőgazdaság és az ingatlanügyletek maradtak el minimális mértékben az előző évi szinttől, a többi ágazatban viszont 2–33 százalékos növekedés ment végbe, különösen nagymértékű emelkedést a vendéglátás és a szolgáltatások területén lehetett regisztrálni a bázishatásból következően – még ez magyarázza a vendéglátás 2022. első negyedévben regisztrált 13–20 százalékos többletét is. Az idei évben a mezőgazdaságban és az egyéb szolgáltatások területén maradt el minden negyedévben az alkalmazásban állók száma az előző év azonos időszakához képest – 2,4–2,6, illetve 3,8–4,5 százalékkal.

V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2022. III. negyedév

A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma 2009 folyamán a gazdasági válság hatására jelentős visszaesést mutatott. 2010 és 2013 között enyhe növekedés és stagnálás jellemezte a versenyszféra alkalmazottainak létszámát. 2014 és 2018 között 3 százalék körüli emelkedést mutattak az adatok. **2019-ben enyhült a növekedés üteme (1,9 százalék), 2020 első negyedévében pedig már 1,2 százalékkal, második negyedévében 14,8 százalékkal maradt el a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakához képest. 2020 második felében (9,1 és 3,9 százalékos elmaradás) és 2021 első negyedévében javult a helyzet (1,5 százalékos elmaradás), 2021 második negyedévében pedig – a kirívóan alacsony bázisnak is köszönhetően – 15,5 százalékkal haladta meg a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakában mért szintet. 2022 első felében 4 százalékot meghaladó többletet lehetett regisztrálni az egy évvel korábbi időszakhoz képest, ez a harmadik negyedévre azonban 2,7 százalékra mérséklődött.**

V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022, százalék
(az előző év azonos időszaka: 100,0)

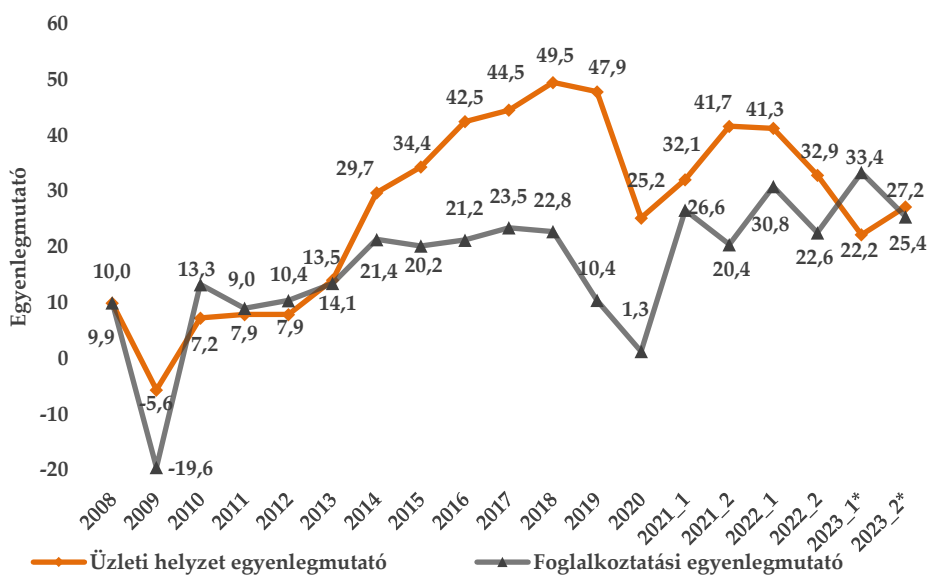
Forrás: KSH

2022 második félévében 23 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette. Ez az érték egy éve még 20 százalékpont volt, vagyis a létszámbővítő vállalatok aránya az idei évben tovább növekedett (2020-ban mindössze egy százalékpontos többletet mértünk). Az adatok a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válságból való kilábalás folytatódását jelzik.

Az idei létszámváltozásokra vonatkozó egyenlegmutató emelkedése mellett a 2022-ben megfogalmazott, a következő év második félévére vonatkozó vállalati egyenlegmutató 25 pontos (2022 első felében ez az érték a 2023-as első félévi várakozásokat tekintve még 33 százalékpont volt) értéket vesz fel – 25 százalékpontos többségben vannak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben (lásd a V6. ábrát). Jövőre tehát több vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén.

Az üzleti helyzettel kapcsolatos pozitív várakozások hosszú idő után először alacsonyabbak, illetve lényegében megegyezőek a foglalkoztatásra vonatkozó várakozásokkal.

V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

*a 2023. első és második félévi értékek a vállalati várakozásokon alapulnak

Forrás: TIM, GVI 2008–2022

A Prognózis adatfelvétel nyers adatai szerint – az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válaszai alapján – 2,4 százalékos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek 1,1 százalékkal fogják csökkenteni a foglalkoztatottak számát. A jellemzően túlzóan optimista nyers vállalati várakozásokat korrigáló, és a tényadatokat általában sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alul becslő mutatót figyelembe véve romló tendencia valószínűsíthető. Mindez nem meglepő az energiaválság és a rendkívüli infláció tükrében.

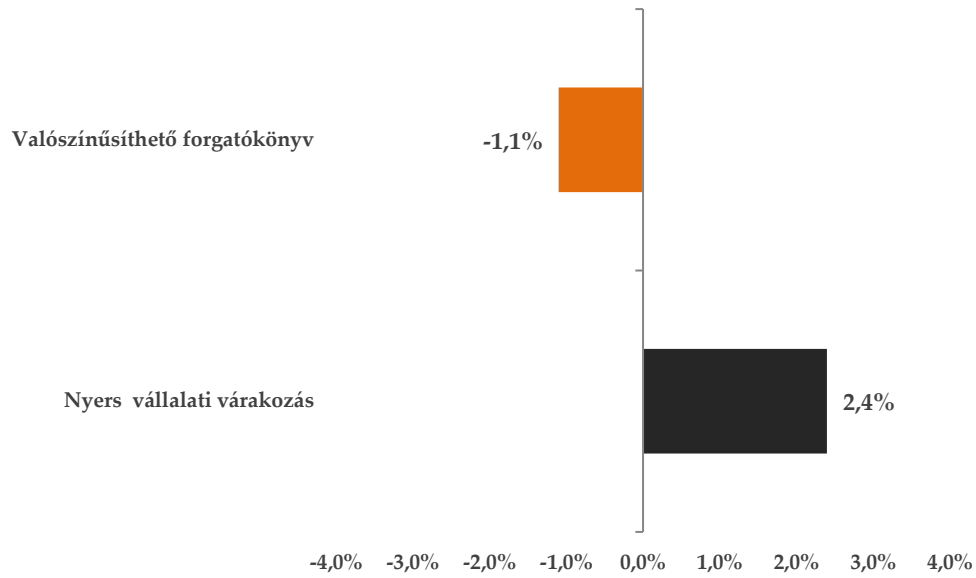
Az idei évi előrejelzést különösen bizonytalanná teszi az elhúzódó orosz-ukrán konfliktus. A korrekcióval kapcsolatban fontos továbbá figyelembe venni, hogy az jórészt a stabil gazdasági konjunktúrával jellemezhető időszakban tapasztaltak alapján történik, amihez képest jelenleg egészen más körülmények között kénytelenek működni a cégek.

A koronavírus-járvány a toborzási nehézségek területén is érezte hatását: a 2018-as csúcsot követően, amikor a vállalatok 43 százaléka számolt be arról, hogy a cégnél tartósan betöltetlen álláshelyek vannak, 2020 és 2021 folyamán jelentős csökkenés következett be. **2019-ben a vállalkozások 33 százaléka, 2020-ban pedig – már a koronavírus-járvány időszakában – mindösszesen a 25 százaléka számolt be toborzási nehézségekről. A csökkenő tendencia lassuló ütemben ugyan, de még 2021 első hónapjaiban is folytatódott (24 százalék), az év második felében viszont megfordult (26 százalék), 2022 első félévére pedig azon vállalkozások aránya, melyek toborzási nehézségről számoltak be, már csaknem elérte a 35 százalékot. 2022 második felében – az energiaválság kialakulásával párhuzamosan – 3 százalékponttal csökkent a toborzási nehézségekről beszámoló cégek aránya (32 százalék).**

A korrigált becslés minden szektorban bizonytalanságokat jelez, ugyanis az elmúlt évi tapasztalatokkal kiigazított prognózis szerint egyik ágazatban sem várható a foglalkoztatás bővülése, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint a teljes gazdaságban létszámnövekedés lesz a következő évben. Az előrejelzések szerint a legkedvezőtlenebb kilátások a mezőgazdaságban jellemzők, míg az iparra vonatkozó becslések viszonylag kedvezők. **A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben kedvezőbben alakul várhatóan a foglalkoztatás, mint a belföldi értékesítésre koncentráló cégeknél: a jellemzően hazai piacra termelőknél létszámcsökkenést valószínűsítünk, míg a döntően külföldre dolgozó vállalati körben ez nem várható.**

V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2023-ban (ősz)

Forrás: ITM, GVI (n=2341)
Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

Bevezetés

A tanulmány a hazai munkaerőpiac legnagyobb reprezentatív felmérés-sorozatának legújabb eredményeit tartalmazza, amelyben 6541, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjének a foglalkoztatásra, a cég üzleti helyzetére, valamint a cég jövőre vonatkozó kilátásaira vonatkozó válaszait rögzítettük és elemezzük. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint, illetve bizonyos, vállalatokra vonatkozó megállapítások esetén a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan. Azt, hogy az egyes eredmények milyen szempontból tekinthetők reprezentatívnak, a fejezetekben, illetve a táblázatok és ábrák magyarázatában rendre jelezzük. A kutatás megvalósulása több száz szakértő munkájának gyümölcse, akik az adatfelvétel előkészítésében, az adatfelvétel terepmunkájában, az adatok rögzítésében, feldolgozásában és elemzésében vettek részt, illetve elkészítették az adatfelvételt támogató informatikai fejlesztéseket.

A munkaerőpiac rövid távon várható folyamatainak felmérésére irányuló vizsgálsorozat története a rendszerváltást követő évekre nyúlik vissza, amely változó tartalommal és kutatási, adatfelvételi koncepcióval ugyan, de már a '90-es évek elejétől a munkaerőpiac helyzetére és várható folyamataira vonatkozó elemzések meghatározó adatforrásának számított és számít. E vizsgálsorozat újabb állomásaként 2022. szeptember 7-e és november 8-a között tizennyolcadik alkalommal került sor a Technológiai és Ipari Minisztérium (TIM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra.

1. Makrogazdasági helyzet

A fejezet a nemzetközi és a magyar gazdasági helyzet legfontosabb jellemzőit vázolja fel. Ezt azért tartjuk fontosnak, mert a mindenkori európai (és globális) gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra, így annak folyamatait tágabb gazdasági kontextusba helyezve érthetjük meg igazán.

A nemzetközi kitekintésünkben először ismertetjük az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzéseket, majd bemutatjuk a régió, Németország, Franciaország, az EU 27 tagállamának és az Egyesült Államoknak a legfrissebb GDP-adatait, valamint a legnagyobb nyugat-európai gazdaságkutató intézetek (Ifo, INSEE) vállalati felméréseiből származó üzleti bizalmi indexek jelenlegi állását is.

Ezt követően a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket vesszük sorra, a hazai vállalati konjunktúrafelmérések legfrissebb eredményei mellett pedig beszámolunk a magyar GDP-adatokról, valamint a foglalkoztatottság, a bérek és a beruházások alakulásáról is.

Főbb megállapítások¹

Az idei és a jövő évre vonatkozó legfrissebb előrejelzések mindegyike nagyfokú bizonytalansággal számol, hiszen egyelőre nem látható, meddig tart az orosz-ukrán háború és a nyomában kialakult energiaválság, miközben a legtöbb ország gyorsuló inflációval és lassuló gazdasági növekedéssel küzd.

Az Európai Bizottság 2022. őszi gazdasági előrejelzése szerint az unió gazdasága forduloponthoz ért: az energia-, élelmiszer- és egyéb nyersanyagárak nyomása alatt hirtelen megemelkedett infláció sújtja a világgazdaságot, amely még mindig küzd a koronavírus-járvány gazdasági következményeivel. Az EU a háborúhoz való földrajzi közelsége és a fosszilis tüzelőanyagok importjától való – bár jelentősen csökkenő – függősége miatt a leginkább kitett gazdaságok közé tartozik.

Mindezek figyelembevételével a Bizottság úgy véli, hogy a gazdasági növekedés üteme az EU 27 tagállamában 3,3 százalékkal (legkevesebb Észtországé -0,1 százalékkal, legjelentősebben pedig Írországé 7,9 százalékkal), az euróövezetben pedig 3,2 százalékkal lesz idén, aminek a mértéke mintegy fél százalékkal magasabb a nyáron előrejelzett bővülésnél. Várhatóan 2022 negyedik és 2023 első negyedében viszont eléri a recesszió az unió gazdaságát, a gazdasági növekedés az előrejelzések szerint pedig csak jövő tavasszal térhet majd vissza Európába, ahogyan fokozatosan enyhül az infláció szorítása.

Az év első tíz hónapjában gyorsuló és szélesedő árnyomás az infláció várható csúcspontját az idei negyedik negyedévre helyezte át, az éves inflációs előrejelzést pedig 9,3 százalékra emelte az EU 27 tagállamát és 8,5 százalékra az euróövezetet érintően. Az átlagos infláció 2023-ban is magas marad, az unióban 7 százalékkal, az euróövezetben 6,1 százalékkal lesz, és majd csak 2024-ben éri el a 3 százalékos szintet. A

¹ Az összefoglalásban idézett előrejelzések hivatkozásait lásd később.

munkanélküliségi ráta az előrejelzés szerint a 2022-es 6,2 százalékos történelmi mélypontról 2023-ban csak kis mértékben, 6,5 százalékra emelkedik, majd 2024-ben ismét 6,4 százalékra csökken.

Az Európai Bizottság 2022. őszi gazdasági előrejelzése szerint a magyar gazdaság a 2021. évi 7,1 százalékos bővülés után 5,5 százalékos növekedésre számíthat 2022-ben, a 2023. évi mutatót azonban csak 0,1 százalékosra becsüli, ami azt jelenti, hogy a Bizottság stagnálásra számít. Eközben az infláció a tavalyi 5,2 százalékról idén 14,8 százalékra emelkedhet, jövőre pedig a prognózis szerint még magasabb, 15,7 százalék lesz. Az előrejelzés szerint a munkanélküliségi ráta Magyarországon a 2021. évi 4,1 százalékról 2022-ben tovább mérséklődik, mindössze 3,6 százalék lesz, ezt követően azonban 4,2 százalékra fog emelkedni. A tavalyinál közel egyszázalékponttal alacsonyabb, 6,2 százalékos várható idei költségvetési hiány mellett a GDP-arányos államadósság a tavalyi 76,8 százalékról 2022 végére 76,4 százalékra, 2023 végére pedig 75,2 százalékra mérséklődhet. Összességében a Bizottság szerint a magyar költségvetési politika enyhíti a háztartások jövedelmének csökkenését, és hozzájárul a gazdasági visszaesés elkerüléséhez, de ennek tartósan magas költségvetési hiány lesz az ára.

Az OECD novemberi előrejelzése az idei évre 3,3 százalékos GDP-növekedést prognosztizál az eurózónának, míg a magyar gazdaság 2022-ben 6 százalékkal fog nőni várhatóan.

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2022-ben az eurózónában 3,1 százalékos, az EU egészében 3,2 százalékos, Magyarországon pedig 5,7 százalékos növekedéssel számol, míg a Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. 2022. októberi konjunktúrajelentése az idei évre 2,8 százalékos GDP-növekedést jósol az EU 27 tagállamának és az eurózónának, a hazai gazdaságtól pedig 4 százalékos bővülést vár. A GKI Gazdaságkutató Zrt. ennél is optimistább becslést adott közre prognózisának szeptemberi aktualizálásakor, hiszen 4,5 százalékos növekedést vár Magyarországon 2022-ben.

A Magyar Nemzeti Bank szeptemberben közzétett Inflációs Jelentése szerint a gazdasági teljesítmény 2022-ben 3-4 százalékkal bővülhet. A jegybank prognózisa alapján az infláció várhatóan az idei évben tovább emelkedik (13,5–14,5 százalék), majd a következő év első felében egyre markánsabban jelentkezik a globális nyersanyagárak csökkenésének és a hazai fogyasztás mérséklődésének árleszorító hatása.

A GVI Konjunktúramutató októberben az áprilisi +34 pontról +4 pontra csökkent. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében visszaemelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenést mutat: a 2022 első és második féléve között bekövetkező 30 pontos visszaesés mértéke megegyezik a 2008 április és október közötti visszaesés mértékével.

2009-ben rendkívül mély válságot élt meg a magyar gazdaság, a recesszió mélysége (6,6 százalék) megközelítette a transzformációs visszaesés (1991–1995) során tapasztalt mértéket. A 2010-ben és 2011-ben tapasztalt enyhe konjunktúra után a nyugat-európai gazdaságok növekedésének lassulása, a nemzetközi pénzügyi helyzet instabilitása és az euróválság hullámainak negatív hatása visszavetette a magyar gazdaságot is, így 2012-ben a GDP 1,3 százalékkal esett vissza. 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból, majd 2014-től 2019-ig évi 2,2 százalék (2016) és 5,4 százalék (2018) közötti mértékben növekedett. A lassulás már a koronavírus-járvány magyarországi kitörését megelőző negyedévben, 2020 első három hónapjában elkezdődött, ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalék). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,2 és -3,3 százalék), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévben a csökkenés mértéke már csak 1,7 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,5 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,1 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (7,9 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,3 százalékos, a harmadik negyedévben pedig már csak 4,1 százalékos bővülést lehetett regisztrálni.

2008 harmadik negyedévében a gazdasági válság hatására visszaesett a munkahelyek számának növekedése is, a foglalkoztatottak száma pedig egy ideig ugyan még tovább nőtt, a negyedik negyedévben azonban már jelentősen csökkent. A lassú kilábalás után 2012-ben a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba, a foglalkoztatottak száma ugyanakkor a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013-tól fogva a változó mértékű, de folyamatos gazdasági növekedés mellett a foglalkoztatás – eleinte szintén részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A foglalkoztatottak száma 2019 harmadik negyedévében érte el a csúcspontját (4 654 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére 4 557 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottság szintje, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedéve óta újra folyamatosan nő a foglalkoztatottság, 4 601 ezer főről 2022 harmadik negyedévére 4 709 ezer főre emelkedett. Figyelemreméltó ugyanakkor, hogy a versenyszférával (különösen a vendéglátással és az egyéb szolgáltatásokkal) ellentétben a közszférában nem következett be jelentős mértékű visszaesés a koronavírus-járvány hatására az alkalmazásban állók létszámát tekintve, ellenben 2021 második felétől megfordult a reláció: a versenyszférában lehet emelkedést, a közszférában pedig csökkenést regisztrálni.

A teljes nemzetgazdaságban 2022 januárja és szeptembere között a bruttó átlagkeresetek 17,5 százalékkal nőttek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű átlagos bruttó keresete – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési

intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél – 503 600, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 514 300 forintot ért el. Az átlagkeresetet a versenyszférán belül vizsgálva 14,7, a költségvetés területén 22,4, a nonprofit szervezetek esetében 28,4 százalékos növekedést figyelhetünk meg a 2022. január-szeptember időszakot tekintve, az előző év ugyanazon periódusához képest.

1.1. Nemzetközi kitekintés

Az alábbi alfejezetben felvázoljuk, hogy a legfrissebb előrejelzések szerint milyen globális gazdasági tendenciákra számíthatunk a következő évben. Összefoglaljuk az Európai Bizottság és egyes vezető gazdaságkutató szervezetek előrejelzéseit mind az EU, mind az eurózóna gazdaságára vonatkozóan, majd az Unió 27 tagállamának, külön Németországnak és Franciaországnak, valamint az Egyesült Államoknak a gazdasági helyzetét is röviden áttekintjük.

Az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

A magyar gazdaságra jelentős mértékben hat az Európai Unió többi országának gazdasága, mivel Magyarország külkereskedelmi kapcsolatait tekintve ezen országok jelentik a legfontosabb partnereket. Ezért a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket érdemes az Unióra vonatkozó prognózisok kontextusában értelmezni. Az alábbiakban az Európai Bizottság és különböző gazdaságkutató intézetek európai gazdaságra (EU 27, eurózóna) vonatkozó előrejelzését foglaljuk össze, a Magyarország gazdaságáról megjelent elemzésekre a következő alfejezetben térünk ki.

1.1.1. tábla: A makrogazdasági fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések

Előrejelző szervezet	Földrajzi térség	Hivatkozott indikátorok
Európai Bizottság	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP, munkanélküliség, államháztartási hiány, infláció
OECD	eurózóna, Magyarország	GDP, infláció, munkanélküliségi ráta
IMF	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP
Kopint-Tárki	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP, munkanélküliség, államháztartási hiány, infláció
GKI	Magyarország	GDP, munkanélküliség, államháztartási hiány, infláció
Magyar Nemzeti Bank	Magyarország	GDP, infláció

Miután az Európai Unió és az euróövezet gazdasága 2013 és 2019 között megszakítás nélkül növekedett, 2020-ban az uniós és a globális gazdaságra is hatalmas csapást mért a koronavírus-járvány. Az európai gazdaságot az év első felében történelmi visszaesés érte a járvány megfékezése érdekében hozott korlátozások miatt, és bár a harmadik negyedévet (2020 nyarán) gazdasági fellendülés jellemezte, az ezt követő őszi második hullám újra komoly zavarokat idézett elő, így ismét recesszióba fordult a kontinens gazdasága. 2020 végén, 2021 elején a visszaesés mértéke már kisebb volt, mint a járvány kitörésekor, mivel a vállalatok és a háztartások ekkor már sikeresebben

alkalmazkodtak a világvárvány okozta korlátokhoz, a gazdasági kihívások kezeléséhez pedig jellemzően erős kormányzati segítséget is kaptak. 2021 végén és 2022 elején – a kontinens szerte egyre erősödő infláció mellett – lassult az unió gazdasági növekedése, Oroszország Ukrajna elleni, 2022. februárjában indított háborúja és az annak nyomán kialakuló energiaválság pedig tovább növelte az EU gazdaságára irányuló negatív hatásokat, alacsonyabb növekedési és magasabb inflációs pályára állítva azt.

Az **Európai Bizottság** 2022. őszi gazdasági előrejelzése² szerint az unió gazdasága fordulóponthoz ért: az energia-, élelmiszer- és egyéb nyersanyagárak nyomása alatt hirtelen megemelkedett infláció sújtja a világ gazdaságát, amely még mindig küzd a koronavírus-járvány gazdasági következményeivel. Az EU a háborúhoz való földrajzi közelsége és a fosszilis tüzelőanyagok importjától való – bár jelentősen csökkenő – függősége miatt a leginkább kitett gazdaságok közé tartozik. Ugyan az év első felében a reál-GDP növekedése meghaladta a várt mértéket, köszönhetően a járványt követő keresletélénkülésnek, a harmadik negyedévben már gyengébb volt a bővülés, mostanra pedig a háztartások vásárlóerejének erodálódása drámaian megváltoztatta a fogyasztói hangulatot, a bizalom pedig az üzleti szektorban is jelentősen visszaesett. Bár a 2022-es növekedési adatok várhatóan jobban alakulnak a korábbi előrejelzéseknél, a 2023-as kilátások sokkal kedvezőtlenebbek a növekedés szempontjából és pesszimistábbak az infláció tekintetében is, mint az Európai Bizottság legutóbbi, nyári időközi előrejelzésében.

Mindezek figyelembevételével a Bizottság úgy véli, hogy a gazdasági növekedés üteme az EU 27 tagállamában 3,3 százalékkal (legkevesébé Észtországnak -0,1 százalékkal, legjelentősebben pedig Írországnak 7,9 százalékkal), az euróövezetben pedig 3,2 százalékkal lesz idén, aminek a mértéke mintegy fél százalékkal magasabb a nyáron előrejelzett bővülésnél. Várhatóan 2022 negyedik és 2023 első negyedévében viszont eléri a recesszió az unió gazdaságát, a gazdasági növekedés az előrejelzések szerint pedig csak jövő tavasszal térhet majd vissza Európába, ahogyan fokozatosan enyhül az infláció szorítása. 2023-ban összességében 0,3 százalékos bővülést prognosztizál a Bizottság az EU 27 tagállama és az eurózóna körében egyaránt, és még 2024-re is csak 1,6, illetve 1,5 százalékos GDP-növekedéssel számol. 2023 egészére vetítve Németország, Svédország és Lettország gazdaságát sújthatja recesszió, míg a legmagasabb növekedést Románia, Málta és Írország érheti el.

Az év első tíz hónapjában gyorsuló és szélesedő árnyomás az infláció várható csúcspontját az idei negyedik negyedévre helyezte át, az éves inflációs előrejelzést pedig 9,3 százalékra emelte az EU 27 tagállamát és 8,5 százalékra az euróövezetet érintően. Ahogy a nagykereskedelmi energiaárak nyári emelkedése utat tör magának a kiskereskedelmi piacokon, az energiainfláció az év végéig várhatóan még emelkedik, majd jövőre csökkenni kezd. A háztartásoknak a megugró energiaáraktól való megóvását célzó fiskális intézkedések hatása mindazonáltal némi bizonytalanságot ad

---

² https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/autumn-2022-economic-forecast-eu-economy-turning-point_en (utolsó letöltés: 2022.11.28.)

az energiainflációra vonatkozó előrejelzéshez. Az élelmiszerárakból eredő nyomás szintén mérséklődni fog, összhangban a mezőgazdasági nyersanyagpiacokról érkező jelzésekkel, mivel azonban az energia a gazdasági tevékenység nagy részének kulcsfontosságú erőforrása, a korábbi áremelkedések most még átgyűrűznek az infláció más összetevőire is. Az átlagos infláció az előrejelzés szerint 2023-ban is magas marad, az unióban 7 százalék, az euróövezetben 6,1 százalék lesz, és majd csak 2024-ben éri el a 3 százalékot.

A munkanélküliségi ráta ugyanakkor rekordalacsony, a foglalkoztatási ráta pedig rekordmagas. Ráadásul az üres álláshelyek aránya és a bejelentett munkaerőhiány továbbra is rendkívül magas, bár már csökkenésnek indult. Az európai munkaerőkereslet az előrejelzés szerint késleltetve ugyan, de reagálni fog a gazdasági növekedés lassulására: az üres álláshelyek aránya és a munkaerőhiány várhatóan jelentősen csökkenni fog, mielőtt a foglalkoztatás csökkenne. A munkanélküliségi ráta így az előrejelzés szerint a 2022-es 6,2 százalékos rekordalacsony szintről 2023-ban csak kis mértékben, 6,5 százalékra emelkedik, majd 2024-ben ismét 6,4 százalékra csökken. A bérek 2022-ben átlagon felüli ütemben emelkedtek, ez az ütem pedig 2023-ban is erős lehet, de az infláció alatt marad.

A gazdasági tevékenység gyengülésével, a kamatkidadások növekedésével és a kormányok által a magas energiaárak hatásának enyhítése érdekében meghosszabbított vagy bevezetett új diszkrecionális intézkedésekkel az EU 2023. évi összesített államháztartási hiánya a bizottság előrejelzése szerint ismét növekedni fog, de csak mintegy 0,2 százalékponttal, a GDP 3,6 százalékára. 2024-ben az EU összesített hiánya az előrejelzések szerint 3,2 százalékra csökken, köszönhetően a gazdasági növekedés prognosztizált újraindulásának.

A Bizottság jelentése ugyanakkor kiemeli, hogy az EU és a világgazdaság két szélsőséges sokk gyors egymásutánjához való alkalmazkodását nagyfokú bizonytalanság övezi. A legnagyobb veszélyt a gázpiac kedvezőtlen alakulása jelenti, különösen majd 2023/2024 telén. A gázszektoron túlmenően az EU közvetlenül és közvetve is ki van téve a geopolitikai feszültségekből eredő, az árupiacokat érintő újabb sokkhatásoknak. Továbbra is fontos kockázati tényező marad a magas inflációt megalapozó bér-árspirál kialakulása, valamint a pénzügyi piacokon az új, magas kamatkörnyezethez való esetleges rendezetlen alkalmazkodás. Mindkettőt felerősíti a költségvetési és monetáris politikai célkitűzések közötti potenciális konfliktus. Továbbra is fennállnak a járványokhoz kapcsolódó egészségügyi kockázatok, bár ezek a keresleti és kínálati csatornákon keresztül többnyire közvetve érintenék az EU-t, míg az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatása a jelek szerint növeli az EU-t és a világgazdaságot fenyegető veszélyeket.

Az **OECD** novemberben publikált előrejelzése³ szerint a világgazdaság az 1970-es évek óta a legnagyobb energiaválságot éli át, az ebből fakadó globális lassulás viszont egyenlőtlenül sújtja a gazdaságokat: Európa viseli majd a legnagyobb terhet, mivel Oroszország ukrajnai háborúja egyszerre sújtja az üzleti tevékenységet és hajtja az energiaárak emelkedését, míg Ázsia lehet a növekedés motorja. A szervezet prognózisa szerint az euróövezet gazdasága az idei 3,3 százalékos növekedésről jövőre 0,5 százalékra lassul, majd 2024-ben 1,4 százalékkal bővül. Az inflációt az idei évre az eurózónában 8,3 százalékra várja az OECD, és még jövőre is 6,8 százalékot prognosztizál.

A **Nemzetközi Valutaalap** (IMF) 2022-ben az eurózónában 3,1 százalékos, az EU egészében 3,2 százalékos növekedéssel számol, ami 0,3 százalékponttal magasabb a nyári prognózisánál. A szervezet úgy véli, 2023-ban jelentősen csökkenni fog a növekedés mértéke, 0,5–0,7 százalékra.⁴

A **Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.** 2022. októberi konjunktúrajelentésének GDP-előrejelzése⁵ az idei évre az EU 27 tagállamának és az euróövezetnek egyaránt 2,8 százalékos bővülést prognosztizál, jövőre azonban a növekedés mértéke 0,5, illetve 0,3 százalékra mérséklődhet. A jelentés hozzáteszi, hogy egyelőre abból indul ki, a helyzet nem romlik olyan mértékben, hogy recesszióba forduljon az európai gazdaság jövőre, az energiaellátási problémák pedig kezelhető keretek között maradnak. A magas infláció – különösen egyes kelet-közép-európai országokban – azonban fékezni fogja a növekedést, ezért a kilábalás várhatóan lassú, fájdalmas folyamat lesz.

1.1.2. tábla: Az EU 27 tagállamára és az eurózónára vonatkozó 2022-es GDP-előrejelzések

Előrejelző szervezet	EU 27	Eurózóna
Európai Bizottság	3,3%	3,2%
OECD	--	3,3%
IMF	3,2%	3,1%
Kopint-Tárki	2,8%	2,8%

³ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/f6da2159-en.pdf?expires=1669804627&id=id&accname=guest&checksum=04EEE7E6EBAD6933556005BD34DC6F15> (utolsó letöltés: 2022.11.30.)

⁴ https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EURO/EU (utolsó letöltés: 2022.11.29.)

⁵ https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2022/10/Konjunkturajelentes_2022_3_20221012.pdf (utolsó letöltés: 2022.11.28.)

Bruttó hazai termék (GDP) alakulása Európában⁶

A fejlett EU-tagállamok konjunkturális helyzetéből következtethetünk arra, hogy a közeljövőben milyen kereslet várható a magyar exporttermékek iránt. Magyarország legfőbb exportpiaca az Európai Unió, ezen belül is Németország (2021-ben a magyar export 27 százaléka irányult Németországba, az importnak pedig 24 százaléka származott onnan).⁷ Az alábbiakban a legfontosabb makro-mutatókon keresztül mutatjuk be az utóbbi évek Európára és a régióra jellemző gazdasági folyamatait, valamint a müncheni Ifo gazdaságkutató intézet és a francia statisztikai hivatal (INSEE) legfrissebb elemzési eredményeit is ismertetjük.

A **német bruttó hazai termék (GDP)** a 2008-as világgazdasági válság után gyors ütemű fellendülést mutatott, 2010-ben 4,2 százalékos, 2011-ben pedig 3,9 százalékos éves növekedést produkált, ezt követően azonban lassult a növekedés, 2012-ben és 2013-ban csak 0,4 százalékot ért el, és az elmúlt évtized csúcán, 2017-ben is csak 2,7 százalékot. A német gazdaság már a koronavírus-járványt megelőzően, 2019-ben is csupán 1,1 százalékkal bővült, 2020-ban pedig 3,7 százalékkal zsugorodott. A koronavírus-járvány okozta gazdasági sokkot 2021-ben egy visszapattanás követte, ami az egész évre vetítve 2,6 százalékos növekedést eredményezett. 2022 első negyedévében gyorsult a növekedés üteme (3,5 százalék), a második és a harmadik negyedévben azonban újfent lassulás következett be (1,7, illetve 1,3 százalék).

A **francia GDP** 2009-ben 2,9 százalékkal esett vissza, és bár a német adatokhoz hasonlóan itt is 2010-től tapasztaljuk a fellendülést, az lényegesen lassabb ütemű volt (1,9–2,2 százalék). 2012-ben a növekedés üteme Franciaországban is jelentősen visszaesett (0,3 százalék), 2019-ig bezárólag pedig mindössze egyszer lépte át a 2 százalékot, 2017-ben (2,3 százalék). A francia GP növekedése 2018-ban és 2019-ben is meghaladta a német szintet (1,9 és 1,8 százalék), viszont a 2020-as válság nagyobb zuhanást idézett elő (-7,8 százalék). 2021 második negyedévében ugyanakkor csaknem 20 százalékos volt a visszapattanás mértéke, a teljes évre vonatkozóan pedig 6,8 százalékkal bővült a gazdaság. 2022 első negyedévében a gazdasági növekedés üteme 4,7 százalékos volt, ezt azonban a második negyedévben és a harmadik negyedévben is lassulás követte (4,2, illetve 1 százalék).

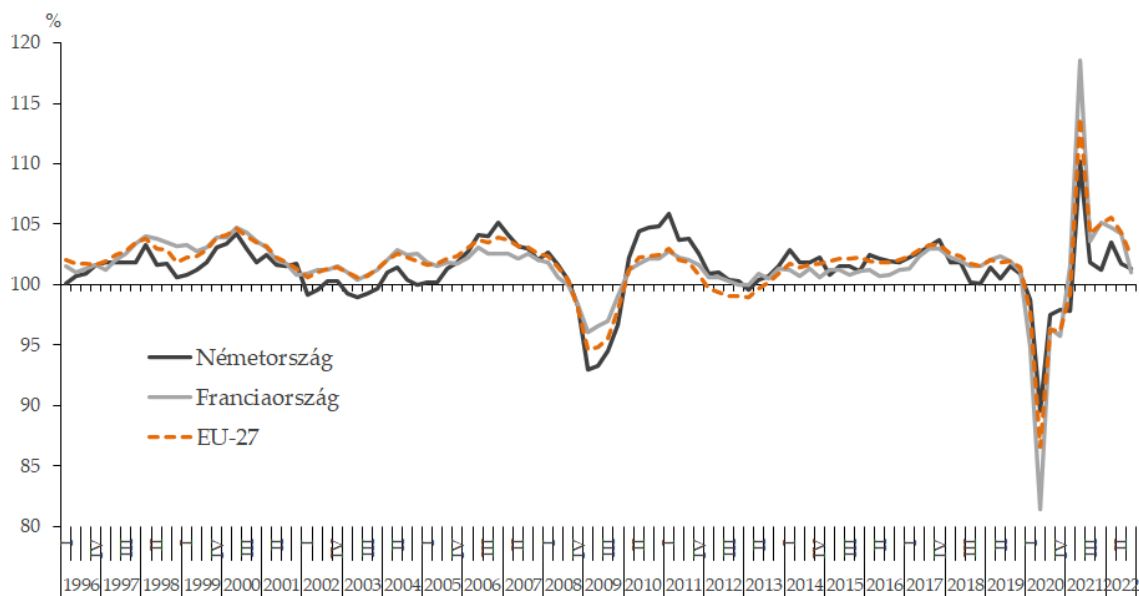
Ha az **Európai Unió összes jelenlegi 27 tagállamában a bruttó hazai termék** átlagos változását vizsgáljuk, akkor 2009-ben jelentős csökkenést (-4,3 százalék), majd szolid növekedés után (2,2 százalék és 1,8 százalék) 2012-ben újfent zsugorodást (-0,7 százalék), 2013-ban pedig stagnálást (0,0 százalék) láthatunk. Ezt követően 2014 és 2019 között a növekedés üteme 1,6 százalék és 2,8 százalék között hullámzott. A koronavírus-járvány következtében a 2020-as év egészében a 2008-as világgazdasági válságot is meghaladó mértékben, 5,7 százalékkal zsugorodott az EU gazdasága: ezen

⁶ https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=namq_10_gdp&lang=en és <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00115/default/table?lang=en> (utolsó letöltés: 2022.11.29.)

⁷ https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0007.html (utolsó letöltés: 2022.11.29.)

belül az első negyedévben 2,3, a második negyedévben 13,4, a harmadik negyedévben 3,7, a negyedik negyedévben pedig 3,8 százalékkal maradt el az EU-27 tagállamok GDP-je az előző év azonos időszakához viszonyítva. 2021-ben 5,4 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni (elsősorban a második negyedévi mintegy 13,8 százalékos bővülésnek köszönhetően), míg 2022 első negyedévében már 5,6 százalékkal nőtt az unió gazdasága, a második negyedévben azonban csak 4,3 százalékkal, a harmadik negyedévben pedig 2,4 százalékkal.

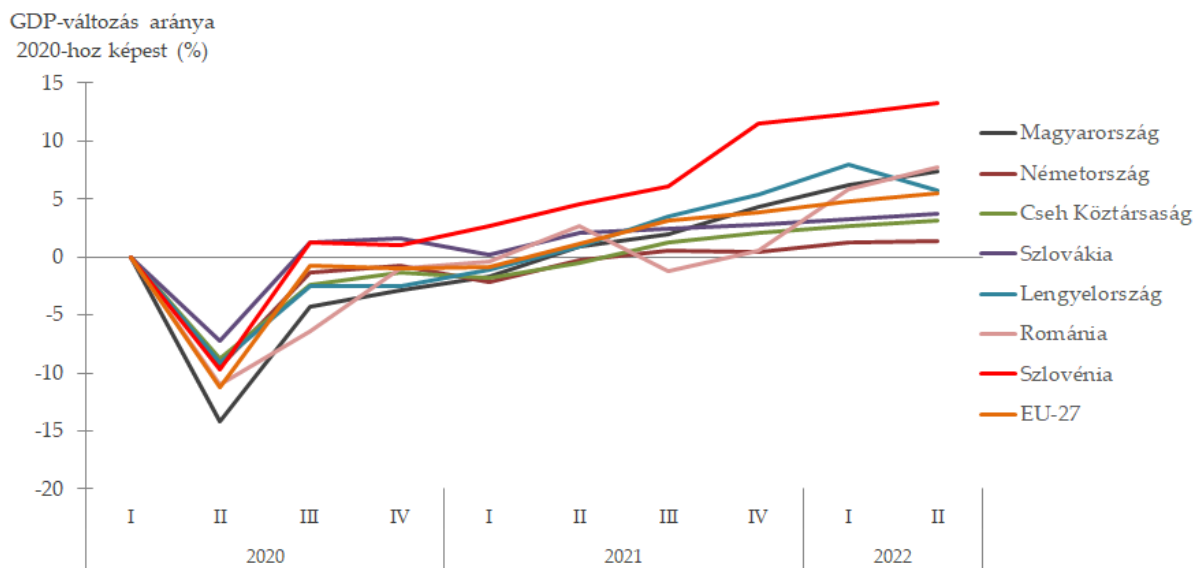
1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU 27 tagállamában, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996–2022. III. negyedév

Forrás: Eurostat

A koronavírus-járvány hatására 2020 első félévében kialakuló gazdasági válság **Magyarországot** a régióhoz, Németországhoz és az EU-27 átlagához viszonyítva is súlyosabban érintette: az első negyedévhez képest a második negyedévben 14 százalékos GDP visszaesés következett be. 2021 végére a régió összes országa és az EU-27 átlag is meghaladta a GDP 2020. első negyedévi szintjét. Magyarországon 2022 második negyedévében a GDP 7 százalékkal magasabb szinten állt a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válság kezdetéhez (2020. I. negyedév) képest, míg Szlovéniában ez az adat 13 százalék, Romániában 8 százalék, Lengyelországban 6 százalék, az EU-27 átlag pedig 5 százalék. Ezen időszak alatt tehát a szlovén és a román GDP növekedési üteme is magasabb volt a magyarénál.

1.1.2. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest (2020 I. negyedév=100%)

Forrás: GVI, KSH, Eurostat és Destatis adatok alapján

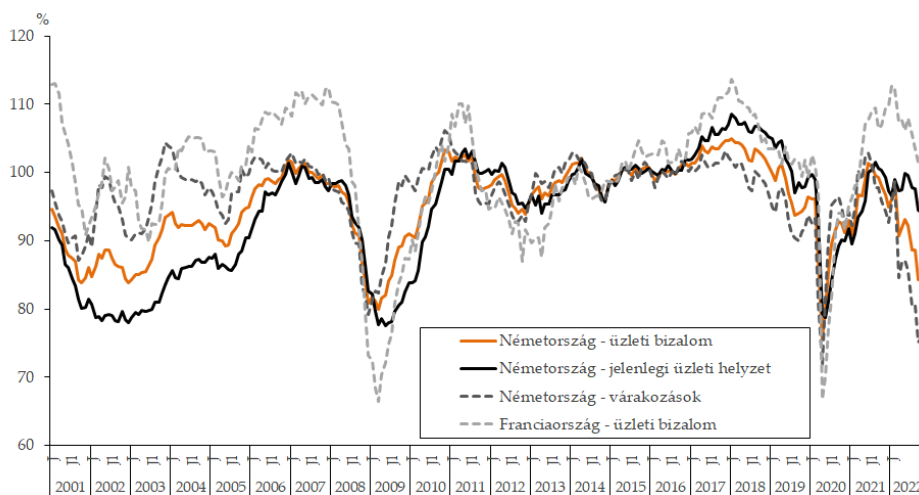
Üzleti bizalom Németországban és Franciaországban

A **müncheni Ifo gazdaságkutató intézet** 1991 óta közli a havi vállalati konjunktúrafelméréséből származó adatokat. A gazdasági világválság előtt is gyengülő európai gazdasági helyzet miatt az Ifo üzleti bizalmi indexe már 2007 második felében elkezdett csökkenni, a negatív tendencia pedig 2008 második felében zuhanórepüléssé fokozódott. A mutató 2008 végén elért első mélypontján a felmérés történetének addigi legalacsonyabb értékét vette fel (80,8). 2009 áprilisától 2010 végéig a bizalmi index értéke folyamatosan emelkedett, majd 2011 végétől 2013-ig mérsékelten csökkent, 2014 elejétől a 2017 novemberében elért csúcsig (104,8) pedig kisebb hullámzásokkal nőtt az Ifo index értéke. 2019-ben újabb csökkenés vette kezdetét, a német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi index 2020 áprilisában pedig már a 2009-es mélypontot is alulmúlta (75,6). Ezt követően, 2020 júliusára 89,6 pontra emelkedett vissza a bizalmi index, majd 2021 júniusára két és fél éves csúcsot ért el (101,4). Egészen 2022 februárjáig az index értéke 95-101 pont között mozgott, ezt követően azonban – vélhetően az orosz-ukrán háború kitörése okán – 90,8 pontra

csökkent, július óta pedig már tartósan 90 pont alatt van. Hasonlóan drámai zuhanás és visszapattanás figyelhető meg a megkérdezett cégek jelenlegi üzleti helyzetével és a következő fél évre vonatkozó várakozásaikkal kapcsolatban is a koronavírus-járvány idején, ugyanakkor utóbbi a háború kezdete óta jelentős mértékben, 90 pont alá csökkent, és jelenleg a 75–81 pontos sávban mozog. Ennél pesszimistább várakozás csak a járvány első hónapjaiban jellemezte a német gazdaság szereplőit.

A francia statisztikai hivatal (INSEE) már 1976 óta közli az ipari vállalkozások körében havonta végzett konjunktúrafelméréseiből származó adatokat. Az INSEE konjunktúramutatója 2008 közepén, viszonylag magas szintről kezdett zuhanórepülésbe, és 2009 márciusában elérte mélypontját (66,5), mely a felmérés addigi történetének legalacsonyabb értéke. A mélypont után szinte töretlen emelkedési szakasz következett, és az index 2010 augusztusában haladta meg újra a 100 pontot. A 2011. márciusi csúcspontot (110,1) követően 2013 áprilisáig jelentősen csökkent a konjunktúramutató értéke (87,6), majd 2018 januárjáig hasonló mértékű erősödés volt megfigyelhető (113,7). Ezt követően a mutató folyamatos, lassú csökkenést mutatott, egészen 2020 áprilisáig, amikor a márciusi 97,3 pontról egy hónap alatt történelmi mélypontra, 66,7 pontra zuhant. 2021 áprilisára lépte át újra a száz pontot, az augusztusi 109,4 pont mintegy hároméves csúcsot jelentett. 2022 januárjában már 112,8 ponton is állt a konjunktúramutató, a háború kitörését követően azonban újfent csökkenő pályára állt, 2022 novemberére 101,5 pontra csökkent.

1.1.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban**, 2001. január –2022. november

Forrás: Ifo. INSEE

* Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>), Ifo Business Climate Index for Trade and Industry in Germany, 2015=100%

** Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr>), Indicateur synthétique du climat des affaires – industrie manufacturière, hosszú távú átlag=100%

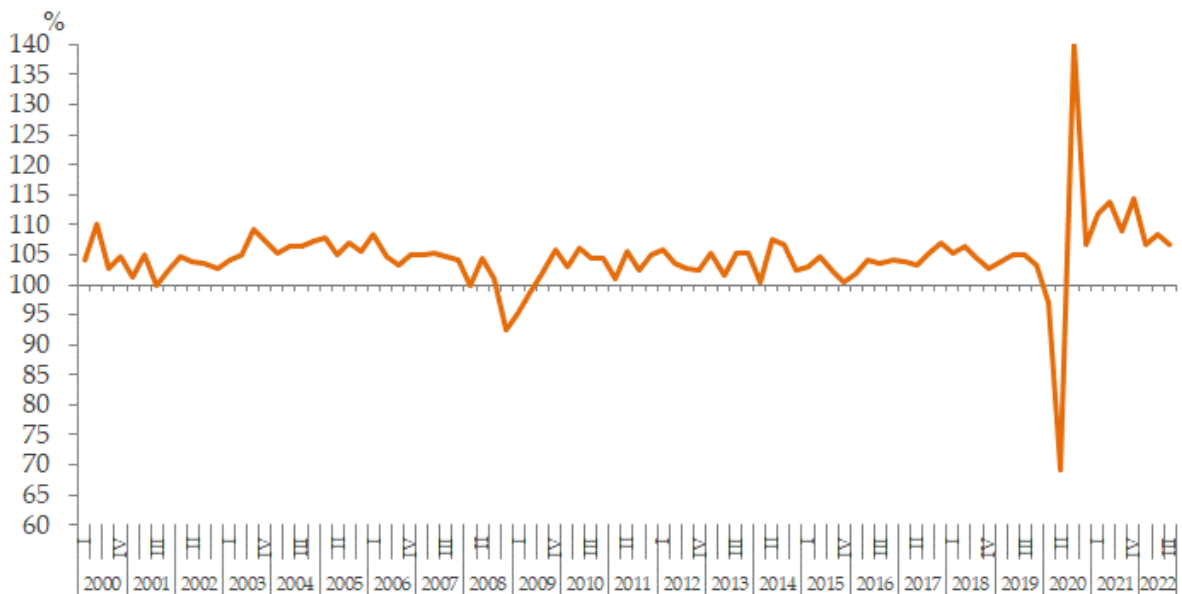
Megjegyzés: Az ábrán vállalati felvételekből származó, a cég jelenlegi és várható helyzetét tartalmazó indikátor egyenlegének szezonálisan kiigazított értékei szerepelnek.

Az Egyesült Államok bruttó hazai termékének alakulása

A világgazdaság közeljövőben várható folyamatainak vizsgálatakor kikerülhetetlen az USA gazdasági helyzetének rövid áttekintése a globális gazdaságra gyakorolt jelentős hatása miatt.

A 2008-as világgazdasági válság az Egyesült Államokból indult ki, így először ott érezte hatását, 2008 utolsó negyedében az **USA bruttó hazai terméke** (GDP) jelentős, 7,6 százalékos csökkenést mutatott. 2009-ben a visszaesés lassult, 2010-ben és 2011-ben pedig már 3 százalék feletti volt a növekedés. 2012 és 2019 között átlagosan 4 százalékos volt a GDP-növekedés, 2018-ban elérte az 5,4 százalékot is. A koronavírus-járvány következtében 2020-ban az amerikai gazdaság 1,5 százalékkal zsugorodott, ami kisebb csökkenés, mint ami Európában következett be. Az első negyedévben 3,1, a második negyedévben pedig történelmi mélypontot jelentő 30,9 százalékos volt a visszaesés, a harmadik negyedévben azonban szintén rekordot jelentő 40,1 százalékos fellendülést (visszapattanást) figyelhettünk meg az előző negyedévhez viszonyítva. 2021 egészét tekintve már 10,7 százalékkal bővült az amerikai gazdaság, a növekedés üteme azonban 2022-ben némileg lassult (6,6–8,5 százalék).

1.1.4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, szezonálisan és naptári hatással kiigazított adatok, előző negyedév = 100,0%, 2000–2022. III. negyedév

Forrás: www.bea.gov

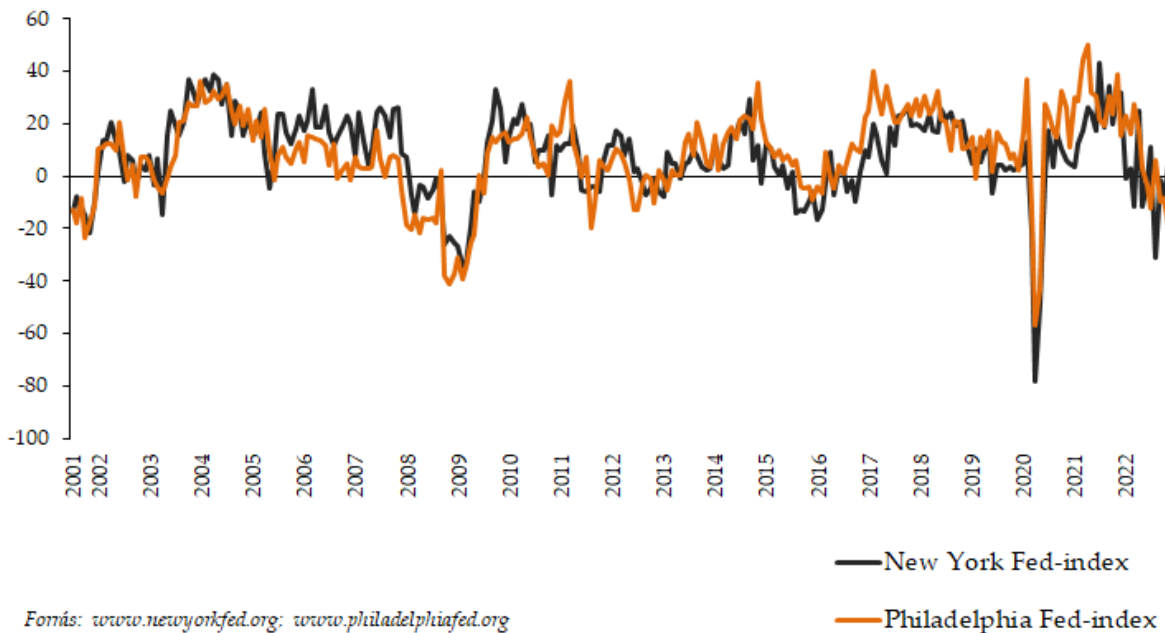

A **Philadelphia Fed-index**, amely az amerikai feldolgozóipari vállalatok üzleti kilátásairól ad képet, 2008 novemberében érte el sokéves mélypontját (-40,9 pont). 2009 augusztusa és 2011 júliusa között jelentős mértékben javult az index értéke, de ezután ismét meredeken zuhanni kezdett, augusztusban -19,5 pontos mélypontra esett vissza. Kisebb ingadozást követően, 2013 márciusától egészen 2015 augusztusáig viszont folyamatosan pozitív tartományban maradt a mutató, 2014. novemberi csúcán 35,5 pontot ért el. Ezt követően, egy egyetlen megszakítással kilenc havi negatív periódus után 2016 júniusától volt regisztrálható újfent pozitív érték. Innentől egészen 2020 márciusáig folyamatosan pozitív tartományban volt a mutató, bár meg kell jegyezni, hogy míg 2018-ban átlagosan 21 pontot ért el a Philadelphia Fed-index, 2019-ben már csak 10 pontot. A koronavírus-járvány hatására 2020 márciusában -12,7, áprilisában -56,6, májusában pedig -43,1 pontos értéken zárt az index. 2020 júniusától került ismételtén pozitív tartományba, 2021 áprilisában pedig már átlépte az 50 pontot is. Ezt követően a pozitív tartományban maradván ugyan, de hullámzott az index +3 és +31 pont között, majd 2022 júniusában újfent átlépett a negatív tartományba, novemberben a koronavírus-járvány első időszakát idéző -19,4-es értékre csökkent.

A **New York-i Fed-index**, mely szintén a feldolgozóipari folyamatok állapotát írja le, már 2008 februárjában (azaz még a világgazdasági válság kirobbanása előtt) visszaesést jelzett és a negatív tartományba került. A válság hatása 2008 októberében érződött először a mutatóon, amikor is egyetlen hónap alatt 17,8 pontot zuhant az értéke, -25,9 pontot elérve. A mélypontot (-34,3 pont) 2009 februárjában érte el, ezután viszonylag gyors növekedésnek indult, 2009 augusztusától (12,7 pont) már pozitív értéket vett fel a mutató. 2011 júliusa és októbere, majd 2012 augusztusa és 2013 januárja között ismét jelentős visszaesésnek lehettünk tanúi, ami az index újbóli negatív értéktartományba kerülését eredményezte. Ezt követően egy-egy hónap kivételével végig pozitív értékeket ért el a mutató, majd 2015 augusztusától ismét csökkenés következett be, amely 2016 végéig folytatódott. 2017-ben és 2018-ban – némi ingadozás mellett – az év nagy részében magas értékeket vett fel az index, 2019-ben azonban az év közepén a negatív tartományba vándorolt a mutató, átlagosan pedig 5 pont körüli értéken mozgott. A koronavírus-járvány következtében 2020 márciusában -21,5, áprilisában -78,2, májusában pedig -48,5 pontos értéken zárt az index. 2020 júliusától került ismételtén pozitív tartományba, egy évvel később pedig már 43 ponton állt, majd 2021. decemberre 31,9 pontra mérséklődött. A 2022-es évet -0,7 ponttal kezdte, a mélypontot pedig augusztusban érte el (-31,3 pont). 2022 novemberében az index +4,5-ös értéken állt.

1.1.5. ábra: A Philadelphia Fed-index és a New York Fed-index alakulása, 2001. július – 2022. november

Fomás: www.newyorkfed.org; www.philadelphiafed.org

1.2. Makrogazdasági trendek Magyarországon

Az alábbiakban a magyar gazdaság növekedésének elmúlt évekbeli tendenciáit foglaljuk össze, különös tekintettel a 2008–2009-es világgazdasági válság, a 2020-ban kezdődött koronavírus-járvány okozta válság, valamint a jelenlegi energiaválság hatásának összehasonlítására. Az első alfejezetben a hazai GDP-re vonatkozó legfrissebb előrejelzéseket ismertetjük, majd a gazdasági helyzet változásait a legfontosabb makrogazdasági mutatókon keresztül vázoljuk fel, melynek során kitérünk a bruttó hazai termék és a foglalkoztatottság alakulására.

Magyarország gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

Az **Európai Bizottság 2022. őszi gazdasági előrejelzése**⁸ szerint a magyar gazdaság a 2021. évi 7,1 százalékos bővülés után 5,5 százalékos növekedésre számíthat 2022-ben, a 2023. évi mutatót azonban csak 0,1 százalékosra becsüli, ami azt jelenti, hogy a Bizottság stagnálásra számít. Eközben az infláció a tavalyi 5,2 százalékról idén 14,8 százalékra emelkedhet, jövőre pedig a prognózis szerint még magasabb, 15,7 százalék lesz. Az előrejelzés szerint a munkanélküliségi ráta Magyarországon a 2021. évi 4,1 százalékról 2022-ben tovább mérséklődik, mindössze 3,6 százalék lesz, ezt követően azonban 4,2 százalékra fog emelkedni. A tavalyinál közel egyszázalékponttal alacsonyabb, 6,2 százalékos várható idei költségvetési hiány mellett a GDP-arányos államadósság a tavalyi 76,8 százalékról 2022 végére 76,4 százalékra, 2023 végére pedig

⁸ https://hungary.representation.ec.europa.eu/2022-oszi-gazdasagi-elorejelzes-forduloponthoz-ert-az-unio-gazdasaga-2022-11-11_hu (utolsó letöltés: 2022.11.29.)

75,2 százalékra mérséklődhet. Összességében a Bizottság szerint a magyar költségvetési politika enyhíti a háztartások jövedelmének csökkenését, és hozzájárul a gazdasági visszaesés elkerüléséhez, de ennek tartósan magas költségvetési hiány lesz az ára.

Az **OECD** prognózisa⁹ szerint a magyar gazdaság 2022-ben 6, 2023-ban viszont már csak 1,5 százalékkal fog nőni. A 2023-as növekedés lassulását a szervezet a tartósan magas inflációval, az orosz-ukrán háború gazdasági következményeivel, a mérséklődő külső kereslettel, valamint a szűkülő reálbérek miatt lassabban bővülő lakossági fogyasztással magyarázza. Az OECD inflációs várakozása erre az évre 13,5 százalék, míg a jövő évre 12,7 százalék, mindeközben a munkanélküliségi ráta a 2022-es 3,5 százalékról 2023-ban 4,7 százalékra emelkedhet.

Az **IMF** előrejelzése¹⁰ szerint Magyarországon 2022-ben 5,7 százalékkal bővülhet a gazdaság, jövőre pedig 1,8 százalékos növekedést vár a szervezet.

A **Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.** 2022. októberi konjunktúrajelentése¹¹ szerint az idei évben a kiemelkedő első félévi ütem ellenére 4 százalékos növekedést várhatunk, míg a 2023-as előrejelzését +/-0,5 százalékra módosította. Mindennek oka a háztartások fogyasztásának erőteljes lefékeződése, miután a reálkeresetek növekedése még a harmadik negyedév folyamán csökkenésre változik, és a fogyasztói hangulat egyre is egyre borúsabb lesz. Az Intézet szerint a beruházások erős lassulásával – amit a kormányzati beruházások visszafogása is tetéz – a GDP-növekedés üteme az év végére a stagnáláshoz közeli szintre süllyed. A jelentés optimális esetben az év végéig stagnáló, vagy minimálisan csökkenő foglalkoztatottsággal, valamint kismértékben növekvő munkanélküliségi rátával számol, emellett 2022-re 14 százalékos, 2023-ra pedig már 15,5–16,5 százalékos fogyasztói árindexet vár – de hozzáteszi, amennyiben a kereslet nagyobb mértékben csökken, az jelentősebb mérséklődést hozhat az inflációban is, viszont ez a növekedési kilátásokat is beárnyékolja. Az Intézet szerint a költségvetési hiány 2022-ben annak ellenére is a GDP 6%-a felett lesz, hogy a kormány számos beruházást halasztásáról döntött, és a bevételek is gyors ütemben nőnek, jórészt a magas infláció következtében.

A **GKI Gazdaságkutató Zrt.** szeptemberi előrejelzése¹² a vártnál jobb első félévi eredmények miatt 4,5 százalékos gazdasági növekedést vár 2022-ben, 2023-ra viszont a korábbinál is jelentősebb mértékű, 3,5 százalékos visszaesssel számol. A GKI szerint a munkanélküliségi ráta éves átlagban 3,5 százalékra mérséklődik, jövőre azonban 4,3

---

⁹ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/f6da2159-en.pdf?expires=1669897878&id=id&accname=guest&checksum=B28E9579968D45F693EE69678C772320> (utolsó letöltés: 2022.12.01.)

¹⁰ https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EURO/EU/HUN (utolsó letöltés: 2022.12.01.)

¹¹ https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2022/10/Konjunkturajelentes_2022_3_20221012.pdf (utolsó letöltés: 2022.12.01.)

¹² <https://www.gki.hu/wp-content/uploads/2022/09/Sajtoosszefoglalo-2209.pdf> (utolsó letöltés: 2022.11.29.)

százalékosra emelkedik, míg az inflációt 2022-ben 14,5 százalékosra, 2023-ban pedig 16 százalékosra becsüli – a kutatócég szerint a jövő év második felében fog visszaesni 10 százalék körüli szintre. Az előrejelzés szerint az államháztartási hiány idén 6,5 százalékos lehet, jövőre pedig 5 százalék körüli alakulhat, de ez jelentős mértékben függ az uniós források sorsától is.

A Magyar Nemzeti Bank szeptemberben közzétett Inflációs Jelentése¹³ szerint a gazdasági teljesítmény 2022-ben 3–4 százalékkal, 2023-ban viszont már csak 0,5–1,5 százalékkal bővíthet, a lassulás fő okai az emelkedő költségek és az elhalasztott beruházások. A jegybank prognózisa alapján az infláció várhatóan az idei évben tovább emelkedik (13,5–14,5 százalék), majd a következő év első felében egyre markánsabban jelentkezik a globális nyersanyagárak csökkenésének és a hazai fogyasztás mérséklődésének árleszorító hatása, ami 2023-ban ugyan még 11,5–14 százalékos, 2024-ben viszont már csak 2,5–4 százalékos inflációt fog eredményezni.

**1.2.1. tábla: Magyarországra vonatkozó
2022-es és 2023-as GDP-előrejelzések**

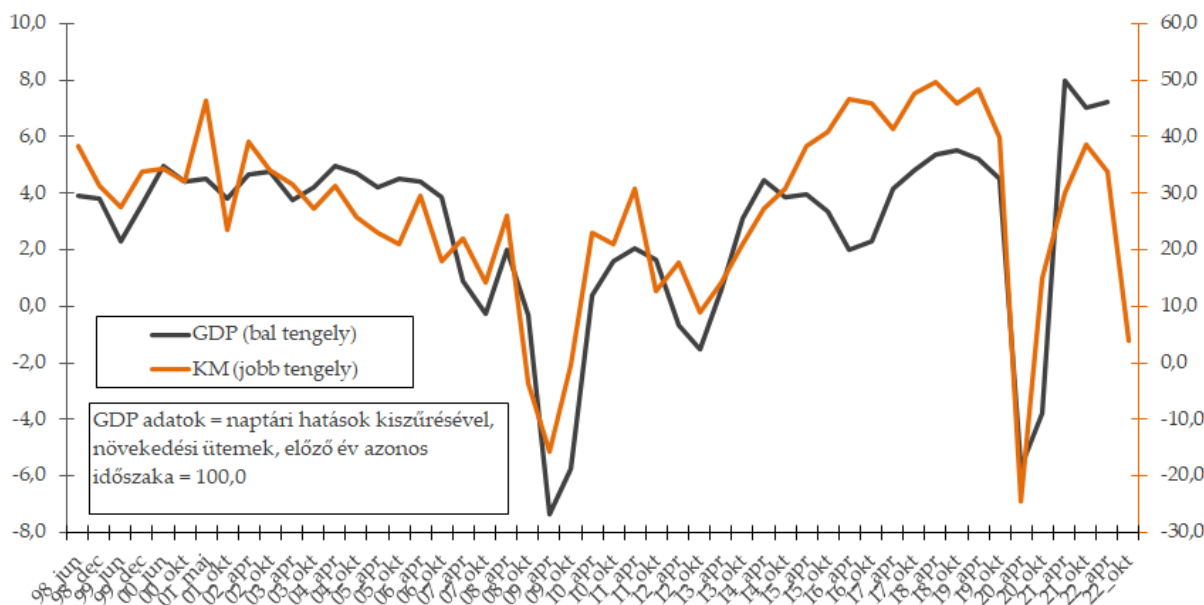
Előrejelző szervezet	2021	2022
Európai Bizottság	5,5%	0,1%
OECD	6%	1,5%
IMF	5,7%	1,8%
Kopint-Tárki	4%	+/-0,5%
GKI	4,5%	-3,5%
Magyar Nemzeti Bank	3–4%	0,5–1,5%

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb, 2022. októberi vállalati konjunktúravizsgálata 2135 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul, az adatfelvétel október 1. és 31. között zajlott. A GVI Konjunktúramutató októberben az áprilisi +34 pontról +4 pontra csökkent. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében visszaemelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenést mutat: a 2022 első és második féléve között bekövetkező 30 pontos visszaesés mértéke megegyezik a 2008 április és október közötti visszaesés mértékével. A konjunktúramutató jelenlegi értéke a 2012 októberi – a 2008-as válságot követő második visszaesési hullám időszakában tapasztalt – +9 pontos értékhez áll közel. A bizonytalansági mutató értéke emelkedett 2022 áprilisához képest, jelenleg 59 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is növekvő mértékben polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.¹⁴

¹³ <https://www.mnb.hu/letoltes/ir-infografika-2022-09-28.pdf> (utolsó letöltés: 2022.12.01.)

¹⁴ <https://gvi.hu/kutatas/686/jelentosen-romlo-uzleti-helyzet-bizonytalan-varakozasok-az-mkik-gvi-2022-oktoberi-vallalati-konjunkturfelvetelenek-eredmenyei> (utolsó letöltés: 2022.12.01.)

1.2.1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2022

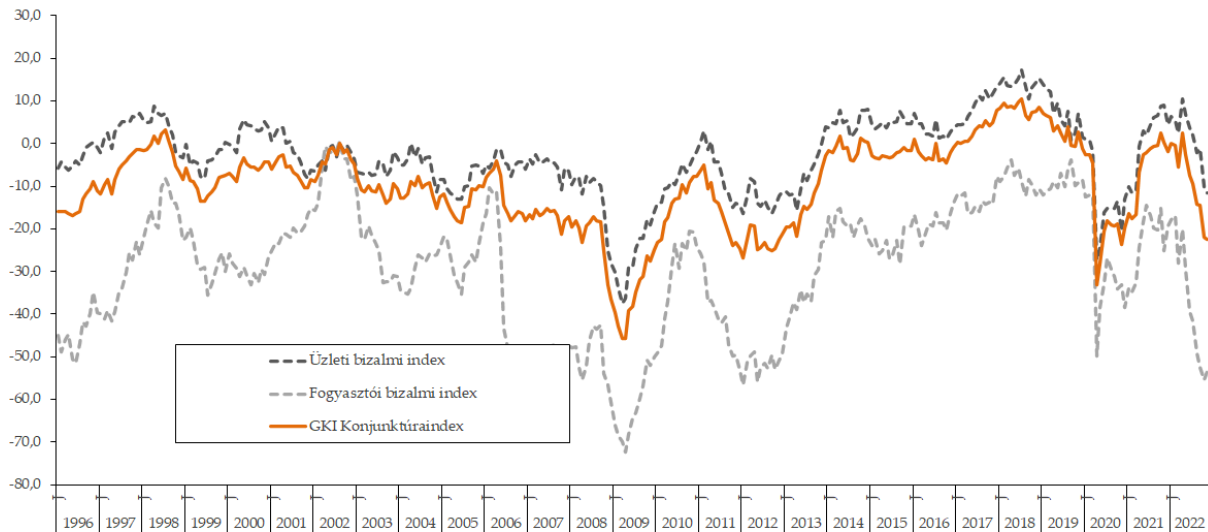

Forrás: GVI, KSH

A GKI Gazdaságkutató Zrt. 2022. novemberi konjunktúrafelmérése szerint¹⁵ a GKI konjunktúraindexe április óta folyamatosan csökken, jelenleg -22,5 ponton áll, ilyen alacsony utoljára a koronavírus-járvány első hónapjaiban volt. Az üzleti várakozások is folyamatosan romlanak (az áprilisi 10,5 pontról novemberre -11,6 pontra), ami másfél éves mélypontot jelent, a fogyasztói várakozások pedig alulmúlják még a járvány kezdeti időszakban jellemző hangulatot is (-53,4 pont).

¹⁵ <https://www.gki.hu/language/hu/2022/11/27/immar-tobb-mint-fel-eve-csokken-a-gki-konjunkturaindex/> (utolsó letöltés: 2022.12.01.)

1.2.2. ábra: A GKI konjunktúraindex és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 1996–2022. november

Forrás: www.gki.hu

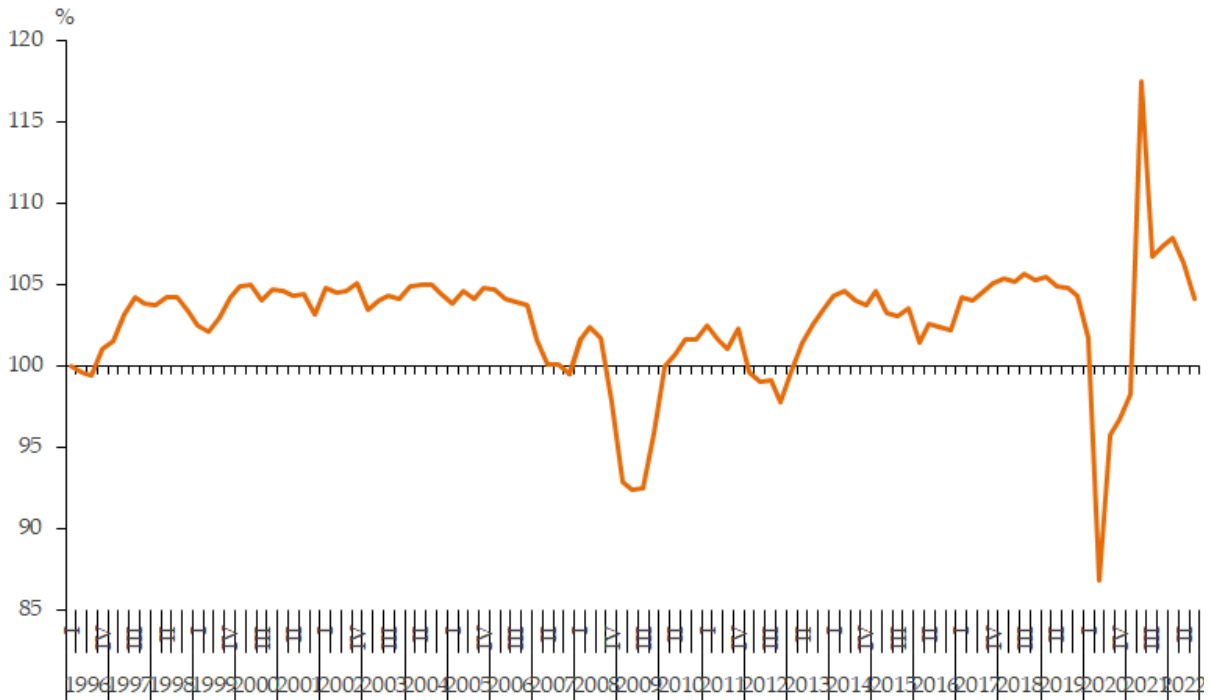
Megjegyzés: a GKI konjunktúraindex a fogyasztói bizalmi index és az üzleti bizalmi index súlyozott átlaga

Bruttó hazai termék alakulása (GDP)

A világgazdasági válság Magyarországot 2008 közepén érte el. A harmadik negyedévben már csak minimális mértékben nőtt a GDP, a negyedik negyedévben pedig 2,2 százalékkal csökkent a bruttó hazai termék volumene az előző évhez viszonyítva, így az év egészében mindössze 1 százalékos növekedést ért el a magyar gazdaság. 2009 közepén a recesszió elérte mélypontját, az év egészében 6,6 százalékos visszaesés következett be, majd 2010-ben 1,1 százalékos, enyhe növekedést produkált a magyar gazdaság. A gazdasági nehézségek azonban korántsem értek véget: a nyugat-európai gazdaságok növekedésének lassulása, a nemzetközi pénzügyi helyzet instabil volta és az euróválság hullámainak negatív hatása visszavetette a magyar gazdaságot is: 2011-ben még 1,9 százalékkal nőtt a bruttó hazai termék volumene, 2012-ben azonban a GDP 1,3 százalékkal esett vissza. 2013-ban a gazdaság kilábal a recessziós időszakból (1,8 százalékos növekedés), 2014-ben és 2015-ben pedig a pozitív tendencia felerősödött (4,2 százalékos és 3,7 százalékos bővülés). 2016-ban gyengült a növekedés üteme (2,2 százalék), 2017-től azonban ismét gyorsult a hazai GDP éves növekedésének mértéke, 2017-ben 4,3, 2018-ban 5,4, 2019-ben pedig 4,6 százalékot ért el. A lassulás már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalék). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,2 és -3,3 százalék), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévben a csökkenés mértéke már csak 1,7 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,5 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,1 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés

(7,9 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,3 százalékos, a harmadik negyedévben pedig már csak 4,1 százalékos bővülést lehetett regisztrálni.

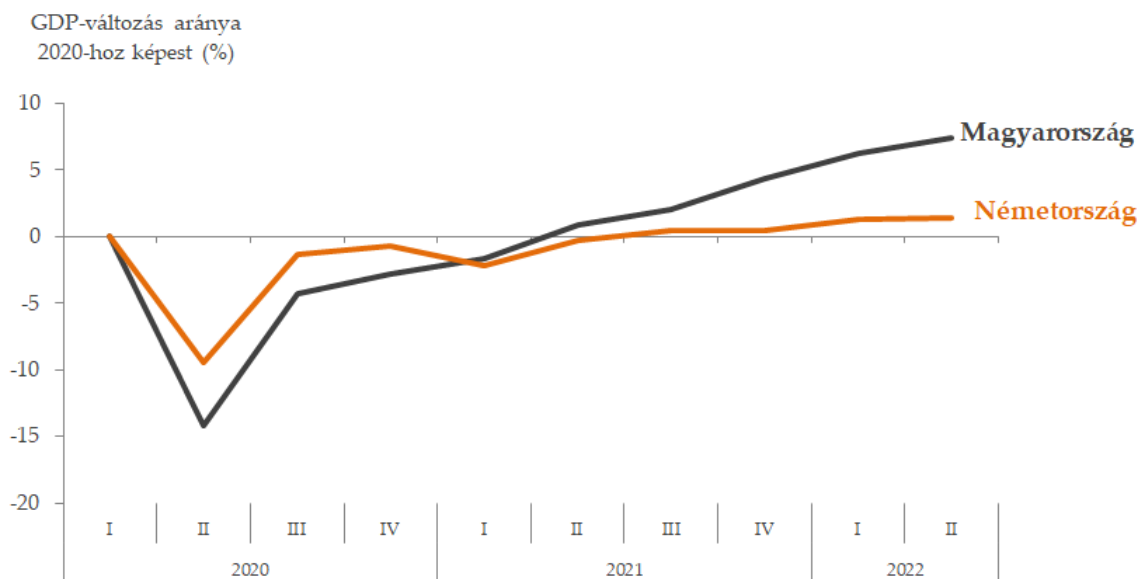
1.2.3. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka = 100%) 1996–2022. III. negyedév

Forrás: KSH

A koronavírus-járvány okozta válság mind a magyar, mind a német gazdaságot jelentősen megrendítette, 2020 második negyedévében a magyar 14, a német pedig 9 százalékkal maradt el az első negyedéves GDP-szinttől. A harmadik negyedévi visszapattnás a két országban 8–10 százalékpontos felzárkózást eredményezett. Ezt követően a német gazdaság stagnálni, majd 2021 első negyedévében újra csökkenni kezdett (-2 százalék), a magyar gazdaság viszont lassuló ütemben ugyan, de folyamatosan közelítette, majd 2021 második negyedévében meg is haladta a válság előtti szintet (2 százalék). A német gazdaság ugyanezt 2021 második felében érte el, azóta azonban csak stagnál, lassan növekszik. 2022 második negyedévében a magyar gazdaság 7,4 százalékponttal, a német gazdaság viszont csak 1,4 százalékponttal haladta meg a 2020. első negyedévi GDP-szintet.

1.2.4. ábra: A GDP változása a koronavírus-járvány okozta válság kezdetéhez képest Magyarországon és Németországban (2020. első negyedév = 100%), 2020–2022

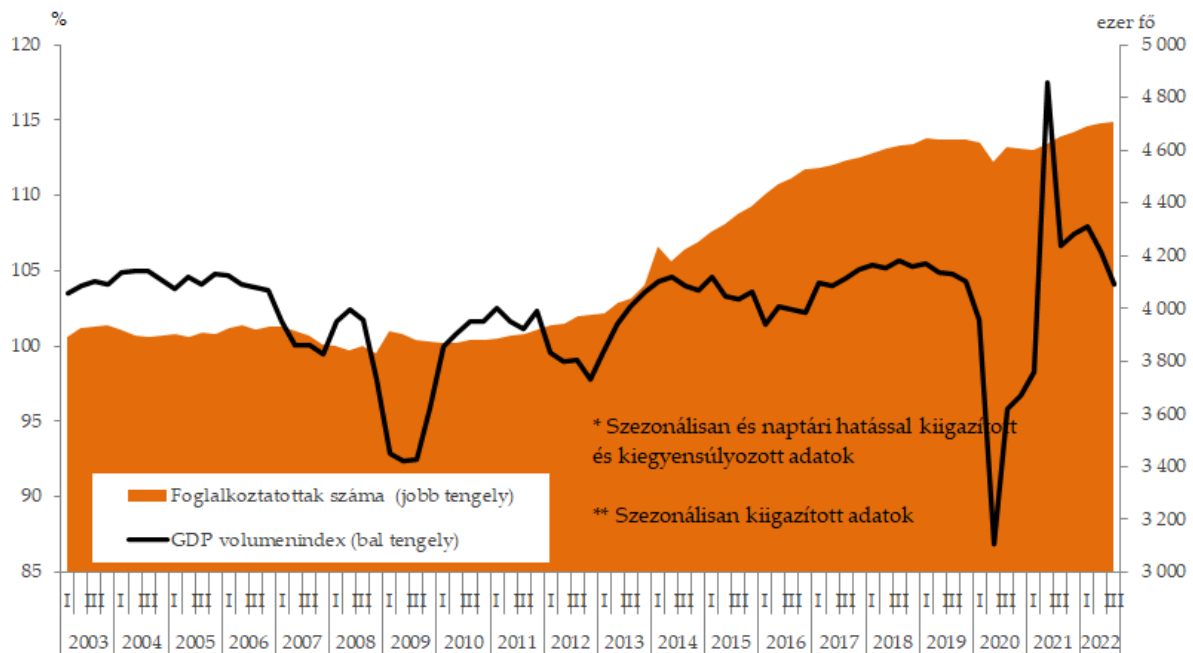

Forrás: GVI, KSH és Destatis adatok alapján

Foglalkoztatottság és bruttó bérek

A bruttó hazai termék (GDP) növekedésének 2007-ben végbement erőteljes zuhanását 2008 elején követte a munkahelyek számának nagymértékű visszaesése. A 2008 első felében tapasztalt javulást szintén gyors foglalkoztatottság-növekedés kísérte, a harmadik negyedévben azonban a gazdasági válság hatására újfent visszaesett a növekedés, a foglalkoztatottak száma pedig egy ideig ugyan még tovább nőtt, a negyedik negyedévben azonban már jelentősen csökkent. A GDP csökkenése a 2009 közepén elért mélypont után lassulni kezdett, 2010 második negyedévében pedig már stagnálást mutatott. 2012-ben a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba, a GDP jelentősen visszaesett, a foglalkoztatottak száma ugyanakkor a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013-tól fogva a GDP lassan – változó mértékben, de folyamatosan – emelkedett, a foglalkoztatás pedig – szintén nagy részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A foglalkoztatottak száma 2019 harmadik negyedévében érte el a csúcspontját (4 654 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére 4 557 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottság szintje, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedéve óta újra folyamatosan nő a foglalkoztatottság, 4 601 ezer főről 2022 harmadik negyedévére 4 709 ezer főre emelkedett.

1.2.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2022. III. negyedév

Forrás: KSH

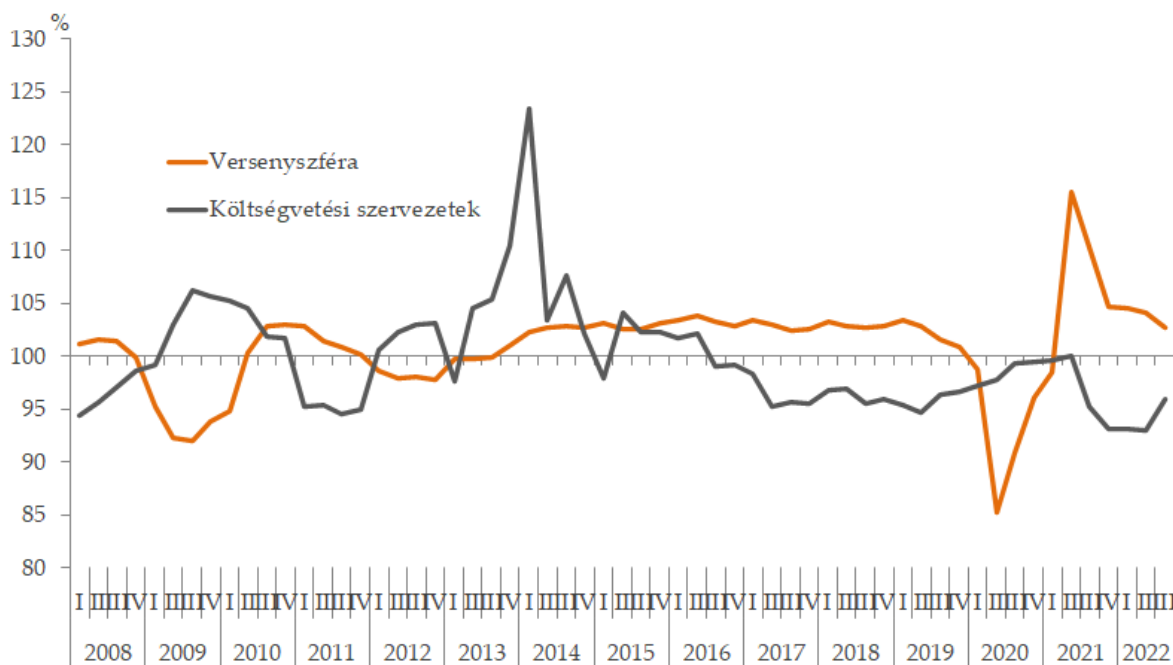
A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma a 2008-as igen enyhe növekedés után 2009 folyamán a világgazdasági válság hatására jelentős, 6,7 százalékos visszaesést mutatott. 2010-ben a csökkenés üteme lassulni kezdett, majd az év második felében már 3 százalék körüli növekedést tapasztaltunk. Ezt három éven keresztül évi 0–2 százalékos, majd 2014 és 2018 között évi 2–3,5 százalékos növekedés követte – a legmagasabb értéket 2016-ban érte el (3,4 százalék). 2019-ben enyhült a növekedés üteme (1,9 százalék), 2020 első negyedévében pedig már 1,2 százalékkal, második negyedévében pedig 14,8 százalékkal maradt el a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakához képest. 2020 második felében (9,1 és 3,9 százalékos elmaradás) és 2021 első negyedévében javult a helyzet (1,5 százalékos elmaradás), 2021 második negyedévében pedig – a kirívóan alacsony bázisnak is köszönhetően – 15,5 százalékkal haladta meg a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakában mért szintet. 2022 első felében 4 százalékot meghaladó többletet lehetett regisztrálni az egy évvel korábbi időszakhoz képest, ez a harmadik negyedévre azonban 2,7 százalékra mérséklődött.

A közsféra alkalmazotti létszáma 2008-ban gyengülő ütemű csökkenést mutatott. Ezt követően 2009-ben 3,6 százalékkal bővült a létszám, 2010-ben pedig 3,3 százalékos volt a növekedési ütem, és bár 2011-ben jelentősen csökkent a közsféra alkalmazottainak létszáma (4,9 százalékkal), 2012-ben (2,3 százalék) és 2013-ban (4,6 százalék) újra növekedést tapasztaltunk. A tendencia 2014-ben is folytatódott, az első negyedévben kiugró növekedés következett be (23,5 százalék), az év egészében pedig 8,7 százalékos, dinamikus emelkedést mutattak az adatok. 2017-ben fordult meg a tendencia, ekkor 3,5 százalékos csökkenés volt megfigyelhető az előző év azonos időszakához képest, a

csökkenés pedig 2018-ban (-3 százalék) és 2019-ben (-3,8 százalék) is folytatódott. Figyelemreméltó, hogy a versenyszférával ellentétben a közszférában nem következett be jelentős mértékű visszaesés a koronavírus-járvány hatására sem: 2020 első két negyedévében 2,7 és 2,2 százalékos, a második félévben pedig 0,7 és 0,5 százalékos volt a csökkenés. 2021 első negyedévében 0,4 százalékkal volt kevesebb foglalkoztatott a közszférában az előző év azonos időszakához képest, míg a második negyedévben 0,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. Ezt követően azonban – ellentétben a versenyszférával – jelentős csökkenés ment végbe: 2022 második negyedévében már 7 százalékkal volt alacsonyabb a közsféra alkalmazotti létszáma az előző év azonos időszakában mért szintnél, és még a harmadik negyedévre is csak 4,1 százalékra mérséklődött a deficit.

**1.2.6. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022. III. negyedév, százalék
(az előző év azonos időszaka= 100)**

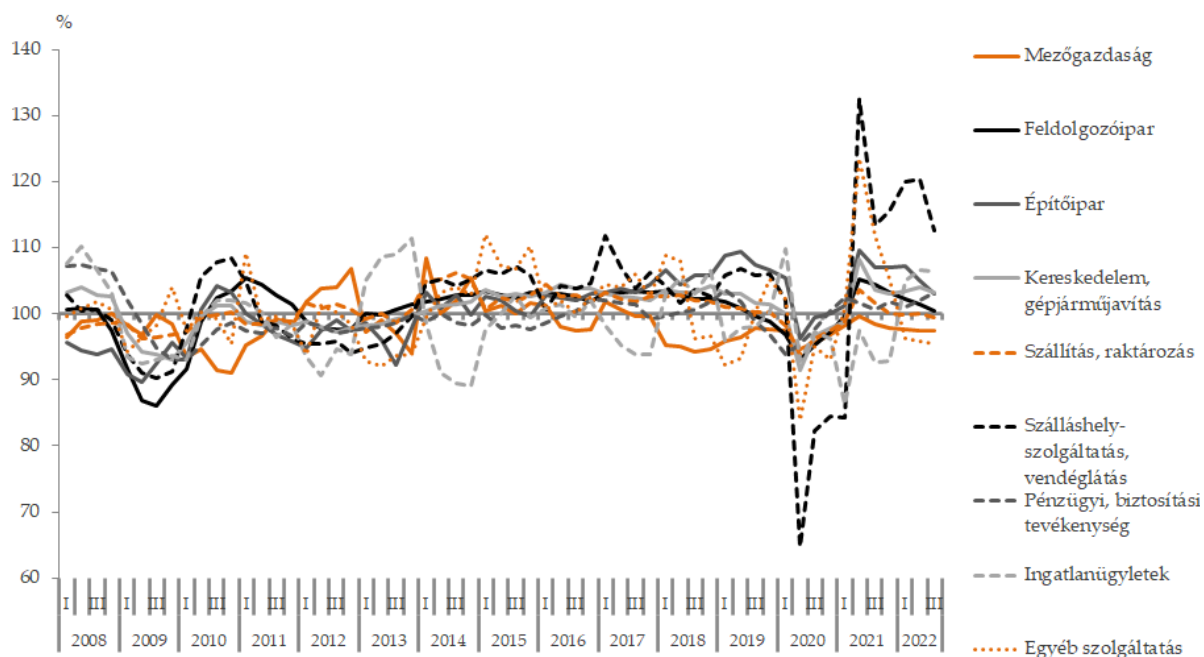

Forrás: KSH

A versenyszférához sorolt gazdasági ágakat foglalkoztatotti létszám szerint külön-külön vizsgálva azt láthatjuk, hogy 2009-ben szinte mindegyik szektorban jelentős volt a visszaesés, legnagyobb mértékben a feldolgozóiparban és a vendéglátásban. A foglalkoztatotti létszámok tartós emelkedése 2014-ben kezdődött, 2015-ben és 2016-ban érte el a csúcst, és kitartott egészen 2019-ig. 2020 első negyedévében – lényegében a koronavírus-járvány miatti korlátozásokat megelőzően – az építőiparban, a vendéglátásban, az egyéb szolgáltatások és az ingatlanügyletek területén még 2–10 százalékos növekedést lehetett regisztrálni (az ingatlanügyletek és az építőipar járt az élen). 2020 második negyedévében már minden ágazatban csökkent az alkalmazásban állók aránya, különösen a vendéglátásban (35,3 százalékkal) és az egyéb

szolgáltatásoknál (17,1 százalékkal), a harmadik negyedévben viszont az összes szektorban emelkedést lehetett tapasztalni. 2021 első negyedévében két ágazat kivételével mindegyik megközelítette, vagy akár meg is haladta az egy évvel korábbi (válság előtti) foglalkoztatotti létszámot (98–102 százalék), a vendéglátásban azonban 16 százalékos, az ingatlanügyletek területén pedig 14 százalékos csökkenés volt még ekkor is – megjegyzendő, hogy utóbbi kifejezetten ekkor alakult ki. Az év hátralévő részében csupán a mezőgazdaság és az ingatlanügyletek maradtak el minimális mértékben az előző évi szinttől, a többi ágazatban viszont 2–33 százalékos növekedés ment végbe. Különösen nagymértékű emelkedést a vendéglátás és a szolgáltatások területén lehetett regisztrálni a bázishatásból következően. Utóbbi magyarázza a vendéglátás 2022. első negyedévében regisztrált 13–20 százalékos többletét is. Az idei évben a mezőgazdaságban és az egyéb szolgáltatások területén maradt el minden negyedévben az alkalmazásban állók száma az előző év azonos időszakához képest – 2,4–2,6, illetve 3,8–4,5 százalékkal.

1.2.7. ábra: A versenyszférához sorolt ágazatokban alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008–2022. III. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100)

Forrás: KSH

A teljes nemzetgazdaságban 2022 januárja és szeptembere között a bruttó átlagkeresetek 17,5 százalékkal nőttek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű átlagos bruttó keresete – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél – 503 600, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 514 300 forintot ért el. Az átlagkeresetet a versenyszférán belül vizsgálva 14,7, a költségvetési szervek területén 22,4, a

nonprofit szervezetek esetében 28,4 százalékos növekedést figyelhetünk meg a 2022. január-szeptember időszakot tekintve, az előző év ugyanazon periódusához képest.¹⁶

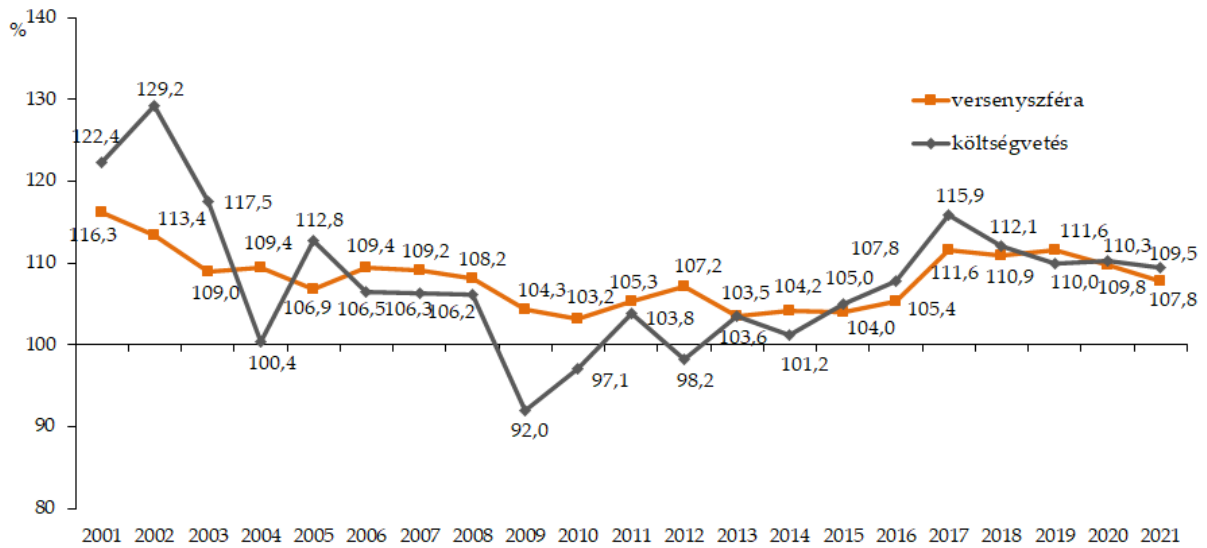
A versenyszférában 2003 és 2008 között stabil 8–9 százalék körüli bruttó béremelkedés történt, mely növekedés 2009-ben (4,3 százalék) és 2010-ben (3,2 százalék) mérséklődött. 2011-ben (5,3 százalék) és 2012-ben (7,2 százalék) a béremelkedés volumene nőtt, 2013 és 2016 között pedig 3,6–5,4 százalékos volt. 2017-től kezdve a bruttó bérek emelkedésének üteme jelentősen gyorsult, évente 10–12 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni 2020-ig bezárólag: a növekedés üteme a koronavírus-járvány első évében 9,8 százalékra, a második évében pedig 7,8 százalékra mérséklődött.

A közszférában ennél jóval ingadozóbb a béremelkedés üteme: a 2001 és 2003 közötti időszak 20–30 százalék körüli béremelését 2004-ben stagnálás követte, majd 2005-ben újra nagyobb mértékű, 12,8 százalékos emelés történt. A következő három évben stabil, 6 százalék körüli volt a közszféra bruttó béreinek növekedési üteme. 2009-ben a gazdasági válság hatására a kormány takarékosági intézkedéseket hajtott végre, melynek keretein belül megszüntették a 13. havi béreket, így a közszférára jellemző átlagos bruttó bérek 8 százalékkal csökkentek. 2010-ben tovább csökkentek a bérek a közszférában az előző év azonos időszakához képest, az alacsony keresetű közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt, de a csökkenés üteme mérséklődött (2,9 százalék). 2011-ben 3,8 százalékos növekedésnek lehetünk tanúi, 2012-ben azonban – újfent a közfoglalkoztatás jelentőségének növekedése miatt – 1,8 százalékkal ismét visszaesett a közszférára jellemző bér. 2013 és 2016 között 1–8 százalékos emelkedést lehetett évente regisztrálni, ezt követően pedig felgyorsult a növekedés üteme, 10–16 százalékra, csak 2021-ben következett be némi lassulás (9,5 százalék).

---

¹⁶ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ker2209> (utolsó letöltés: 2022.12.03.)

1.2.8. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a versenyszférában és a közszférában, 2001–2021 (az előző év azonos időszaka = 100%)

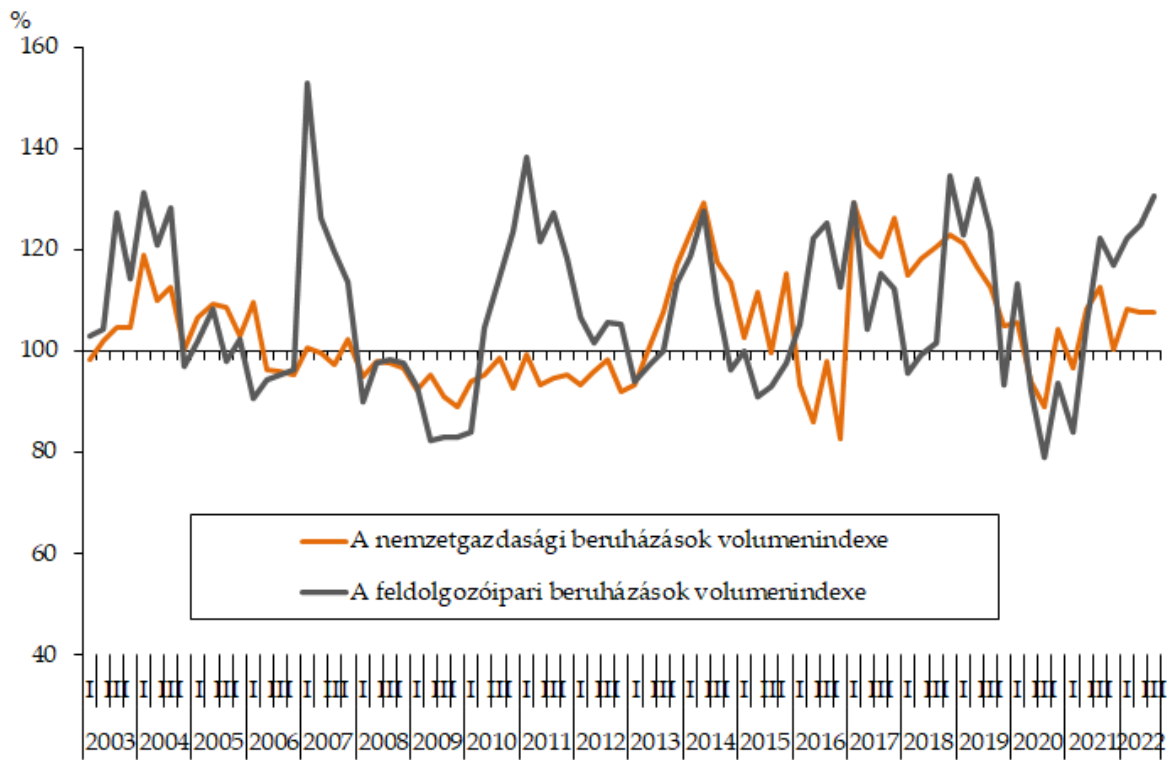

Forrás: KSH

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumenének 2007. évi stagnálását 2008-ban számottevő, 3 százalékos visszaesés követte, a 2009-es évet a válság miatt pedig még erőteljesebb, 8,6 százalékos visszaesés jellemezte. Ezután enyhült a visszaesés üteme (2010-ben 5,1 százalékos, 2011-ben 4,5 százalékos csökkenés), 2012-ben azonban a recessziós folyamatok újra visszavetették a beruházásokat (5,2 százalékos visszaesés). 2013-tól 2015-ig 7–19 százalékos növekedést lehetett regisztrálni, 2016-ban viszont nagyarányú, 11,3 százalékos csökkenés következett be. Az alacsonyabb bázisértékből is következően 2017-ben ismét jelentős mértékben, 23,7 százalékkal nőtt a nemzetgazdasági beruházások volumene az előző évhez képest, 2018 első felében pedig továbbra is lendületes, 20,2 százalékos emelkedést tapasztalhattunk. Ez a dinamizmus már a koronavírus-járványt megelőzően, 2019-ben megtorpanni látszott (11,9 százalékos növekedés), 2020-ban pedig, elsősorban a második és a harmadik negyedév gyenge teljesítménye okán 1,6 százalékos csökkenés következett. Bár a járvány harmadik hulláma 2021 tavaszán, negyedik hulláma pedig 2021 ősztört ki, a beruházások volumenindexe az egész évet tekintve már 4,3 százalékos emelkedést produkált. 2022 első három negyedévében 7,7–8,4 százalék között alakult a beruházások volumenindexe.

1.2.9. ábra: A beruházások és a feldolgozóipari beruházások volumenindexe
(az előző év azonos időszaka = 100%), 2003–2022. III. negyedév

Forrás: KSH

2. A vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai

Az alábbiakban a Rövidtávú Munkaerőpiaci Prognózis adatai alapján mutatjuk be a vállalkozások üzleti helyzetének és várakozásainak alakulását. A fejezet eredményei a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint tekinthetőek reprezentatívnak.

Az első részben az elmúlt években lejátszódó folyamatokkal foglalkozunk. A fejezet középpontjában a német Ifo Üzleti Bizalmi Mutatójához hasonló általános üzleti helyzetet kifejező szubjektív helyzetértékelés áll. A második alfejezetben egy regressziós modell alapján az optimista várakozások vállalati hátterét elemezzük, azaz arra keressük a választ, hogy milyen vállalati körök tekintenek pozitív várakozásokkal 2023 első félévére.

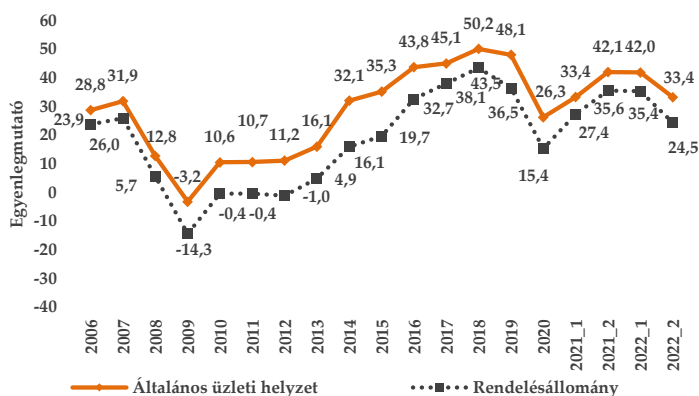
2.1. Az üzleti helyzet megítélése és az elmúlt években tapasztalt folyamatok

A 2022. őszi adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a koronavírus-járvánnyal összefüggő gazdasági válságot követő javulás után ismét romló tendenciát mutat. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 33 pont – azaz 33 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, akik inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, akik kedvezőtlenül –, ami 9 pontos csökkenés a 2022 tavaszán tapasztalt értékhez viszonyítva.

A 2023 első félévére vonatkozó üzleti várakozások tavaszhoz képest szintén jelentős mértékben romlottak. 2022 őszén 23 pont a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke – azaz 23 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek bíznak üzleti helyzetük javulásában 2023 első félévében, azokhoz képest, amelyek az üzleti helyzet romlását várják. Mindez 22 pontos visszaesést jelent 2022 tavaszához viszonyítva.

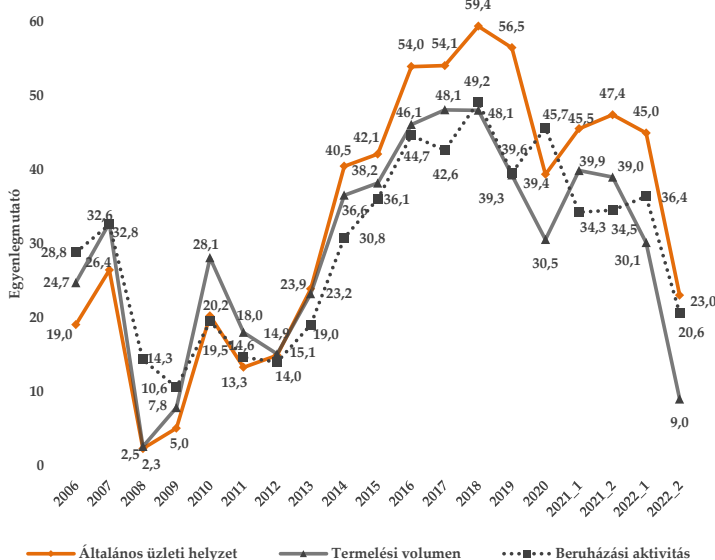
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgy félév, következő félév)

Tárgy félév

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek száz-as skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Következő félév

Magyarázat: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

Példa: Az általános üzleti helyzet egyenlegmutatója 2022 második félévében 23 pont. Ez azt jelenti, hogy 23 százalékponttal több vállalat ítélte meg jónak a következő félévre vonatkozó üzleti helyzetét, mint amennyi rossznak.

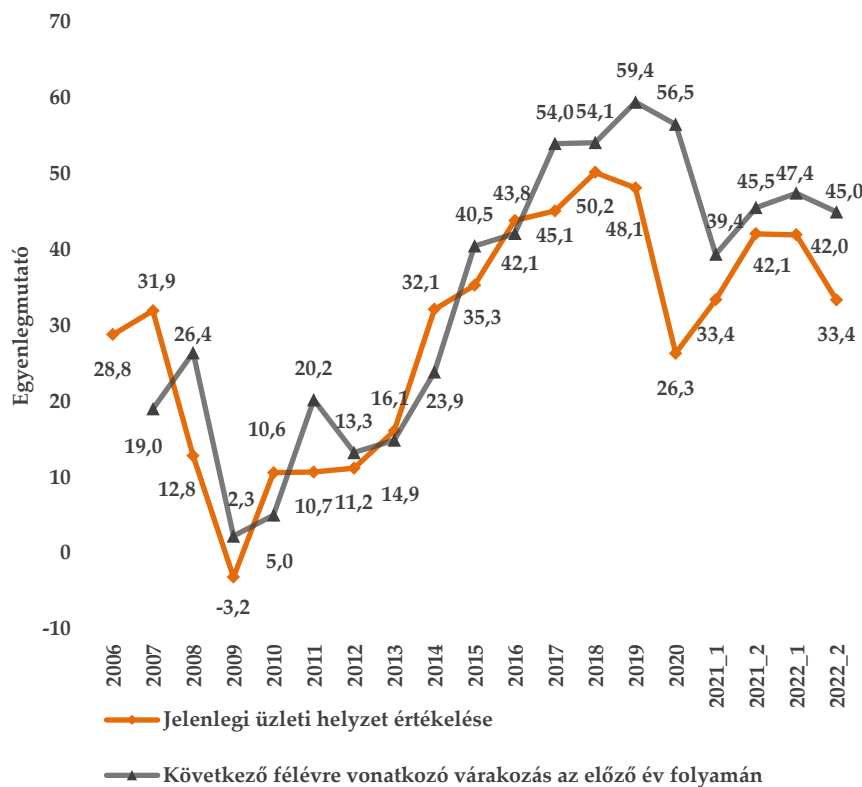
Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

	2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Ált. üzleti helyzet – tárgy félév	4677	48,1	4478	26,3	3905	33,4	4654	42,1	3854	42,0	4490	33,4
Rendelésállomány-tárgy félév	4557	36,5	4353	15,4	3830	27,4	4549	35,6	3736	35,4	4350	24,5
Ált. üzleti helyzet – köv. félév	4243	56,5	3747	39,4	3507	45,5	3933	47,4	3518	45,0	3523	23,0
Termelési vol.-köv. félév	4309	39,3	3883	30,5	3616	39,9	4029	39,0	3630	30,1	3734	9,0
Beruházási akt. – köv. félév	3975	39,6	3432	45,7	3665	34,3	3853	34,5	3656	36,4	3793	20,6

Forrás: TIM, GVI 2019–2022

A 2.1.1. ábrán jól látszik, hogy az általános üzleti helyzet megítélése hasonlóan alakul a rendelésállományra, beruházásokra és termelési volumenre vonatkozó mutatókkal. Ezért a következőkben az elmúlt években lejátszódó folyamatokat ezen általános mutatón keresztül mutatjuk be. 2017–2020 között folyamatos tendencia volt, hogy az előző évi optimista várakozásokhoz képest rendre kedvezőtlenebbnek bizonyult a tárgyévi, aktuális üzleti helyzet. A koronavírus-járvány következtében kialakuló válság miatt a 2020-as üzleti helyzet különösen alulmúlta a 2019-ben 2020-ra megfogalmazott várakozásokat, ilyen mértékű (30 pontos) különbséget korábban soha nem tapasztaltunk a felmérés története során a cégek várt és realizált üzleti helyzete között. 2021 folyamán lényegesen közelebb került egymáshoz az üzleti várakozások és az aktuális üzleti helyzet mutatója, 2022 folyamán azonban ismét távolodás tapasztalható: a 2022 tavaszán 2022 második félévére vonatkozóan megfogalmazott +45 pontos várakozástól 12 ponttal marad el a 2022 őszén mért +33 pontos érték.

2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és a várakozások teljesülése

Forrás: TIM, GVI 2006–2022

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

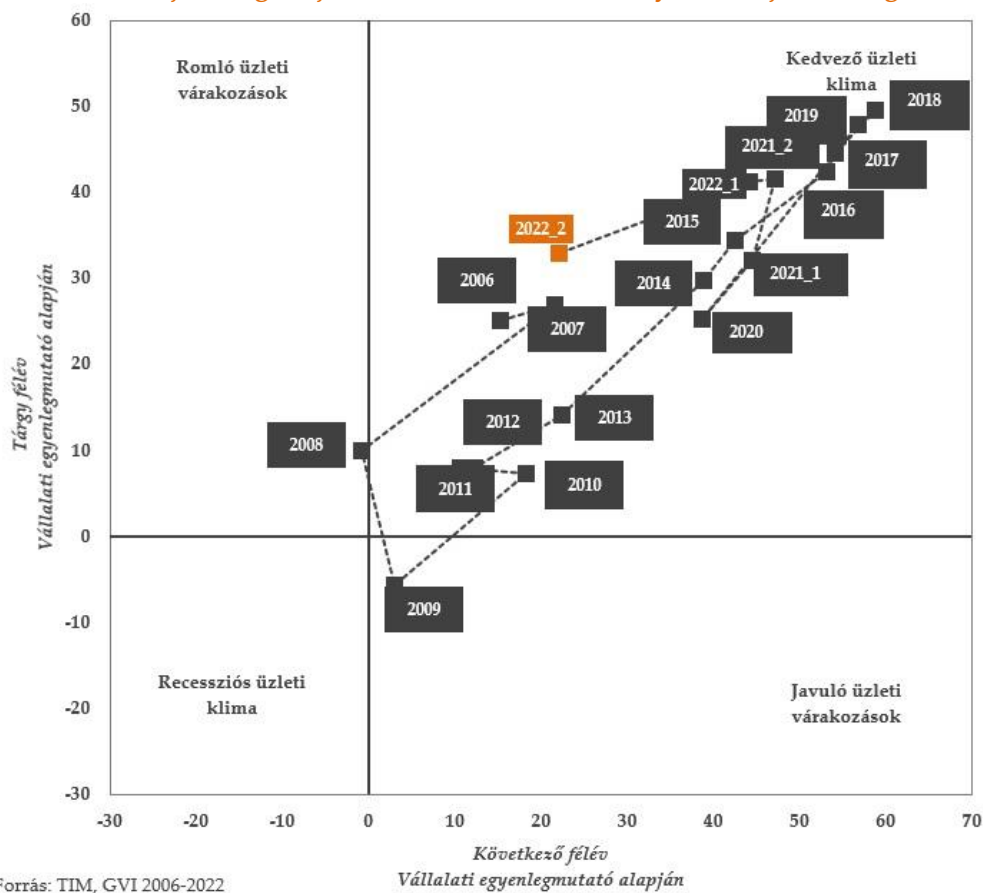
Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

A 2008-as gazdasági válság során a 2008 őszi adatok az üzleti klíma jelentős romlását mutatták – a vállalatok mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket jelentősen negatívabban látták. Borúlátó várakozásaik be is teljesültek, 2009-ben érte el a

mélypontot az üzleti helyzet megítélése. A világgazdasági válságból való lassú kilábalást követően, 2013-ban az üzleti várakozások már a 2007-es állapothoz hasonlóak voltak, a jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetértékelésen alapuló üzleti környezet jelentős mértékben javult, 2014-re pedig 2006 óta nem tapasztalt szintre fejlődött, 2015-re még kedvezőbbé vált. A javuló tendencia egészen 2018-ig folyamatos volt, a 2019-es enyhe visszaesést követően azonban 2020-ban jelentősen, lényegében a 2014-es szintnek megfelelő értékre csökkent mind a jelenlegi, mind a várható üzleti helyzet mutatója. 2021 folyamán számottevő javulás történt, 2022 folyamán azonban jelentős mértékű visszaesés tapasztalható, a jelenlegi és a várható üzleti helyzet mutatójának mostani értékei a 2006–2007-es időszak értékeihez állnak legközelebb.

2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

Egyenlegmutató	2018		2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgy félév	6487	49,5	6510	47,9	6337	25,2	5349	32,1	6390	41,7	5415	41,3	6318	32,9
Várakozások	5957	58,8	5925	56,8	5350	38,7	4820	44,6	5503	47,2	4980	44,3	5005	22,2

Forrás: TIM, GVI 2018–2022

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgy félévre, a vízszintes tengelyen a következő félévre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgy félévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél

messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

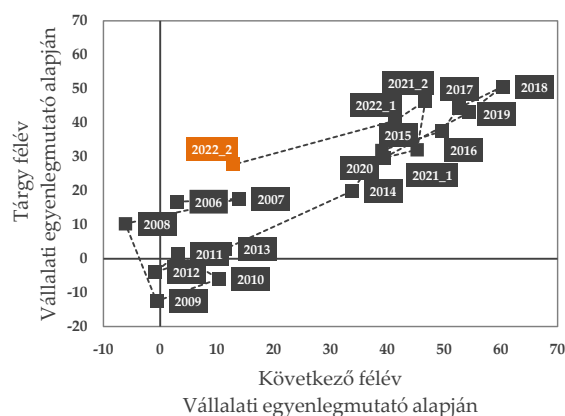
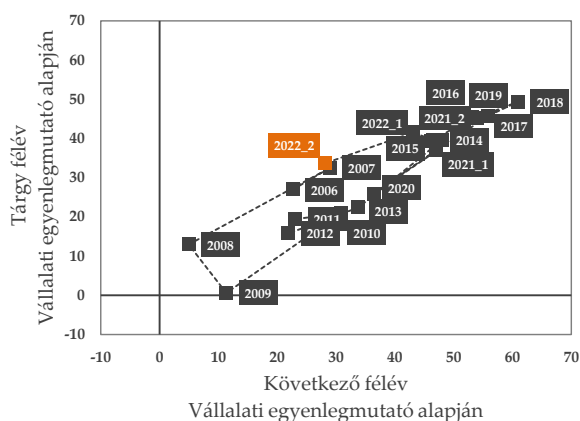
Az egyes gazdasági ágakat eltérő mértékben érintette a 2008-as válság, de kilábalásuk az építőipar kivételével hasonló módon történt. A koronavírus-járvány következtében kialakuló újabb válság szintén különböző mértékben érintette a szektorokat. A jelenleg kibontakozó energiaválság szintén eltérően érinti az egyes ágazatokat, a jelentős visszaesés tendenciája azonban közös.

- Az **ipari** vállalatok üzleti helyzetük jelentős romlása ellenére a kritikus 2008-as és 2009-es években is kedvező üzleti klímával voltak jellemezhetőek – a vizsgált gazdasági ágak közül az áttekintett időszak nagy részében a legjobb helyzetben voltak. Jelenleg ugyanakkor az építőipari cégek kedvezőbb, a szolgáltató cégek pedig hasonló üzleti klímáról számoltak be, mint az ipari cégek (ugyanakkor várakozások tekintetében az ipari cégek volt a legpozitívabbak). A 2012–2018 közötti – 2015 kivételével – folyamatosan javuló tendencia 2019-ben megtört, míg 2020-ban további jelentős visszaesés következett be, 2021 első félévében viszont számottevő javulás történt, ami a tárgy félévre vonatkozóan minimális mértékben 2021 őszén is folytatódott. 2022-ben jelentős romlást követően az ipari vállalatok körében az üzleti klíma egyenlegmutatói a 2007-es szintjükre estek vissza.
- Az iparral ellentétben a **kereskedelem**, és a **szállítás, raktározás** terén tevékenykedő vállalatok üzleti helyzete 2009-ben kifejezetten recessziósnak volt tekinthető. A 2012-es enyhe visszaesés kivételével 2011–2018 között – eltérő ütemben – mindkét ágazatban javuló tendenciát tapasztalhattunk. 2018-ban az üzleti klíma javulása csak a kereskedelmi vállalatok körében folytatódott, a szállítványozó vállalatok esetében mind a helyzetértékelés, mind a kilátások negatívabbak lettek az előző évhez viszonyítva. 2019-ben a szállítványozó vállalatok körében tovább folytatódott az üzleti klíma romlása, és a kereskedelmi cégek körében is visszaesés következett be a 2018-as csúcsot követően. 2020 folyamán mindkét ágazatban számottevően csökkent az üzleti helyzet és a kilátások egyenlegmutatója. 2021 folyamán mind a kereskedelmi, mind a szállító cégek körében jelentős javulás következett be. 2022-ben a legnagyobb mértékű visszaesés e két ágazatban következett be. Ennek eredményeként a kereskedelmi és a logisztikai cégek üzleti helyzetének mutatói szintén 2007-es szintjükhöz állnak legközelebb a korábban mért értékek közül. Ez azt jelenti, hogy jelenleg a legkedvezőtlenebb üzleti klímáról és várakozásokról e két ágazat vállalatai számoltak be.
- Az **építőipari** vállalatok egészen más utat jártak be az elmúlt években: már 2006-ban is romló üzleti várakozásokkal voltak jellemezhetőek, ami 2008-ra recesszióba fordult. A többi gazdasági ággal ellentétben még 2010-ben sem volt jelentős a szereplők optimizmusa, továbbra is borúlatoóan tekintettek a jövőre. Az építőipari vállalatok várakozásai 2013-ban fordultak pozitívrá, innentől

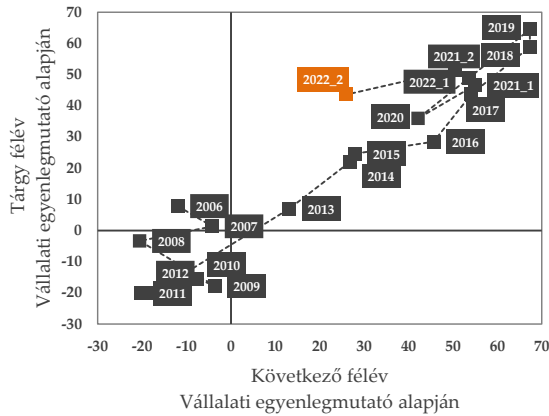
kezdve – a 2015-ben tapasztalt stagnálás kivételével – 2019-ig az építőipar üzleti klímára vonatkozó helyzetértékelése és várakozásai folyamatosan javultak. 2020-ban ebben az ágazatban is jelentős visszaesés történt, ennek következtében az üzleti bizalom szintje lényegében a 2016-os szintre csökkent a szektorban. A 2021 folyamán bekövetkezett javulás eredményeként az üzleti bizalom szintje az építőiparban a 2017-es szintre tért vissza. 2022-ben, jelentős romlást követően, az építőipari cégek körében az üzleti bizalom szintje leginkább a 2014–2015-ben megfogalmazott helyzetértékeléshez áll legközelebb. Az itt részletesen bemutatott ágazatok közül jelenleg továbbra is az építőipar üzleti klímája tekinthető a legkedvezőbbnek, az ipari cégek várakozásai azonban kedvezőbbek.

- A **szolgáltató** cégek az iparhoz hasonlóan a 2008-as válság idején sem számoltak be recessziós üzleti helyzetről. A vizsgált időszak folyamán a legkedvezőbb üzleti klímát 2017-ben jelezték az ágazatba sorolt cégek. A koronavírus-járványt követő visszaesést 2021 folyamán erőteljes javulás követte ebben a szektorban is, 2022-ben azonban számottevő visszaesést követően a szolgáltatások területén is 2007-es értékéhez áll legközelebb az jelenlegi és a várható üzleti helyzet egyenlegmutatója. A szolgáltató cégek üzleti helyzete leginkább az ipari cégekéhez hasonló, várakozásaik pedig az építőipari vállalkozásokéhoz állnak legközelebb.

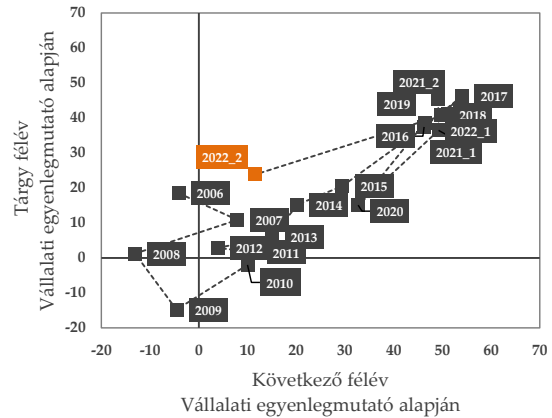
**2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként
Ipar Kereskedelem**

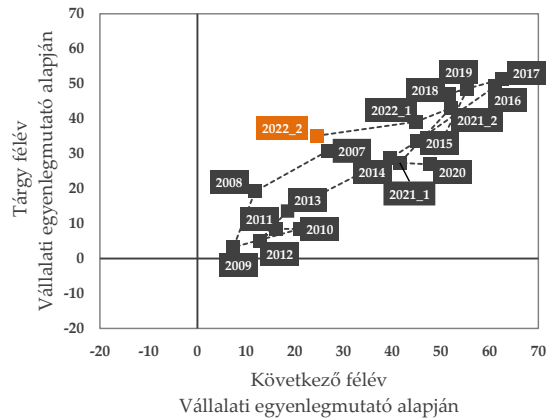
Építőipar

Logisztika

Szolgáltatás

Egyenlegmutató		2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2	
		n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Logisztika	Tárgy félév	399	38,6	400	15,1	288	36,5	389	45,4	319	41,3	370	23,8
	Várakozások	358	46,4	307	32,7	258	49,2	336	49,1	295	51,1	302	11,5
Ipar	Tárgy félév	2261	45,7	2185	25,9	1767	36,9	2065	39,7	1667	41,5	2029	33,7
	Várakozások	2002	55,8	1838	36,4	1590	46,9	1784	46,5	1520	43,1	1615	28,1
Építőipar	Tárgy félév	642	64,5	625	35,9	611	46,6	716	48,9	644	51,5	755	43,6
	Várakozások	601	67,3	548	42,2	561	55,0	631	53,7	607	50,3	587	25,9
Kereskedelem	Tárgy félév	1456	43,1	1351	29,6	1227	32,1	1432	46,5	1202	40,6	1357	27,7
	Várakozások	1348	54,4	1179	39,4	1113	45,3	1266	46,7	1103	41,4	1094	12,9
Szolgáltatás	Tárgy félév	926	48,4	976	26,9	791	27,4	975	43,0	884	39,1	981	35,1
	Várakozások	852	55,5	818	47,8	708	41,6	821	52,0	817	44,9	770	24,5

Forrás: TIM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgy félévre, a vízszintes tengelyen a következő félévre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgy félévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői

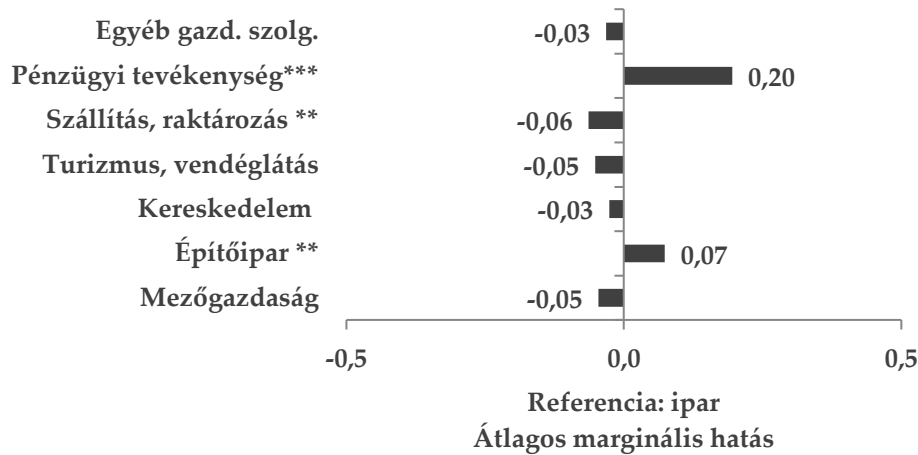
Milyen vállalati körökre jellemző leginkább az üzleti optimizmus? Mik az optimizmus legfőbb meghatározói? Az alábbiakban az exportra, a gazdasági tevékenységre, a vállalatméretre, a tulajdonosi háttérre és a földrajzi régióra vonatkozó vállalati jellemzők figyelembevételével keressük a választ ezekre a kérdésekre. Egy-egy tényező vizsgálata során a többi vállalati jellemző hatását kontroll alatt tartjuk, vagyis a közöttük fennálló potenciális interakciós hatásokat kiszűrve, a vállalati jellemzők üzleti várakozásokkal való önálló összefüggéseit vizsgáljuk. A becsléseket regressziós modell alapján készítettük.¹⁷

- A gazdasági ágakat tekintve elmondható, hogy az ipar referenciakategóriához viszonyítva szignifikáns eltérés a pénzügyi szolgáltatások, a szállítás, raktározás és az építőipar ágazatok esetén tapasztalható, míg a turizmus, a kereskedelem, a szolgáltatások, valamint a mezőgazdaság területén nem tapasztalható szignifikáns különbség az optimista üzleti várakozásokat megfogalmazó cégek arányát tekintve az iparhoz képest. A legoptimistább várakozásokat a pénzügyi szolgáltató vállalatok fogalmazták meg, körükben 20 százalékponttal nagyobb valószínűségű az optimista üzleti várakozások fennállásának esélye az ipari cégekhez viszonyítva. Az építőipari cégek körében 7 százalékponttal magasabb az optimista üzleti várakozások előfordulásának esélye az iparhoz képest, a logisztikai cégek körében viszont 6 ponttal alacsonyabb.
- Cégméret szerint a 10 fő alatti vállalkozások referenciakategóriájához viszonyítva a 20–49 fő közötti kategóriában 6 százalékponttal alacsonyabb az optimista üzleti várakozások megfogalmazásának valószínűsége, a nagyvállalatok körében pedig 5 százalékponttal magasabb ez az esély a mikrovállalkozásokhoz képest. A 10–19 főt, illetve 50–249 főt foglalkoztató cégek kategóriái körében nincs szignifikáns eltérés a 10 fő alatti vállalkozásokhoz képest.
- A külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok 3 százalékponttal nagyobb valószínűséggel tekintenek pozitívan a jövőre, mint a tisztán hazai kézben lévő cégek, ami szignifikáns különbséget jelent.
- A döntően exportra dolgozó vállalatok 4, a részben exportáló cégek pedig 7 százalékponttal nagyobb eséllyel várják az üzleti helyzetük javulását, mint a nem exportáló vállalatok, ami mindkét esetben szignifikáns különbséget jelent.
- Földrajzi szempontból az összes régióban azonos az optimista üzleti várakozásról beszámoló cégek aránya a központi régióhoz viszonyítva.

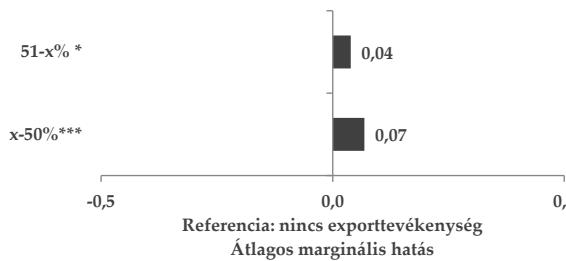
---

¹⁷ A logit modell eredmény változója az optimista üzleti várakozások fennállása volt. A modell paraméterei az M3.1. táblázatban láthatók.

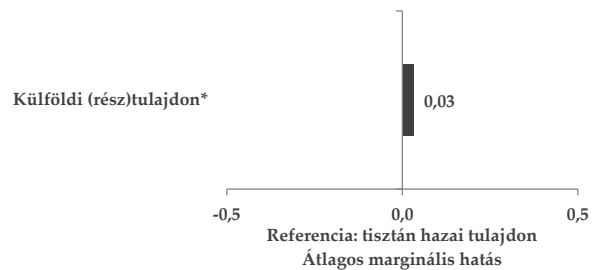
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint

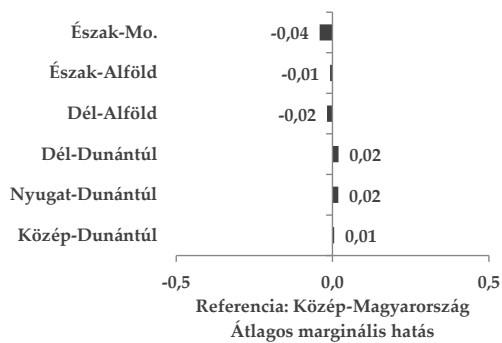
Exporttevékenység szerint

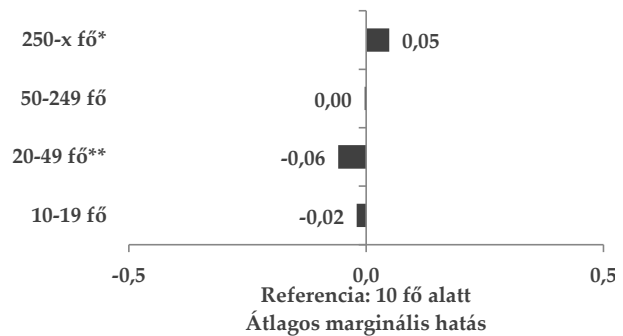
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: TIM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz) (n=4623)

A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalépponttal nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk optimista várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

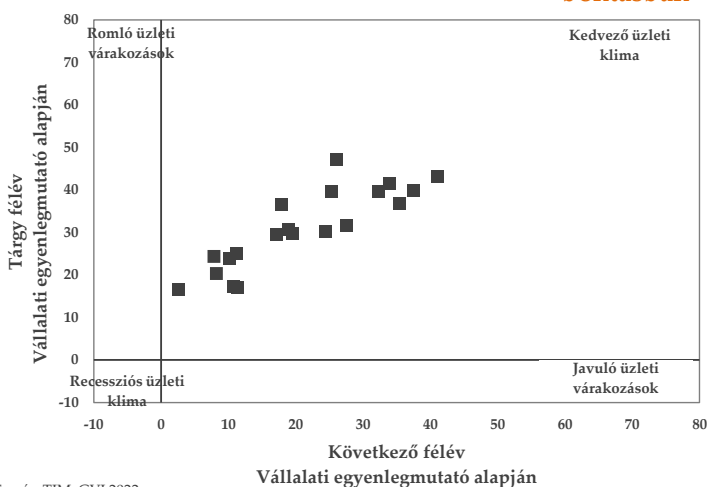
Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az átlagos marginális hatás értéke, annál optimistább a vállalati kör. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban az optimizmus mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

2.3. Területi egyenlőtlenségek

Az üzleti helyzet megítélésében tapasztalt területi egyenlőtlenségek nem változtak jelentősen a tavalyi eredményekhez képest, 2022-ben továbbra is minden megyében kedvező üzleti klímát mérhettünk (ugyanakkor jelentősen kisebb mértékben, mint egy évvel ezelőtt). A jelenlegi és a jövőbeli üzleti helyzetet mérő egyenlegmutatók Győr-Moson-Sopron megyében (47 és 26 pont), Komárom-Esztergom megyében (43 és 41 pont), Szabolcs-Szatmár-Bereg (42 és 34 pont) és Tolna megyében (40 és 38 pont) a legmagasabbak, illetve Jász-Nagykun-Szolnok és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (17 és 3 pont) a legalacsonyabbak.

2.3.1. ábra: A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatók értékei – megyei bontásban

Az egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan, és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Ezért egy pontnyi elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

Forrás: TIM, GVI 2022

Egyenlegmutató	Várakozások (pont)	Tárgy félév (pont)
Győr-Moson-Sopron	26,0	47,2
Komárom-Esztergom	41,1	43,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	33,9	41,6
Tolna	37,5	39,8
Budapest	25,3	39,6
Heves	32,2	39,5
Veszprém	35,4	36,8
Zala	17,9	36,7
Vas	27,5	31,7
Csongrád-Csanád	18,9	30,7
Bács-Kiskun	24,5	30,4
Somogy	19,5	29,9
Jász-Nagykun-Szolnok	17,1	29,5
Hajdú-Bihar	11,2	25,2
Nógrád	7,8	24,4
Békés	10,1	24,0
Baranya	8,2	20,4
Pest	10,7	17,4
Fejér	11,3	17,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	2,5	16,5

Forrás: TIM, GVI 2022

3. 2023 őszén várható munkaerőkereslet

Jelen fejezetben a 2023 második félévében várható munkaerőkeresletet mutatjuk be. Először a vállalati egyenlegmutatók segítségével ragadjuk meg a foglalkoztatás jövő évi alakulását. Itt a munkaerőkeresletet nem az egyén, hanem a vállalat oldaláról közelítjük meg, azaz nem a létszámmozgások mértéke, hanem csupán a létszám bővítési és létszámcsökkentési tervek kerülnek bemutatásra. Részletesebben a foglalkoztatási egyenlegmutató a vállalatok foglalkoztatási súlyát figyelembe véve azt fejezi ki, hogy a létszám bővítéssel vagy létszámcsökkentéssel bíró vállalatok vannak-e többségben, illetve, hogy mekkora ennek mértéke. Az egyenlegmutató tehát a legegyszerűbb megközelítés az alkalmazotti létszám változásának megragadására, azonban nem tükrözi a létszám bővülés és -csökkenés mértékét. Elméletben tehát az is előfordulhat, hogy az egyenlegmutató mértéke pozitív, mégis csökken a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma. Az egyenlegmutató annak hátrányai ellenére egyszerű formában arról tudósít, hogy a vállalatok, az üzleti klímával összefüggésben, mennyire tekintenek optimistán a következő évre.

A második alfejezetben bemutatjuk a foglalkoztatás várható alakulását, figyelembe véve a munkahely megszűnés és teremtés egyenlegét. Azaz ebben a megközelítésben a munkavállaló áll a vizsgálat középpontjában. Elemzéseinkben megkülönböztetjük a nyers vállalati várakozásokat, illetve a GVI korrekciós modelljének eredményeit.

Az alábbi tábla vázlatosan összefoglalja a használt megközelítések előnyeit és hátrányait.

3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok

	Előnyök	Hátrányok
Vállalati egyenlegmutató	Egyszerű mutató, amit inkább tendenciájában érdemes értelmezni.	Óvatosan kell értelmezni, hiszen előfordulhat, hogy a pozitív előjelű egyenlegmutató ellenére a foglalkoztatott összlétszám csökken.
Vállalati nyers várakozások	Elméletileg pontosabban fejezi ki a foglalkoztatás várható alakulását, mint a létszámmutató.	A vállalati nyers várakozások a korábbi évek tapasztalati szerint túlzóan optimisták.
GVI becslés	Korrigálja a nyers vállalati várakozásokat, így általuk reálisabb képet kapunk a foglalkoztatás várható létszám alakulásáról.	Nem kezeli a zöld mezős munkahelyteremtő beruházásokat és a vállalati kivonulásokat („entry” és „exit”).

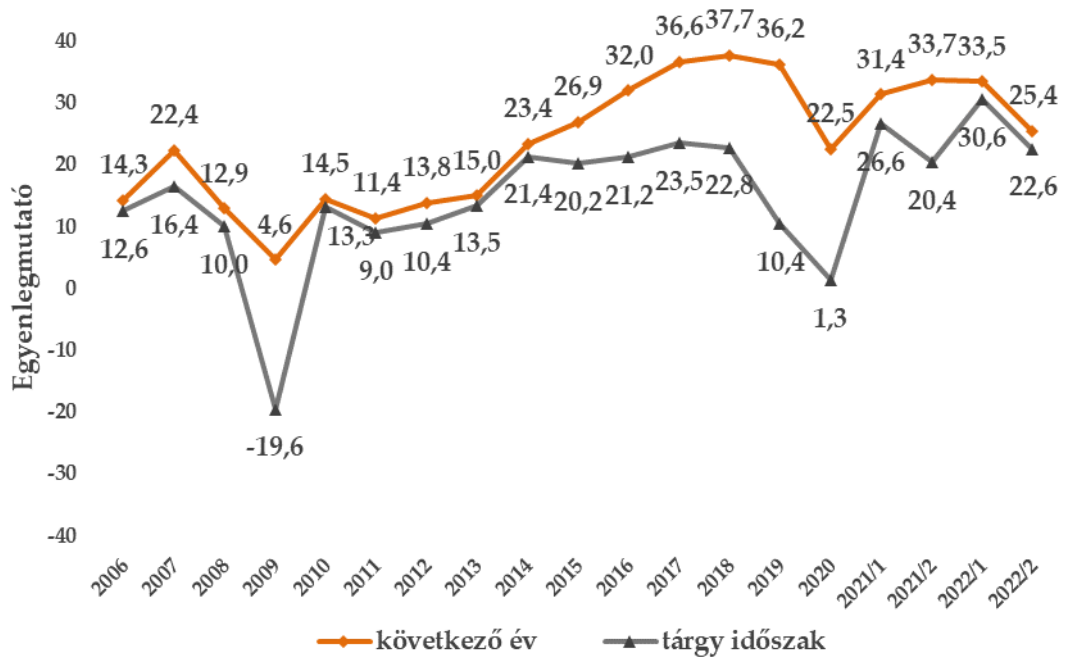
3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján

2022 második félévében 23 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette. Ez az érték egy éve még 20 százalékpont volt, vagyis a létszámbővítő vállalatok aránya az idei évben tovább növekedett (2020-ban mindössze egy százalékpontos többletet mértünk). Az adatok a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válságból való kilábalás folytatódását jelzik.

A korábbi évek tendenciáit vizsgálva látható, hogy a gazdasági válság 2009-es mélypontját követően, 2015-től kezdődően alakult ki olyan gazdasági helyzet, amiben a következő évre vonatkozó egyenlegmutató jelentősen felülmúlja a tárgyévi létszámbővülést, amit érdemben a koronavírus járvány nyomán kibontakozó gazdasági válság sem befolyásolt, a 2022-es évben azonban ez megváltozott, a következő évi és az idei létszámváltozásokat jellemző egyenlegmutatók hasonlóan alakultak. A 3.1.1. ábrán 2006-tól követhető a tárgyévi és következő évre vonatkozó foglalkoztatási egyenlegmutatók értékeinek változása.

Az idei létszámváltozásokra vonatkozó egyenlegmutató emelkedése mellett a 2022-ben megfogalmazott, a következő év második félévére vonatkozó vállalati egyenlegmutató 25 pontos (2022 első felében ez az érték a 2023-as első félévi várakozásokat tekintve még 33 százalékpont volt) értéket vesz fel – 25 százalékpontos többségben vannak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkal szemben. Jövőre tehát hasonló számú vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén. Tehát míg korábban a vállalatok az aktuális helyzetükhöz képest viszonylag optimista várakozásokat fogalmaztak meg, a 2022 végén megfogalmazott előrejelzések kevésbé elrugaszkodtak az idei év tapasztalataitól, és továbbra is kérdés, hogy ezek mekkora része fog teljesülni (grafikusan a 3.1.1. ábrán a narancssárga vonal a szürke fölött haladt az elmúlt években, idén azonban közel érték egymáshoz).

3.1.1.ábra: A tárgy időszakra és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató

Egyenlegmutató	2017		2018		2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgy időszak	6279	23,5	6142	22,8	6164	10,4	5901	1,3	4822	26,6	6021	20,4	5040	30,6	5914	22,6
Várakozások	5042	36,6	4716	37,7	4766	36,2	4525	22,5	3546	31,4	4594	33,7	3827	33,5	4536	25,4

Forrás: TIM, GVI 2006–2022

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésről, $+100$ -at akkor, ha minden cég létszámbővülésről számol be.

Ábraértelmezés: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg. Szürke vonallal kerültek megjelenítésre az adott adatfelvételi időszakra vonatkozó tényadatok és narancssárga vonallal az adott adatfelvételi időszakban, az egy évvel későbbi időszakra vonatkozóan megfogalmazott tervek, várakozások.

Példa: 2021 második félévében a tárgy időszaki egyenlegmutató értéke 20 pont. Ez azt jelenti, hogy körülbelül 20 százalékpontos többségben voltak a létszámcsökkentő vállalatokkal szemben a létszámbővítők.

Komárom-Esztergom (46 pont), Tolna (45 pont) és Heves (44 pont) megyékben bizonyultak legoptimistábbnak a vállalatok, a 2023-ra vonatkozó egyenlegmutató értéke ezekben a térségekben a legmagasabb. Velük szemben Hajdú-Bihar (15 pont), valamint Jász-Nagykun-Szolnok és Baranya megyékben (14-14 pont) a legpesszimistábbak a létszámmozgásokkal kapcsolatos várakozások, de ezzel együtt is minden megyében pozitív a mutató értéke.

3.1.1. tábla: Foglalkoztatási várakozások megyénként, 2023 – vállalati egyenlegmutató

	Egyenlegmutató	
	n	pont
Komárom-Esztergom	202	46,4
Tolna	114	44,8
Heves	155	43,7
Békés	134	34,0
Somogy	133	32,6
Pest	443	32,1
Fejér	225	28,7
Zala	154	27,0
Győr-Moson-Sopron	326	25,9
Veszprém	183	25,8
Bács-Kiskun	270	24,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	193	23,5
Csongrád	192	21,8
Budapest	854	21,5
Vas	111	21,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	208	19,9
Nógrád	80	19,0
Hajdú-Bihar	277	14,8
Jász-Nagykun-Szolnok	153	14,6
Baranya	129	13,6

Forrás: TIM, GVI 2022

Egyenlegmutató: A táblázatban látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésről, +100-at akkor, ha minden cég létszám bővülésről számol be.

Létszámnövelő vállalatok jellegzetességei

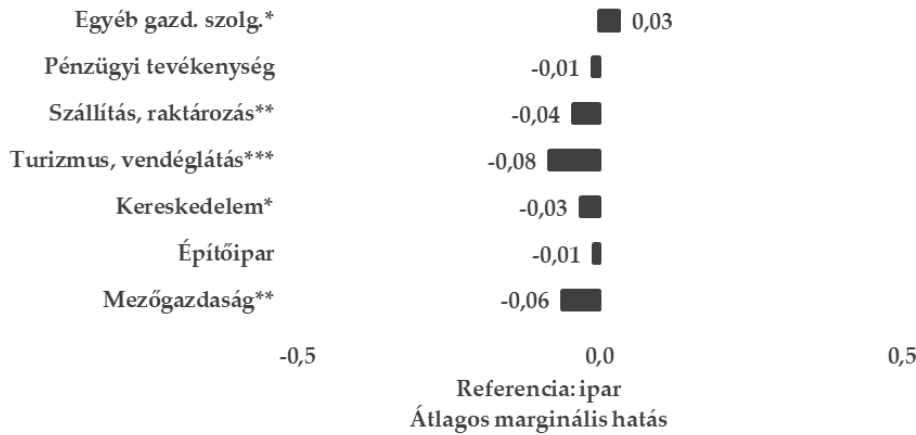
Milyen vállalati körökre jellemző leginkább a létszámnövekedés? Mik az létszámbővülés legfőbb meghatározói? Az alábbiakban export és gazdasági tevékenység, vállalatméret és tulajdonosi háttér, valamint földrajzi elhelyezkedés szerinti regressziós elemzéssel keressük a választ ezekre kérdésekre.¹⁸

- Az ipari vállalatokhoz képest a vendéglátás (-8 százalékpont), a mezőgazdaság (-6 százalékpont), a szállítás (-4 százalékpont) és a kereskedelem (-3 százalékpont) területén kevésbé jellemző, hogy létszámbővítéssel terveznek, a szolgáltatók esetében viszont +3 százalékponttal valószínűbb, hogy létszámbővülésre számítanak az ipari cégekhez viszonyítva. A többi ágazat – az építőipar és a pénzügyi szolgáltatók – létszámbővítési tervei nem térnek el szignifikánsan az iparétól.
- A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások és a részben vagy teljes mértékben külföldi tulajdonban lévő cégek nincs érdemi különbség a létszámbővítési szándékokat tekintve.
- A vállalati mérettel nő a létszámfelvételt tervezők aránya: a 10 fő alatti, illetve a 10–19 fős cégek között nincs szignifikáns különbség, viszont a 20–49 fő közötti kategóriában 9, 50–249 fő között 18, a 250 fő feletti nagyvállalati kategóriában pedig 36 százalékponttal magasabb a létszámbővítési tervek valószínűsége a 10 fő alatti mikrovállalkozásokhoz viszonyítva.
- Az exporttevékenység szintén növeli a létszámfelvételi tervek valószínűségét: a nem exportáló kategóriához képest a részben exportáló cégek körében 7, a döntően exportáló cégek között pedig 14 százalékponttal magasabb a létszámbővítést tervező vállalatok előfordulásának esélye.
- Földrajzi szempontból Közép-Magyarországhoz viszonyítva a Dél-Dunántúlon (4 százalékponttal), a Dél-Alföldön (6 százalékponttal) és a Közép-Dunántúlon (8 százalékponttal) magasabb a létszámbővítési tervek valószínűsége. Az ország többi része nem tér el szignifikánsan ebből a szempontból a központi régiótól.

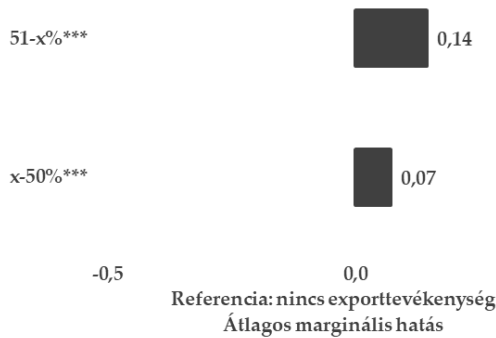
---

¹⁸ Az elemzés eredmény változója a létszámnövekedésre vonatkozó előrejelzés fennállása volt. A modell paraméterei az M3.2. táblázatban kerülnek bemutatásra.

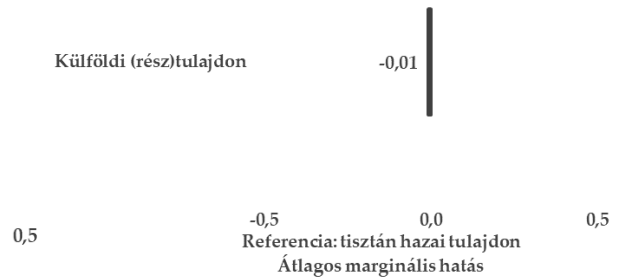
3.1.2. ábra: A létszámnövekedési várakozások összetevői Gazdasági tevékenység szerint

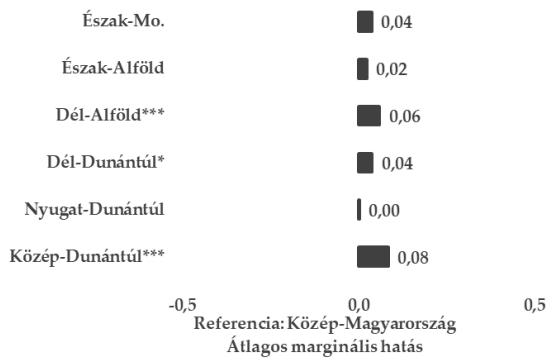
Export tevékenység szerint

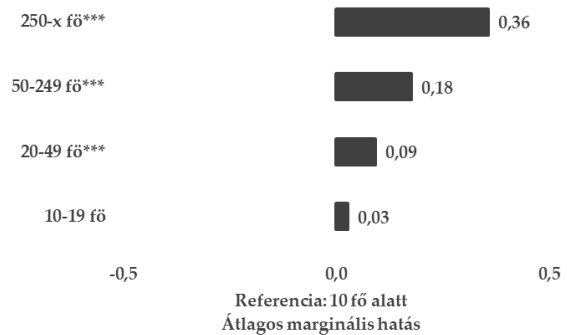
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz) (n=4287)

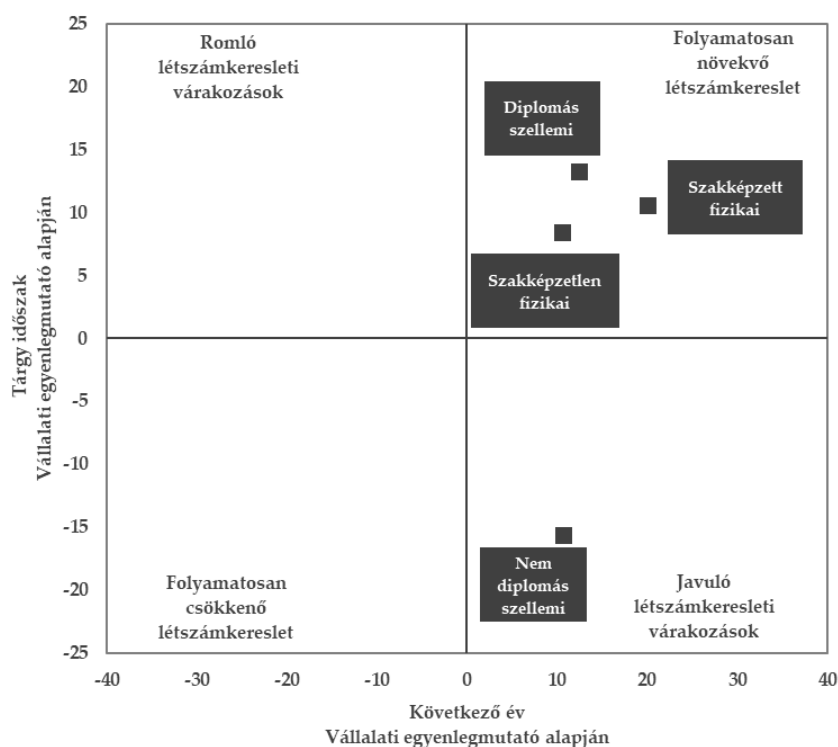
A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk létszámnövekedési várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az átlagos marginális hatás értéke, annál optimistább a vállalati kör a létszámnövekedés tekintetében. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban a létszámnövekedési várakozások mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöljük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

A foglalkoztatási egyenlegmutatók szerint a nem diplomás szellemi munkakörökön kívül minden más foglalkoztatási csoport folyamatosan bővülő létszámkereslettel jellemezhető – ezen csoportban 2022-ben kevesebb vállalat bővítette létszámát, mint csökkentette, de a 2023-as évre vonatkozó várakozások szerint itt is növekedni fog a kereslet. A többi csoportban már 2022-ben is a létszám növekedése jellemző, amelynek fennmaradása várható a következő évben. Az ideai létszámváltozásokat és a jövő évi terveket jellemző egyenlegmutatók a legkedvezőbbben a szakképzett fizikai és diplomás szellemi munkakörökben alakulnak, a foglalkozások ezen csoportjaiban különösen erőteljes keresletnövekedés tapasztalható.

3.1.3. ábra: Munkaerőkereslet foglalkoztatási csoportonként 2022–2023

Egyenlegmutató	Szakképzetlen fizikai pont	Szakképzett fizikai pont	Nem diplomás szellemi pont	Diplomás szellemi pont
Tárgy időszak	8,4	10,6	-15,6	13,3
Várakozások	10,5	20,0	10,7	12,4

Forrás: TIM, GVI 2022

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános foglalkoztatási egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen az adatfelvételi időszakra, a vízszintes tengelyen az adatfelvételhez képest egy évvel későbbi időszakra vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Folyamatosan növekvő létszámkereslet”, amikor többségben vannak, mind a 2022-ben, mind a 2023-ban létszámukat bővítő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a tárgy időszaki helyzet, mind a jövőbeli várakozások kedvezőtlenek, azaz mindkét időpontban létszámcsökkenésre lehet számítani. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli létszámfelvételi optimizmus mértékét fejezi ki.

3.2. Létszámvárakozások 2023-ra

Az alábbiakban, először bemutatjuk a foglalkoztatást prognosztizáló GVI modell néhány alapvetését, ami részletesen az M1. mellékletben tekinthető át, majd ezt követően ismertetjük előrejelzésünket a 2023. évre.

Röviden a létszámvárakozások becsléséről

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

3.2.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vállalatok száma (darab)	2003	2313	1911	2512	2266	2107	2341
Vállalati várakozás (fő)	299712	313650	305371	347526	330588	324638	315056
Tény (fő)	293435	310202	303604	338203	310993	321420	306006
Várakozás/tény	1,02	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03

Forrás: TIM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2015–2021) – speciális minta

Megjegyzés: a korábbi évek adatait lásd a kutatás korábbi hullámaint feldolgozó tanulmányokban.

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszámelőrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.

A MKIK GVI modelljének célja a TIM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| > |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások („entry”)
- Vállalati kivonulások („exit”)

A becslésre alkalmazott modell az alábbi képlettel írható le.

A modell egyenlete és együtthatói:

$$E(K_t | V_{i,t}, SZJ_{i,t}) = \beta_0 + \sum_{v=1}^j \beta_v VJ_{v,t} + \sum_{v=j+2}^{j+k} \beta_v SZJ_{v,t} + \sum_{v=j+k+1}^{j+k+l} \beta_v I_{v,t} \quad (2)$$

, ahol VJ_i a várokozások jellemzői:

Becslés iránya

Becslés mértéke

SZJ_i pedig a vállalati jellemzők:

Gazdasági ág

Export

Környezet

Létszám

Tulajdonosi háttér

Fizikai arány

I_i pedig az előző csoportokon belüli vagy azok közötti interakciók:

Becslés iránya * Becslés mértéke

Környezet * Becslés mértéke

Környezet * Fizikai arány

t pedig az idő, aminek a becslés során felhasznált értékei: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Elmondható, hogy a tények és becslések közötti különbség általában kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

3.2.2. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Elemszám (darab)	2003	2313	1911	2512	2266	2107	2341
Vállalati várakozás (fő)	299712	313650	305371	347526	330588	324638	315056
Tény (fő)	293435	310202	303604	338203	310993	321420	306006
Várakozás/tény	1,02	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03
Becsült létszám (fő)	292884	310300	301427	334136	314604	316976	304979
Várakozás/becslés	1,02	1,01	1,01	1,04	1,05	1,02	1,03
Becslés/tény	1,00	1,00	0,99	0,99	1,01	0,99	1,00

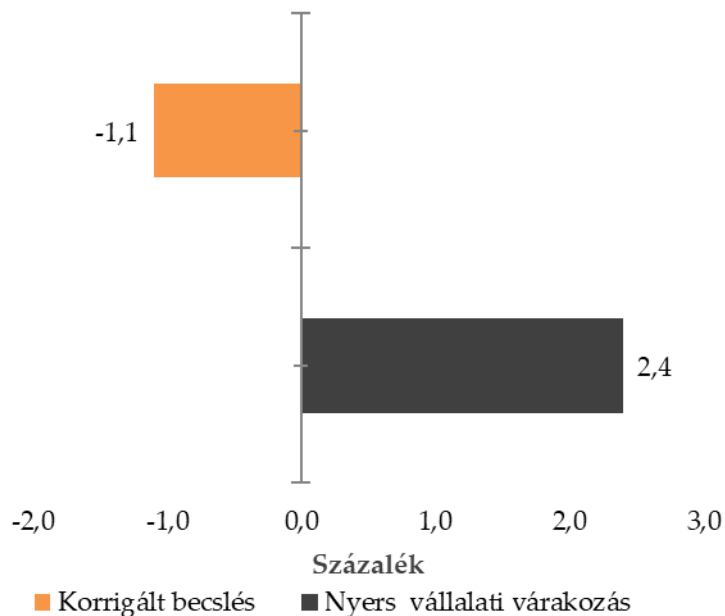
Forrás: TIM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2015–2021) – speciális minta

Megjegyzés: a korábbi évek adatait lásd a kutatás korábbi hullámainak feldolgozó tanulmányokban.

Előrejelzés

Az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válasza alapján 2,4 százalékos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek 1,1 százalékkal fogják csökkenteni a foglalkoztatottak számát. A jellemzően túlzóan optimista nyers vállalati várakozásokat korrigáló, és a tényadatokat általában sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alul becslő mutatót figyelembe véve romló tendencia valószínűsíthető. Mindez nem meglepő az energiaválság és a rendkívüli infláció tükrében. Az idei évi előrejelzést különösen bizonytalanná teszi az elhúzódó orosz-ukrán konfliktus. A korrekcióval kapcsolatban fontos továbbá figyelembe venni, hogy az jórészt a stabil gazdasági konjunktúrával jellemezhető időszakban tapasztaltak alapján történik, amihez képest jelenleg egészen más körülmények között kénytelenek működni a cégek.

3.2.1. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2023-ban

Forrás: TIM, GVI (n=2341)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált becslés minden szektorban bizonytalanságokat jelez, ugyanis az elmúlt évi tapasztalatokkal kiigazított prognózis szerint egyik ágazatban sem várható a foglalkoztatás bővülése, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint a teljes gazdaságban létszámnövekedés lesz a következő évben. Az előrejelzések szerint a legkedvezőtlenebb kilátások a mezőgazdaságban jellemzők, míg az iparra vonatkozó becslések viszonylag kedvezők.

3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2023-ban – gazdasági ágak szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Mezőgazdaság	1%	-4,5%
Ipar	2,6	-0,4
Építőipar	1,1	-4,3
Kereskedelem	1,8	-2,3
Gazdasági szolgáltatás	2,1	-3,4
Versenyszféra egésze	2,4%	-1,1%

Forrás: TIM, GVI 2021 (n=2341)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben kedvezőbben alakul várhatóan a foglalkoztatás, mint a belföldi értékesítésre koncentráló cégeknél: a jellemzően hazai piacra termelőknél létszámcsökkenést valószínűsítünk, míg a döntően külföldre dolgozó vállalati körben ez nem várható.

3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2022-ben – exporttevékenység szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Döntően nem exportra dolgozó	1,8%	-1,8%
Döntően exportra dolgozó	3,6%	0,4%
Versenyszféra egésze	2,4%	-1,1%

Forrás: TIM, GVI 2021 (n=2341)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

4. A foglalkoztatás jellemzői

Ebben a fejezetben bemutatjuk a vállalkozások által alkalmazott munkaerő egyes típusaira jellemző tendenciákat. Ezek az alcsoportok sokszor jelentősen eltérő jellemzőkkel bírnak, mint a teljes hazai munkaerő-állomány általában. Az alcsoportok elkülönített vizsgálata nem csak a munkaerőpiaci folyamatok alaposabb megértéséhez szükséges, hanem azért is, mert ezek a csoportok jelentősen eltérhetnek egymástól abban a tekintetben, hogy jellemzően milyen társadalmi csoportok tagjaiból állnak össze, vagy hogy mely gazdasági ágazatokba tartozó cégekhez kapcsolható inkább az adott foglalkoztatási forma. Így egy-egy foglalkoztatási forma helyzete utal a hozzá kapcsolható cégek és munkavállalók helyzetére is, és fontos információt jelent munkaerőpiaci intézkedések megalapozásához.

Az első alfejezet a nem teljes munkaidőben alkalmazottakkal foglalkozik, a második a határozott idejű foglalkoztatással, a harmadik pedig a vállalatok által foglalkoztatott külföldi állampolgárságú munkavállalókkal. A negyedik alfejezetben megvizsgáljuk, hogy miként alakult a pályakezdekők foglalkoztatása. Az ötödik fejezetben pedig az egyszerűsített foglalkoztatás alakulását vizsgáljuk, míg a hatodikban a kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását elemezzük.

Minden alfejezetben bemutatjuk, hogy az elmúlt években hogyan változott a vállalatok aránya, amelyek egy adott munkaerőpiaci csoport képviselőit alkalmazták, vagy a következő évben alkalmazni tervezik. Ezután bemutatjuk az adott foglalkoztatási formát jellemző területi egyenlőtlenségeket megyei bontásban.

Főbb megállapítások

A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató, illetve az ilyen foglalkoztatást tervező vállalkozások aránya 2021 ősze óta minden adatfelvételkor 30 százalék körül alakul, ami kis mértékű csökkenést jelent az előző évekhez képest. A jövőre részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya Nógrád, Csongrád és Jász-Nagykun-Szolnok megyében a legmagasabb, míg Veszprém, Heves és Fejér megyében a legalacsonyabb.

A határozott idejű foglalkoztatást alkalmazó cégek, illetve az ilyen foglalkoztatást tervező vállalkozások aránya 2015 óta folyamatosan csökkenő tendenciát mutat: 2021-ben és 2022-ben már csupán 3 százalék volt mindkét mutató. A 2023-ban határozott idejű foglalkoztatást tervező cégek aránya Vas, Borsod-Abaúj-Zemplén, Tolna és Békés megyében a legmagasabb. Az arány Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Baranya megyében a legalacsonyabb.

A külföldieket alkalmazó, illetve külföldieket alkalmazni tervező vállalatok aránya 2015 óta minden évben 2 százalék körül alakult. A jövőre külföldieket foglalkoztatni tervező cégek aránya Komárom-Esztergom, Budapest és Bács-Kiskun megyében a legmagasabb. A külföldieket foglalkoztatni tervező cégek aránya Veszprém és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében kiugróan alacsony.

A pályakezdőket alkalmazó, illetve alkalmazni tervező vállalatok aránya 2019 óta folyamatos csökkenő tendenciát mutat: míg 2015-ben mindkét érték 15 százalék körül alakult, addig 2021-ben már csupán 6 százalék körüli értékeket figyelhetünk meg, majd 2022-ben egy enyhe növekedés indult meg. A pályakezdőket jövőre foglalkoztatni tervező cégek aránya Tolna, Baranya és Vas megyében a legmagasabb. A legalacsonyabb arányt pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg és Fejér megyében figyelhetjük meg.

Az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalkozások aránya 2018 óta csökkenő tendenciát mutat, 2021-ben 7 százalék volt és ez az érték 2022-re sem változott. Az ilyen foglalkoztatást tervező cégek aránya szintén csökken 2018 óta, 2021-ben és 2022-ben is 6 százalék volt. 2022-ben az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya a legalacsonyabb Budapesten, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében és Pest megyében. A legmagasabb arányt Hajdú-Bihar, Baranya, Békés és Tolna megyében figyelhetjük meg.

A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó, illetve azt tervező cégek aránya 2015 és 2019 között 1 százalék körül alakult, 2020 óta pedig minden évben 0,5 százalék körül alakul. A munkaerőkölcsönzésre vonatkozó jövőbeli tervek tekintetében azt figyelhetjük meg, hogy Zala és Komárom-Esztergom megyében a legmagasabb a 2023-ban kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya. Baranya, Békés, Nógrád, Somogy és Tolna megyében egyetlen cég sem tervezi, hogy kölcsönvett munkaerőt fog alkalmazni jövőre.

4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás

A nem teljes munkaidőben való foglalkoztatás elterjedtsége Magyarországon 2006 és 2012 között enyhe mértékben, de folyamatosan növekedett az Eurostat adatai szerint, azonban 2013-ban megfordult ez a tendencia¹⁹. 2015-ben az alkalmazottak 5,7 százalékát foglalkoztatták ilyen formában, ami az Európai Unió 28 tagállama között a harmadik legalacsonyabb érték volt (Bulgária és Csehország után). A csökkenés 2019-ben megtört (4,4 százalék), 2020-ban már a magyar munkavállalók 4,8 százalékát foglalkoztatták nem teljes munkaidőben, ezzel megelőzve Szlovákiát és Horvátországot (4,5 százalék) illetve Bulgáriát (1,8 százalék). 2021-re azonban kis mértékben, de újra csökkent a nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya (4,6 százalék). Az EU tagállamai között jelenleg ez a második legalacsonyabb értéket jelenti Bulgária (1,6 százalék) után.

A 2022 második félévi Prognózis felvétel eredményei alapján megállapítható, hogy a dél-dunántúli (36 százalék) és a dél-alföldi (41 százalék) régiókra a legjellemzőbb, míg a közép-dunántúli (20 százalék) régióra a legkevésbé jellemző a részmunkaidősök foglalkoztatása. A nagyobb méretű – a 250 fő feletti cégek 92 százalékánál van részmunkaidős foglalkoztatás – és a (részben) külföldi tulajdonban lévő (43 százalék) vállalatok körében szintén gyakoribb a részmunkaidősök foglalkoztatása. Gazdasági ágak szerint a mezőgazdaság (36 százalék), az ipar (35 százalék), a kereskedelem (34 százalék) és a szolgáltatások (33 százalék) területén működő vállalatokra jellemzőbb, hogy nem teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottjaik is vannak, mint az építőipar (22 százalék) esetében.

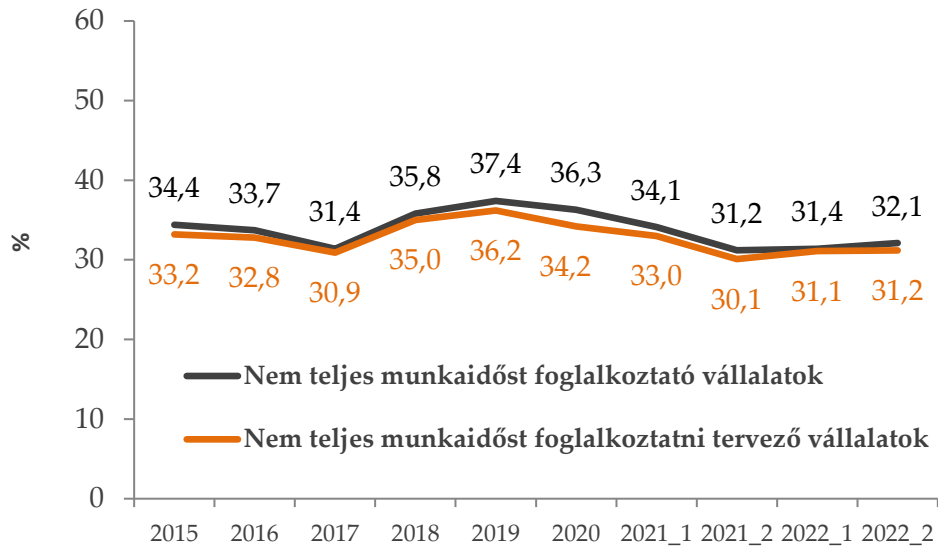
A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató cégek aránya 2015-től 2017-ig fokozatos csökkenést mutatott, 2018-ra azonban jelentősen (4 százalékponttal) nőtt az ilyen vállalkozások aránya. A növekedés 2019-re is folytatódott, amikor 36 százalék volt a részmunkaidős munkavállalót alkalmazó cégek aránya. 2020 óta viszont folyamatos enyhe csökkenés figyelhető meg: 2021 második félévére 30 százalékra esett vissza az ilyen vállalkozások aránya, 2022 első félévében a cégek 31, míg második félévében 32 százaléka alkalmazott részmunkaidősöket.

A részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya hasonló tendenciát mutat. Az ilyen cégek aránya 2019-ben volt a legmagasabb (36 százalék), majd fokozatos csökkenés látható. 2021 első félévében a vállalkozások 33 százaléka, a második félévben 30 százaléka tervezett részmunkaidőben foglalkoztatni. 2022 első és második félévében is a hazai cégek 31 százaléka jelezte, hogy tervez részmunkaidős foglalkoztatást.

---

¹⁹ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_eppga&lang=en

4.1.1. ábra: A nem teljes munkaidős foglalkoztatást leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2
Nem teljes munkaidőst foglalkoztató vállalatok aránya – tárgyév (%)	34,4	33,7	31,4	35,8	37,4	36,3	34,1	31,2	31,4	32,1
Esetszám (n)	6931	6621	6577	6520	6607	6387	5345	6518	5541	6460
Nem teljes munkaidőst alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	33,2	32,8	30,9	35	36,2	34,3	33	30,1	31,1	31,2
Esetszám (n)	6952	6924	6617	3132	6487	6579	11603	5264	6452	5495

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott részmunkaidős alkalmazottat. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es és a 2022_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Veszprém (17 százalék), Heves (18 százalék) és Fejér (18 százalék) megyékben kiemelkedően alacsony azon vállalatok aránya, amelyek terveznek részmunkaidős foglalkoztatást 2023-ban. Somogy és Komárom-Esztergom megyében, illetve Budapesten szintén a vállalkozások csupán ötöde (20 százalék) tervez részmunkaidős foglalkoztatást. Kiemelkedően magas értékeket Nógrád (56 százalék), Csongrád (47 százalék) és Jász-Nagykun-Szolnok (44 százalék) megye cégei mutatnak. A fentebb felsorolt kiugróbb adatokat leszámítva az ország megyéinek többségében a részmunkaidősben foglalkoztatni tervező vállalatok aránya 25–40 százalék körüli szinten alakul.

4.1.1. tábla: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1073	19,7%
Baranya	209	38,6%
Bács-Kiskun	394	36,5%
Békés	190	32,5%
Borsod-Abaúj-Zemplén	335	26,3%
Csongrád	285	47,1%
Fejér	373	18,4%
Győr-Moson-Sopron	347	25,1%
Hajdú-Bihar	362	29,2%
Heves	201	17,7%
Komárom-Esztergom	311	20,1%
Nógrád	99	55,6%
Pest	682	42,4%
Somogy	185	20,2%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	269	34,1%
Jász-Nagykun-Szolnok	265	44,1%
Tolna	164	36,5%
Vas	200	35,1%
Veszprém	282	17,3%
Zala	196	38,7%

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka tervez részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2023. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

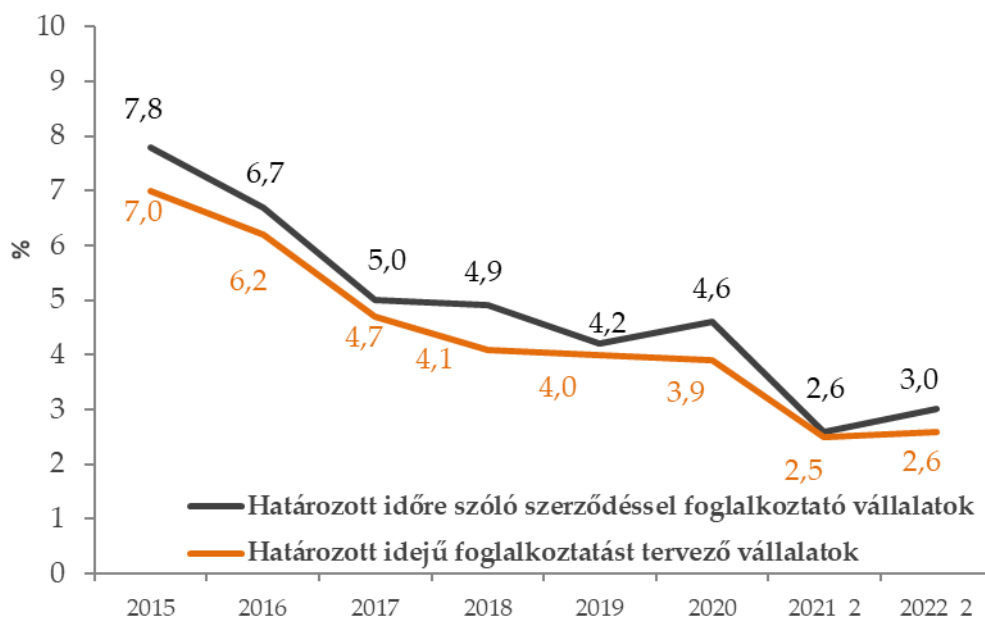
4.2. Határozott idejű foglalkoztatás

A határozott idejű foglalkoztatás ágazatok szerint az ipar (6 százalék) és a mezőgazdaság (5 százalék) területén gyakoribb, mint a többi ágazatban. Földrajzi szempontból a dél-alföldi (5 százalék), dél-dunántúli (5 százalék) és az észak-magyarországi (6 százalék) cégek körében tekinthető gyakoribbnak a határozott idejű foglalkoztatás. A külföldi (rész) tulajdonban lévő cégek körében kis mértékben jellemzőbb a határozott idejű foglalkoztatás, mint a tisztán hazai cégek körében. A cégek méretével együtt nő annak valószínűsége, hogy foglalkoztatnak határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót.

A határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya 2015-ben és 2016-ban 7-8 százalék körül alakult, majd 2017-re visszaesett 5 százalékra és 2020-ig minden évben 4-5 százalék körüli volt, 2021-re 3 százalékra csökkent, amely érték 2022-re nem változott.

A következő évben határozott idejű foglalkoztatást tervező vállalatok aránya 2015-ben még 7 százalék volt, azonban 2015 és 2021 között minden évben csökken az ilyen cégek aránya. 2021-ben már csupán a vállalkozások 2,5 százaléka tervezett határozott idejű foglalkoztatást, és ez az arány 2022-re (2,6 százalék) sem változott.

4.2.1. ábra: A határozott idejű foglalkoztatást leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Határozott időre szóló szerződéssel foglalkoztató vállalatok aránya – tárgyév (%)	7,8	6,7	5,0	4,9	4,2	4,6	2,6	3
Esetszám (n)	6832	6545	6472	6391	6456	6262	6415	6358
Egy év múlva határozott idejű foglalkoztatást tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	7,0	6,2	4,7	4,1	4,0	3,9	2,5	2,6
Esetszám (n)	6823	6537	6466	6370	6443	6253	6409	6333

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat, illetve, hogy egy évvel később a vállalatok hány százaléka tervez foglalkoztatni határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat. A vállalatok szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A határozott időre szóló foglalkoztatást tervező vállalatok aránya Vas (10 százalék), Borsod-Abaúj-Zemplén (7 százalék), Tolna (7 százalék) és Békés (7 százalék) megyében a legmagasabb. Az arány Győr-Moson-Sopron (1 százalék), Komárom-Esztergom (1 százalék) és Baranya (1 százalék) megyében a legalacsonyabb.

4.2.1. tábla: A jövőbeli határozott idejű foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1064	1,6%
Baranya	209	1,1%
Bács-Kiskun	392	3,0%
Békés	186	6,5%
Borsod-Abaúj-Zemplén	303	6,6%
Csongrád-Csanád	285	3,4%
Fejér	374	1,8%
Győr-Moson-Sopron	346	0,9%
Hajdú-Bihar	359	2,7%
Heves	201	2,5%
Komárom-Esztergom	286	1,1%
Nógrád	97	2,8%
Pest	673	1,9%
Somogy	187	5,2%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	271	3,8%
Jász-Nagykun-Szolnok	263	2,8%
Tolna	164	6,6%
Vas	197	9,6%
Veszprém	284	4,0%
Zala	192	3,4%

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2022-ben a vállalatok hány százaléka tervez határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2023. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.3. Külföldiek foglalkoztatása

Ebben az alfejezetben megvizsgáljuk, hogy hogyan változtak az elmúlt években a vállalatok szokásai külföldiek foglalkoztatásának tekintetében, majd a vállalatok jövőbeli foglalkoztatási terveit elemezzük.

Az ágazatok közül az ipar területén működő cégek esetében a leginkább gyakori, hogy külföldi munkaerőt foglalkoztatnak (6 százalék), míg a kereskedelmi cégekre a legkevésbé jellemző (1 százalék). Tulajdoni viszonyok tekintetében a (részben) külföldi tulajdonban (20 százalék) álló vállalkozások jelentősen nagyobb arányban foglalkoztatnak külföldieket, mint a tisztán hazai tulajdonú cégek (1 százalék). A közép- (22 százalék) és nagyvállalatoknál (54 százalék) jelentősen nagyobb a külföldi munkavállalót alkalmazók aránya, mint a kisebb vállalkozásoknál. Emellett a közép-dunántúli (2,5 százalék), a nyugat-dunántúli (2,3 százalék) és közép-magyarországi

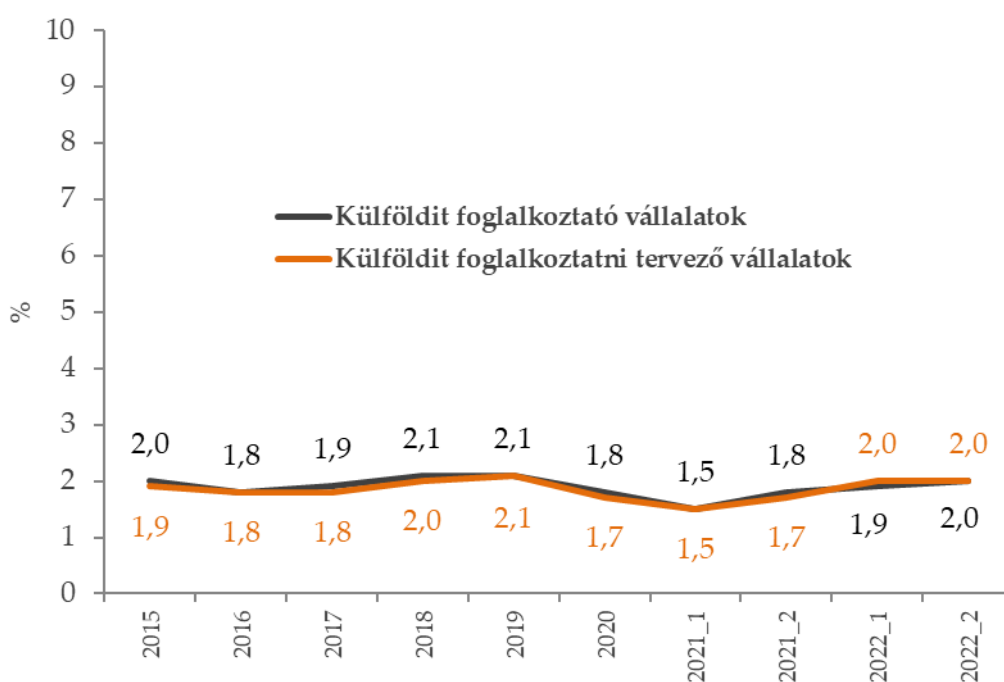

(2,3 százalék) cégekre jellemzőbb, hogy külföldieket alkalmaznak, mint más régiókban.

2015 és 2019 között a külföldi munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya 2 százalék körül alakult, majd 2020-ban és 2021 első felében kisebb csökkenés látható. 2021 második felében a cégek 1,8, 2022 első félévében pedig 1,9 százalékuk, második felében 2,0 százalékuk foglalkoztatott külföldi munkaerőt.

Az egy évvel későbbi időpontra vonatkozó, tervezett foglalkoztatás tendenciái hasonlóan alakultak a vizsgált időszakban, mint az adott évé. 2022 második félévében a vállalkozások 2 százaléka tervezett külföldieket foglalkoztatni a következő évben.

4.2.1. ábra: Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2
Külföldieket alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	2,0	1,8	1,9	2,1	2,1	1,8	1,5	1,8	1,9	2,0
Esetszám (n)	6799	6540	6469	6408	6478	6239	5247	6422	5482	6369
Külföldieket alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	1,9	1,8	1,8	2,0	2,1	1,7	1,5	1,7	2,0	2,0
Esetszám (n)	6796	6540	6469	6390	6462	6221	5232	6425	5486	6425

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott külföldi munkaerőt. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es és a 2022_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A külföldiek foglalkoztatását tervező vállalkozások aránya Komárom-Esztergom (4,3 százalék), Budapest (3,5 százalék) és Bács-Kiskun (3,0 százalék) megyében a legmagasabb. A külföldieket foglalkoztatni tervező cégek aránya Veszprém (0,7 százalék) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (0,5 százalék) megyében kiugróan alacsony, míg a többi megyében 1–3 százalék között alakul.

4.2.1. tábla: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1063	3,5%
Baranya	209	1,7%
Bács-Kiskun	395	3,0%
Békés	187	0,8%
Borsod-Abaúj-Zemplén	300	0,9%
Csongrád	287	0,8%
Fejér	376	1,3%
Győr-Moson-Sopron	346	2,2%
Hajdú-Bihar	360	0,8%
Heves	201	1,7%
Komárom-Esztergom	295	4,3%
Nógrád	98	2,8%
Pest	675	1,2%
Somogy	187	0,9%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	269	0,5%
Jász-Nagykun-Szolnok	263	1,1%
Tolna	164	2,2%
Vas	197	2,1%
Veszprém	284	0,7%
Zala	194	1,7%

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka tervez külföldi alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2023. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

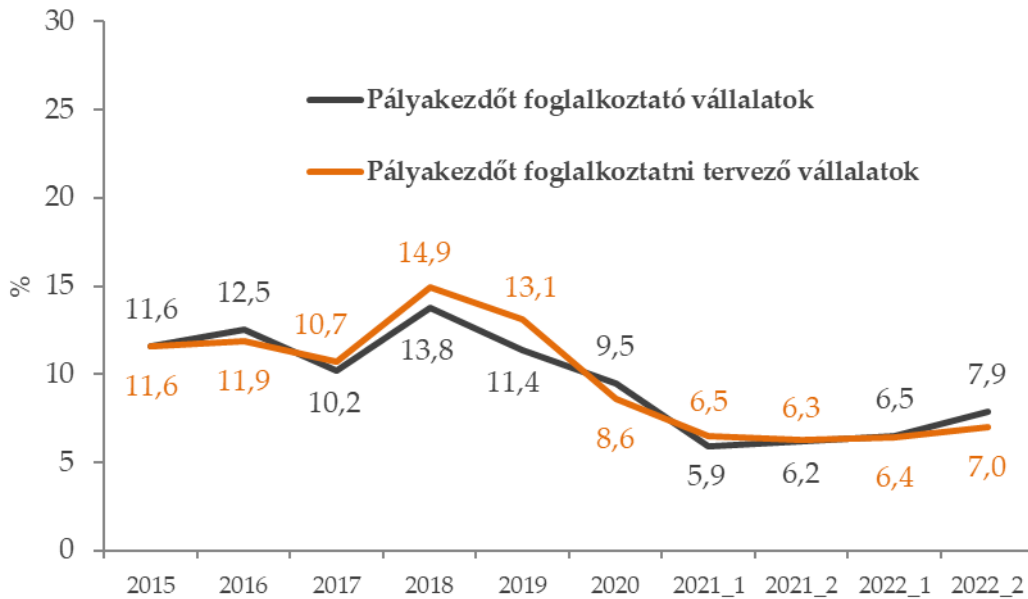
4.4. Pályakezdők foglalkoztatása

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya 2018 és 2021 első feléve között csökkenő tendenciát mutatott, majd 2021 és 2022 első feléve között stagnált., 2022 második felévére pedig enyhén emelkedett. Ugyanakkor a pályakezdőket alkalmazók aránya továbbra sem éri el a koronavírus-járvány előtti szintet.

Gazdasági ágazatok szerint vizsgálva a pályakezdők foglalkoztatása az építőiparban (11 százalék) és az iparban (10 százalék) működő cégekre jellemző leginkább, legkevésbé pedig a kereskedelemben (6 százalék). A pályakezdőket foglalkoztatók aránya a vállalatmérettel növekszik: a 10 fő alatti cégek 5 százaléka, míg a 250 fő feletti vállalatok kiemelkedően magas, 67 százalékos, arányban alkalmaznak pályakezdőket. A (részben) külföldi (16 százalék) tulajdonban lévő, valamint a nyugat- (9 százalék), dél-dunántúli (11 százalék) és a dél-alföldi (10 százalék) cégek az átlagosnál magasabb arányban alkalmaznak pályakezdőket.

A pályakezdők foglalkoztatását tervező vállalatok aránya 2018 óta csökkent, 2021 első és 2022 első feléve között 6,5 százalék körül stagnált, míg 2022 második felévében elérte a 7 százalékot.

4.3.1. ábra: Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2
Pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)										
Esetszám (n)	6857	6580	6506	6459	6501	6297	5256	6436	5489	6390
Pályakezdőket alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)										
Esetszám (n)	6840	6582	6503	6428	6473	6266	5237	6436	5493	6436

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott pályakezdőt. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es és a 2022_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A pályakezdőket jövőre foglalkoztatni tervező cégek aránya 2022 második félévében Tolna (12 százalék), Baranya (11 százalék) és Vas (11 százalék) megyében a legmagasabb. A legalacsonyabb arányt pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg (3 százalék) és Fejér (4 százalék) megyében figyelhetjük meg.

4.3.1. tábla: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1063	4,4%
Baranya	209	10,7%
Bács-Kiskun	396	7,4%
Békés	187	8,1%
Borsod-Abaúj-Zemplén	313	6,7%
Csongrád	288	8,0%
Fejér	376	3,5%
Győr-Moson-Sopron	346	7,8%
Hajdú-Bihar	360	4,7%
Heves	201	5,0%
Komárom-Esztergom	299	6,4%
Nógrád	98	6,9%
Pest	677	9,7%
Somogy	187	5,2%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	269	2,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	263	4,6%
Tolna	164	12,4%
Vas	198	10,6%
Veszprém	285	7,3%
Zala	194	10,0%

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka tervez pályakezdőt foglalkoztatni. A vállalatok 2023. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.5. Egyszerűsített foglalkoztatás

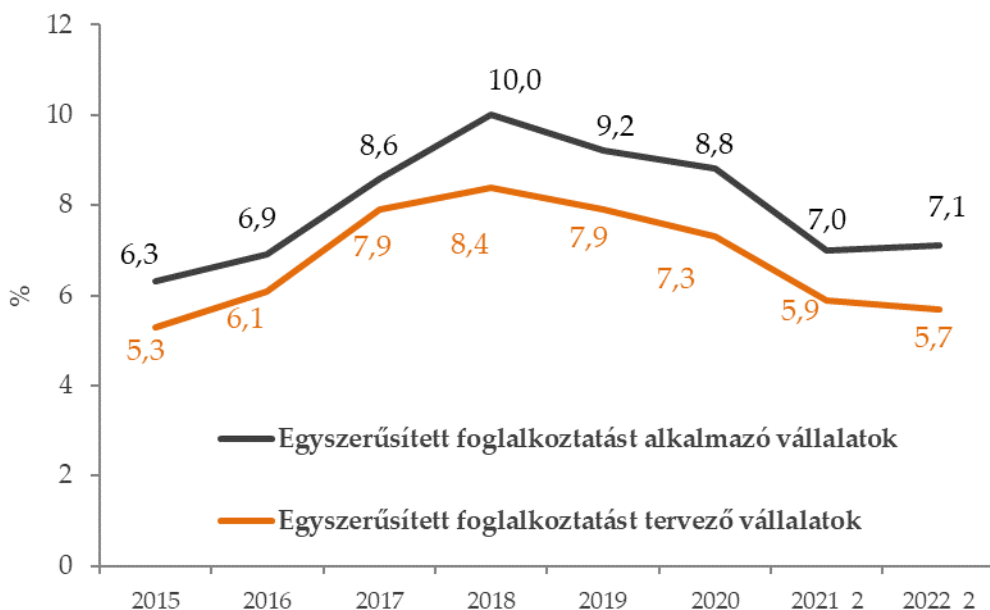
Ebben az alfejezetben az egyszerűsített foglalkoztatás jellemzőit vizsgáljuk meg. Miután áttekintettük, hogy az elmúlt években hogyan változott az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó cégek aránya Magyarországon, bemutatjuk, hogy milyen területi egyenlőtlenségek figyelhetőek meg e vállalatok között.

Az egyszerűsített foglalkoztatás a mezőgazdaság (19 százalék) területén működő, valamint a dél-dunántúli (16 százalék) és az észak-alföldi (14 százalék) cégekre jellemző kiugró arányban. A (részben) külföldi tulajdonban lévő (3 százalék) vállalatok, illetve a legkisebb cégek (5 százalék) jelentősen kisebb valószínűséggel alkalmaznak ilyen formában munkavállalókat.

Az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya 2015 és 2018 között folyamatosan nőtt: 2018-ban elérte a 10 százalékot. 2019 óta azonban csökkenő tendencia figyelhető meg: 2021-ben már csak a vállalkozások 7 százaléka alkalmazta ezt a lehetőséget, amely arány 2022-re sem változott.

Az egyszerűsített foglalkoztatást tervező cégek aránya a tavalyi évhez képest nem változott. Idén a vállalatok csupán 6 százaléka tervezi, hogy jövőre ezt a foglalkoztatási formát alkalmazza.

4.5.1. ábra Az egyszerűsített foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	6,3	6,9	8,6	10	9,2	8,8	7,0	7,1
Esetszám (n)	6793	6540	6469	6401	6452	6269	6434	6383
Egy év múlva egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	5,3	6,1	7,9	8,4	7,9	7,3	5,9	5,7
Esetszám (n)	6784	6535	6455	6379	6438	6248	6420	6365

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka alkalmazta az egyszerűsített foglalkoztatást, illetve, hogy egy évvel később a vállalatok hány százaléka tervezi alkalmazni az egyszerűsített foglalkoztatást. A vállalatok szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékek- adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

2022-ben az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya a legalacsonyabb Budapesten (1 százalék), Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (3 százalék) és Pest megyében (3 százalék). A legmagasabb arányt Hajdú-Bihar (18 százalék), Baranya (16 százalék), Békés (15 százalék) és Tolna (15 százalék) megyében figyelhetjük meg.

4.5.1. tábla: A jövőbeli egyszerűsített foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1063	1,3%
Baranya	209	15,8%
Bács-Kiskun	395	9,3%
Békés	184	14,6%
Borsod-Abaúj-Zemplén	293	5,9%
Csongrád-Csanád	291	8,8%
Fejér	380	4,8%
Győr-Moson-Sopron	346	6,9%
Hajdú-Bihar	359	17,9%
Heves	201	9,2%
Komárom-Esztergom	290	4,3%
Nógrád	98	12,7%
Pest	673	3,1%
Somogy	187	8,7%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	267	2,7%
Jász-Nagykun-Szolnok	263	10,8%
Tolna	164	14,6%
Vas	197	9,6%
Veszprém	284	5,3%
Zala	194	11,6%

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka tervez egyszerűsített módon foglalkoztatni. A vállalatok 2023. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.6. Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatása

A munkaerőkölcsönzés mint foglalkoztatási forma egyik legfőbb jellemzője, hogy segít a vállalatoknak rugalmasan reagálni a termékeik keresletét befolyásoló folyamatokra. Az alfejezetben a vállalatok munkaerőkölcsönzési tendenciáit és területi egyenlőtlenségeit vizsgáljuk.

A munkaerőkölcsönzés a nagyobb létszámú, a (részben) külföldi tulajdonban levő, valamint a közép- és nyugat-dunántúli vállalatokra jellemző inkább. Ágazatok szempontjából az ipari cégek esetében a leginkább elterjedt ez a foglalkoztatási forma.

A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya 2015 és 2019 között egy százalék körül alakult, majd 2020 óta 0,5 százalék körül alakult minden évben. Az előbbiekhöz nagyon hasonlóan alakult a kölcsönvett munkaerő alkalmazását tervező cégek aránya is.

4.6.1. ábra Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	1,1	0,9	0,7	0,9	0,9	0,6	0,5	0,5
Esetszám (n)	6772	6528	6446	6382	6440	6222	6394	6349
Egy év múlva kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	1,0	0,9	0,6	0,8	0,8	0,6	0,5	0,4
Esetszám (n)	6771	6524	6444	6367	6432	6219	6390	6338

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott kölcsönvett munkaerőt, illetve, hogy egy évvel később a vállalatok hány százaléka tervez foglalkoztatni kölcsönvett munkaerőt. A vállalatok szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A munkaerőkölcsönzésre vonatkozó jövőbeli tervek tekintetében azt figyelhetjük meg, hogy Zala (3 százalék) és Komárom-Esztergom (2 százalék) megyében a legmagasabb a 2023-ban kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya. Baranya, Békés, Nógrád, Somogy és Tolna megyében egyetlen cég sem tervezi, hogy kölcsönvett munkaerőt fog alkalmazni jövőre.

4.6.1. tábla: Kölcsönvett munkaerő jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1063	0,3%
Baranya	209	
Bács-Kiskun	395	0,4%
Békés	184	
Borsod-Abaúj-Zemplén	293	0,5%
Csongrád-Csanád	291	0,8%
Fejér	380	0,9%
Győr-Moson-Sopron	346	0,3%
Hajdú-Bihar	359	0,4%
Heves	201	0,8%
Komárom-Esztergom	290	1,6%
Nógrád	98	
Pest	673	0,1%
Somogy	187	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	267	0,5%
Jász-Nagykun-Szolnok	263	0,6%
Tolna	164	
Vas	197	1,1%
Veszprém	284	0,7%
Zala	194	2,5%

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka tervez munkaerőt kölcsönözni. A vállalatok 2023. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

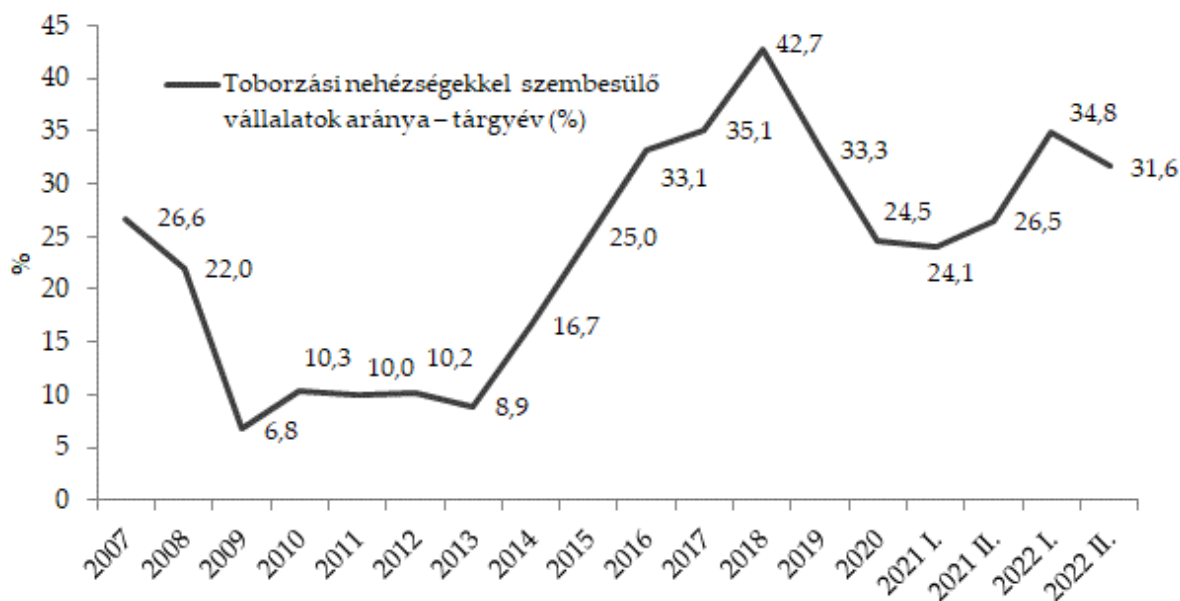
5. Toborzási nehézségek

Jelen fejezetben a vállalatok toborzási nehézségeinek gyakoriságát vizsgáljuk, megmutatva az utóbbi években a toborzási nehézséget tapasztaló vállalatok arányának változását, az egyes munkaerő típusok toborzási nehézségeinek alakulását, illetve elemezzük, hogy a toborzási nehézséggel való szembesülés esélye hogyan változik egyes kiemelt cégjellemzők által meghatározott vállalati csoportokban.

5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok

A gazdasági válság és elbocsátások hatására 2009-ben történt jelentős mértékű csökkenés után 2010-től 2013-ig lényegében stagnált a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya: 2010 és 2012 között a vállalatok 10 százaléka értékelte problémásnak bizonyos pozíciók betöltését, 2013-ban 9 százalékuk. 2014-től kezdve azonban újfent növekedést tapasztaltunk – ebben az évben a vállalatok 17 százaléka számolt be toborzási nehézségekről. Ez utóbbi trend 2015-ben is folytatódott, 2016-ban pedig már a vállalatok egyharmada tapasztalt nehézségeket ezen a téren. 2017-ben az előző évhez képest ez az arány ugyan kisebb mértékben, de tovább emelkedett (35 százalék), 2018-ban pedig további jelentős növekedés volt megfigyelhető: ekkor a vállalatok 43 százaléka számolt be arról, hogy a cégnél tartósan betöltetlen álláshelyek vannak. Ezt követően drasztikus csökkenés következett be: 2019-ben a vállalkozások 33 százaléka, 2020-ban pedig – már a koronavírus-járvány időszakában – mindösszesen a 25 százaléka számolt be toborzási nehézségekről. A csökkenő tendencia lassuló ütemben ugyan, de még 2021 első hónapjaiban is folytatódott (24 százalék), az év második felében viszont megfordult (26 százalék), 2022 első félévére pedig azon vállalkozások aránya, melyek toborzási nehézségről számoltak be, már csaknem elérte a 35 százalékot. 2022 második felében – az energiaválság kialakulásával párhuzamosan – 3 százalékponttal csökkent a toborzási nehézségekről beszámoló cégek aránya (32 százalék).

5.1.1. ábra: Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása

	2018	2019	2020	2021 tavasz	2021 ősz	2022 tavasz	2022 ősz
Toborzási nehézségekkel szembesülő vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	42,7	33,3	24,5	24,1	26,5	34,8	31,6
Esetszám (n)	4672	4738	4543	3912	4737	4025	4551

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

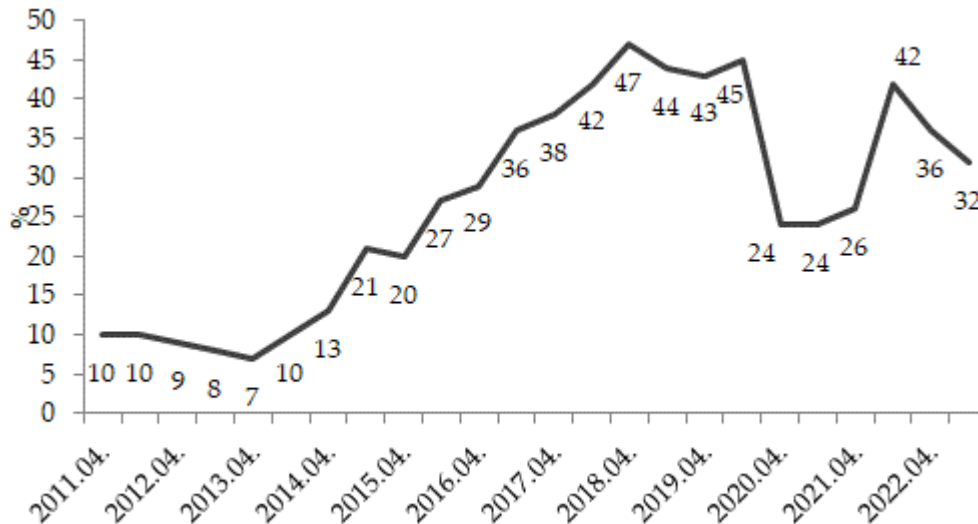
A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka érzékelt nehézséget egyes pozíciók betöltésében. Az adatok a 10 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A GVI Féléves Konjunktúra felvételének eredményei szintén azt támasztják alá, hogy 2014 óta jelentősen nőtt a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya. A felvétel eredményei szerint 2014 októberére ugrott meg a munkaerőhiányt vagy szakemberhiányt érzékelő cégek hányada, ekkor 13 százalékról 21 százalékra emelkedett az arányuk. Az ezt követő félévben stagnálás volt tapasztalható (20 százalék), azonban 2015 októberétől kezdve ismét növekedésnek indult a toborzási nehézséggel küzdő cégek aránya, 2018 áprilisában már rekordmagasan mértük az arányukat – ekkor a cégek 47 százaléka számolt be toborzási nehézségekről. Ezután, a koronavírus-járványig bezárólag 43 százalék és 45 százalék között alakult a munkaerő- vagy szakember-hiánnyal küzdő vállalatok aránya. A járvány 2020 tavaszi első és őszi második hulláma, valamint az emiatt bevezetett szigorú korlátozó intézkedések következtében 2020 áprilisában és októberében a megkérdezett cégeknek már jóval kisebb aránya számolt be munkaerőhiányról (24–24 százalék), és még 2021 áprilisára is csak kismértékben emelkedett az arányuk (26 százalék), pedig ekkor már fokozatosan elkezdődött a harmadik hullám miatt bevezetett korlátozások enyhítése. 2021 októberében, miután a járvány negyedik hulláma nem vont maga után újabb korlátozó intézkedéseket, a munkaerőhiányról beszámoló cégek aránya lényegében

visszaállt a válság előtti szintre (42 százalék), 2022 tavaszán viszont 6, 2022 őszén pedig további 4 százalékponttal mérséklődött az arányuk (32 százalék).

5.1.2. ábra: Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményei szerint

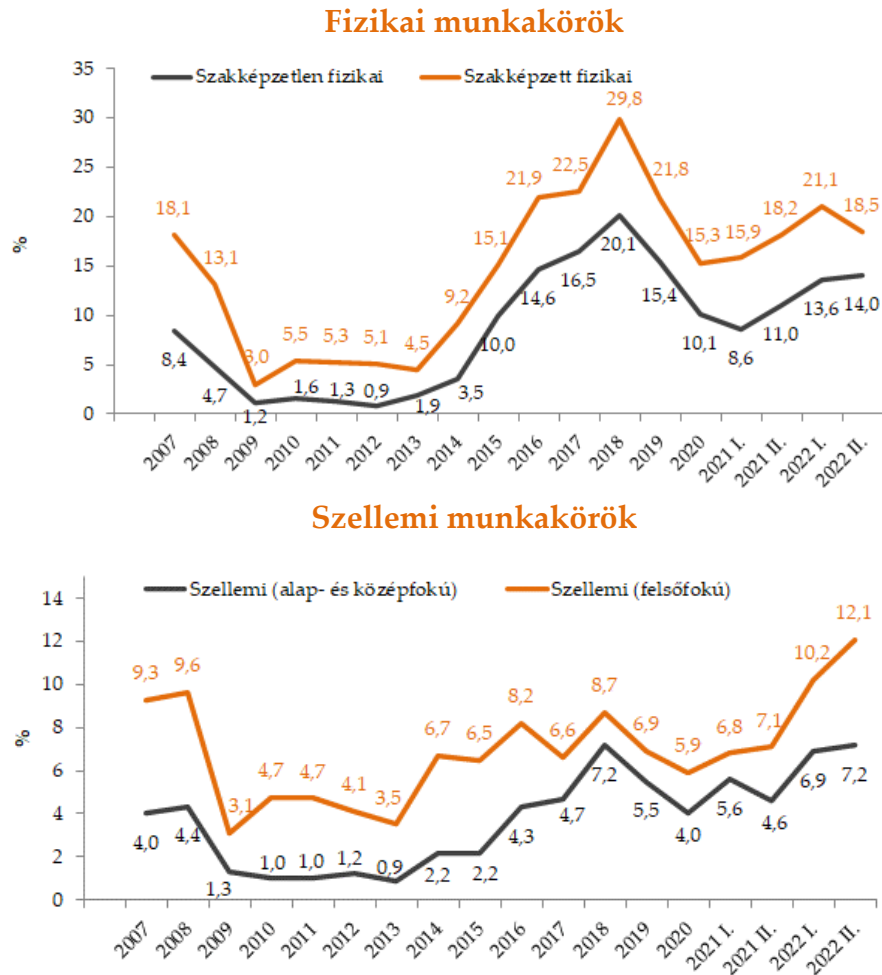
Forrás: GVI Féléves Konjunktúra-felvétel

2010 és 2013 között a gazdasági válság hatására minden vizsgált foglalkozási csoportot tekintve csökkent a toborzási nehézségeket észlelő vállalatok aránya, ezzel szemben 2014-ben már minden foglalkozási csoport esetében körülbelül megkétszereződött az arányuk. 2015-ben a fizikai munkakörök esetében növekedés, míg a szellemi munkakörök esetében stagnálás volt tapasztalható. 2016-ban és 2018-ban mind a fizikai, mind a szellemi munkakörök betöltésénél a megelőző évekhez képest több vállalat tapasztalt nehézségeket. 2019-ben és 2020-ban megfordult a trend, mind a négy foglalkoztatási csoportban csökkent a toborzási nehézséget tapasztaló cégek aránya, ez azonban átmeneti időszak volt: 2021 első félévében a szakképzetlen fizikai munkakör kivételével már újra növekedés volt megfigyelhető. Ez 2022 első félévére már az összes foglalkoztatási csoportra vonatkozóan elmondható volt, 2022 őszén azonban a növekedő trend a szakképzett fizikai munkavállalók esetében megfordult.

Az előző évekhez hasonlóan 2022 második félévében is legnagyobb arányban a szakképzett fizikai (19 százalék), legkisebb arányban pedig az alap- és középfokú végzettséget igénylő szellemi munkakörök (7 százalék) betöltésekor szembesültek toborzási problémákkal a cégek. A felsőfokú képzettséget igénylő munkakörök esetében a toborzási nehézségekről beszámoló vállalkozások aránya (12 százalék) 2 százalékponttal nőtt az előző félévhez képest, míg az alap- és középfokú szellemi munkakörök esetében az előző félévben tapasztalt 7 százalékos arány 2022 második félévében érdemben nem változott. A fizikai munkakörök esetében fél év alatt a szakképzetlen munkaerőt igénylő pozíciók betöltésénél 0,5 százalékponttal nőtt a toborzási nehézséget tapasztaló vállalkozások aránya (14 százalékra), míg a

szakképzett munkaerő esetében 2 százalékpontos csökkenés figyelhető meg (19 százalék).

5.1.3. ábra: Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint

%	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 I.	2021 II.	2022 I.	2022 II.
Szakképzetlen fizikai	1,3	0,9	1,9	3,5	10,0	14,6	16,5	20,1	15,4	10,1	8,6	11,0	13,6	14,0
Szakképzett fizikai	5,3	5,1	4,5	9,2	15,1	21,9	22,5	29,8	21,8	15,3	15,9	18,2	21,1	18,5
Szellemi (alap- és középfokú)	1,0	1,2	0,9	2,2	2,2	4,3	4,7	7,2	5,5	4,0	5,6	4,6	6,9	7,2
Szellemi (felsőfokú)	4,7	4,1	3,5	6,7	6,5	8,2	6,6	8,7	6,9	5,9	6,8	7,1	10,2	12,1
Esetszám (n)	4256	4272	4372	4381	4402	4363	4347	4860	4901	4543	4042	4857	4025	4687

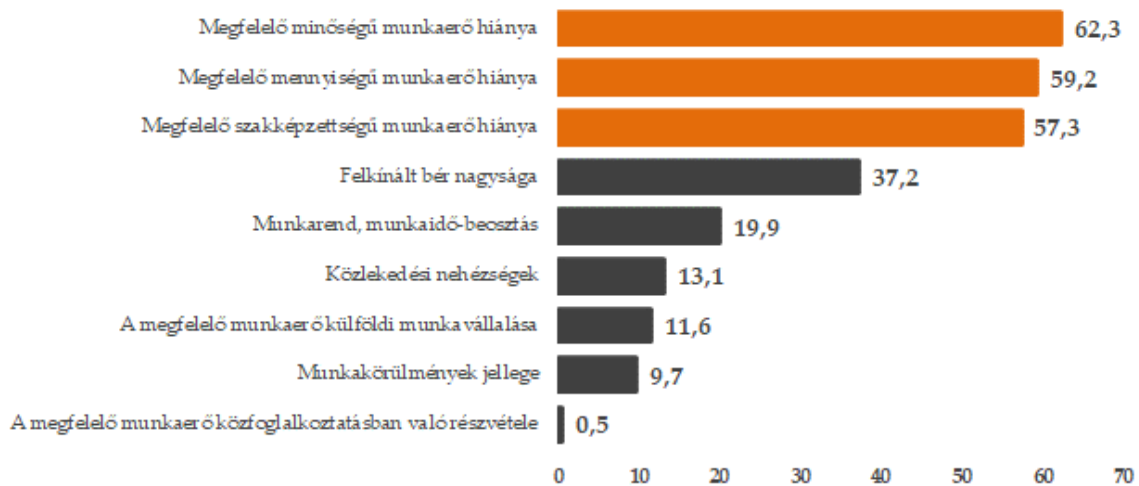
Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok százalékos aránya a foglalkozási csoportok szerint. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Példa: 2022 őszén a vállalatok 19 százaléka jelzett toborzási problémát, amikor szakképzett fizikai munkakörbe keresett jelöltek.

A tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkező vállalkozások többségénél a megfelelő minőségű (62 százalék) munkaerő hiánya okozza a nehézséget. Ezt követi a megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya (59 százalék), míg alig kevesebben (57 százalék) úgy vélik, hogy a megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya áll a toborzási nehézségek hátterében. A felkínált bér nagyságát 37 százalék, a munkarendet, munkaidő-beosztást 20 százalék, a közlekedési nehézségeket 13 százalék, a megfelelő munkaerő külföldi munkavállalását 12 százalék, a munkakörülmények jellegét pedig 10 százalék említette a toborzási nehézségek okaként. A megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvételét a válaszadók kevesebb mint egy százaléka jelölte meg.

5.1.4. ábra: A tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások megoszlása a szerint, hogy milyen okokkal magyarázzák, hogy vállalkozásuknál ilyen álláshelyek vannak

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (ősz), N=1124

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy a tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások szerint milyen okai vannak annak, hogy tartósan betöltetlen álláshelyek vannak vállalkozásuknál. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői

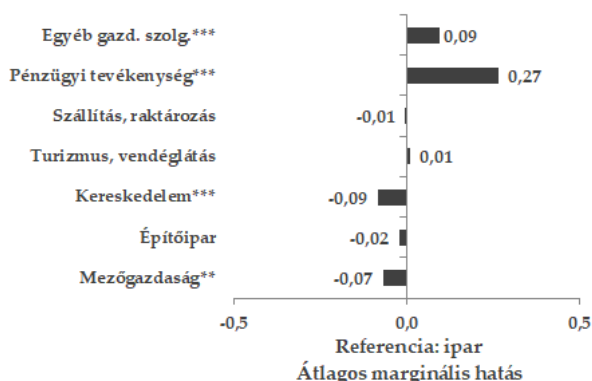
Különböző vállalati körök nem egyforma valószínűséggel találkoznak toborzási nehézségekkel működésük során. Az alábbiakban exporttevékenység, gazdasági tevékenység, vállalatméret, tulajdonosi háttér és régió szerinti regressziós modell segítségével határozzuk meg, hogy mely jellemzők növelik ennek esélyét.²⁰

- A tulajdonszerkezet hatása nem szignifikáns a toborzási nehézségek valószínűsége szempontjából.
- A döntően exportáló vállalatok 4 százalékponttal magasabb arányban szembesülnek toborzási nehézségekkel, mint a nem exportáló cégek. A részben exportáló vállalkozások nem különböznek szignifikánsan a nem exportáló cégektől.
- A vállalkozás méretének növekedésével nő annak a valószínűsége, hogy toborzási nehézségekkel szembesül egy cég: a 250 fő feletti vállalkozások esetében 32 százalékponttal nagyobb annak a valószínűsége, hogy a cég ilyen nehézségekkel küzd, mint a 10–19 fős vállalkozások körében. A 10–19 fős cégekhez képest a 20–49 fős kategóriában 3 százalékponttal, míg az 50–249 fős kategória esetén 8 százalékponttal magasabb a toborzási nehézségek előfordulása.
- A gazdasági ágazat hatása az egyéb gazdasági szolgáltatások, a pénzügyi tevékenységek, a kereskedelem és a mezőgazdaság esetén szignifikáns: az első kettő esetében nagyobb valószínűséggel fordul elő toborzási nehézség (sorrendben 9, illetve 27 százalékponttal), míg utóbbi két ágazatban kisebb az esélye (sorrendben 9, illetve 7 százalékponttal), mint az iparban. A szállító-raktározó cégek, a turizmus-vendéglátás területén tevékenykedő vállalkozások, valamint az építőipari cégek hasonló mértékben szembesülnek toborzási nehézségekkel mint az ipari vállalatok, a különbség ezen ágazatok esetében nem szignifikáns.
- A központi régióhoz képest az ország összes többi régiójában 8-17 százalékponttal magasabb a toborzási nehézségek előfordulásának valószínűsége.

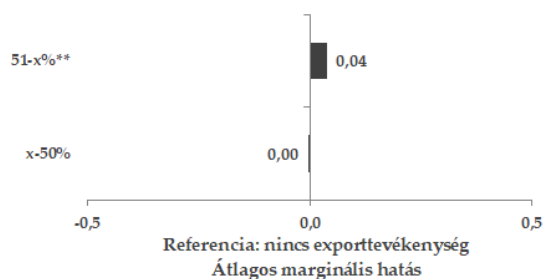
---

²⁰ A logit modell függő változója a toborzási nehézségek fennállása volt. A modell paraméterei az M3.3. táblázatban kerülnek bemutatásra.

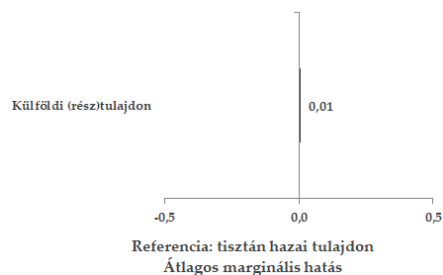
5.2.1. ábra: A toborzási nehézség elemi összetevői – gazdasági tevékenység szerint

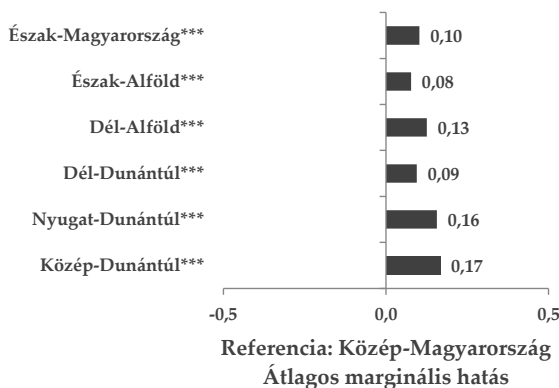
Exporttevékenység szerint

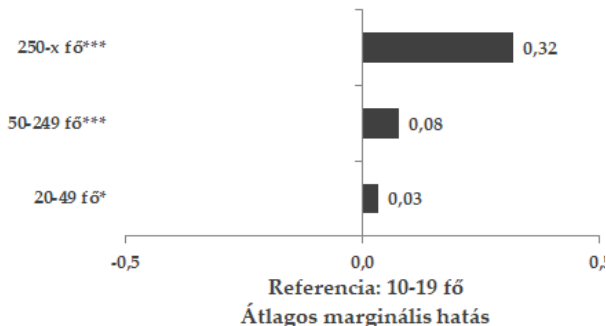
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: TIM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre (őszi) (n=4057)

A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nő/csökken a toborzási nehézség valószínűsége. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Bázis: 9 fősnél nagyobb vállalatok.

Ábraértelmezés egyszerűen: az átlagos marginális hatás megmutatja, hány százalékponttal nő/csökken a referenciacsoporthoz képest a toborzási nehézség valószínűsége. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0 feletti, akkor növeli, ha 0 alatti, akkor csökkenti a toborzási nehézség valószínűségét. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban a toborzási nehézség mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

6. A munkavállalók képzése

Jelen fejezetben a vállalatok munkavállalók képzésével kapcsolatos gyakorlatát vizsgáljuk, bemutatva az utóbbi években a képzést nyújtó vállalatok arányának változását, a képzést nyújtó vállalatok jellemzőit 2022-ben, valamint a cégek véleményét a belső képzések bejelentési kötelezettségének bevezetéséről. A fejezetben emellett elemezzük, hogy mely tényezők akadályozzák a képzések folytatását a cégeknél.

6.1. A képzést nyújtó vállalatok

A belső vagy külső képzést nyújtó vállalatok aránya 2015 és 2017 között csökkenést mutatott (2015-ben az ilyen cégek aránya 21 százalék volt, majd 2016-ban 18, 2017-ben pedig 17 százalék), amit 2018-tól kis mértékű növekedés követett. 2019-re a képzést nyújtó cégek aránya újra elérte a 21 százalékos arányt. 2020-ban feltehetően a járvány hatására is arányuk 17 százalékra csökkent. 2021-ben a cégek 20 százaléka kínált képzést, 2022-ben pedig az arány lényegében stagnált, a cégek 19,5 százaléka biztosított belső vagy külső képzést a munkavállalói számára.

6.1.1. ábra: Képzést nyújtó vállalatok arányának alakulása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Képzést nyújtó vállalatok aránya – tárgyév (%)	20,8	17,8	17,2	19,0	20,8	16,6	20,0	19,5
Esetszám (n)	7023	6733	6729	6676	6757	6547	6620	6386

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre/2

A százalékat súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

2022-ben a képzést nyújtó cégek legnagyobb részénél külső (11 százalék) képzés folyt. 5,5 százalékuk belső, cégen belüli képzést nyújtott, míg a vállalatok 3 százaléka mindkét képzési módot alkalmazta.

6.1.1. tábla: A munkavállalók képzésének formája, N=6386

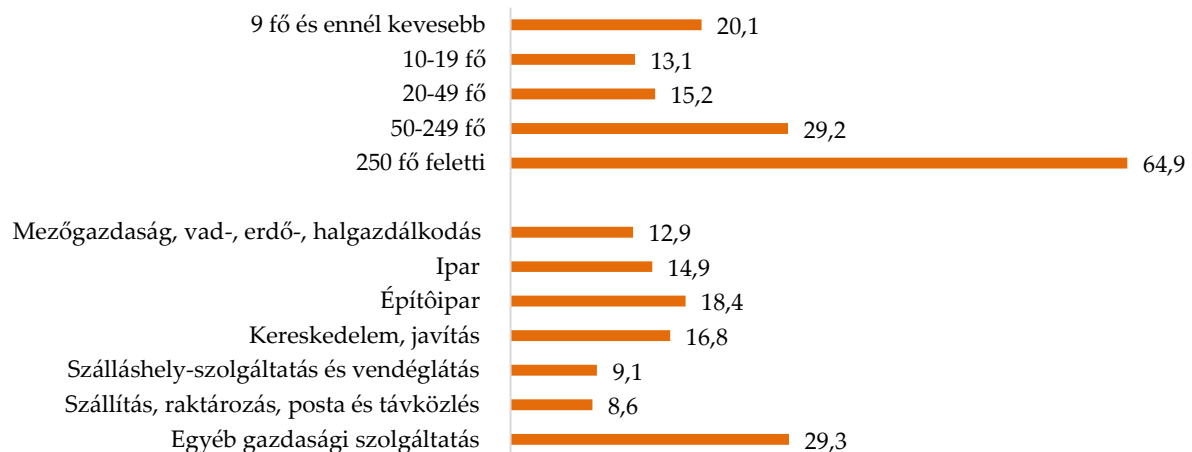
	%	Esetszám
nem	80,2	4878
csak belső képzés	5,5	420
csak külső képzés	11,3	637
belső és külső képzés is	3,1	451

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre/2

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2022-ben a vállalatok hány százaléka folytatott belső vagy külső képzést. A százalék-adatok súlyozottak, az esetszám, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Képzést a legnagyobb arányban a 250 fő feletti cégek folytatnak: 65 százaléuk nyújt belső vagy külső képzést a munkavállalók számára. Az 50 és 249 fő közötti vállalatok 29 százaléka biztosít képzést, míg az 50 fő alatti cégek kevesebb, mint ötöde képezi vagy képezte a munkavállalóit 2022 folyamán. Az egyes ágazatok közül a képzések az egyéb gazdasági szolgáltatásokat nyújtó (29 százaléuknál volt képzés 2022-ben), az ipari (18 százaléka) és a kereskedelem, javítás (17 százaléka) ágazatba tartozó cégeknél a legjellemzőbbek, míg a legkisebb arányban (9 százaléka) a szállítás-raktározás és a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás ágazatba tartozó vállalatok képezik a munkavállalókat. A legtöbb ágazatban tavalyhoz képest csökkent a képzést nyújtó cégek aránya. Ez alól kivételt jelent az építőipar és az egyéb gazdasági szolgáltatások területe, ahol a képzést biztosító cégek aránya lényegében stagnál.

6.1.2. ábra: Képzést nyújtó vállalatok aránya létszámkategóriánként és ágazatonként, 2022

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre/2

A százalék-adatok súlyozottak. N=6386 (az érték súlyozatlan)

A létszám és ágazati jellemzők mellett megfigyelhető, hogy az exportáló cégek magasabb arányban (az 50 százalék alatti exportrészaránnyal rendelkező cégek 22, az 50 százalék feletti exportarányú cégek 31 százaléka) képezik a munkavállalóikat, mint a nem exportálók (19 százaléuknál volt képzés 2022 folyamán). Emellett 2022-ben a tisztán hazai tulajdonú (20 százaléka) vállalatoknál jellemzőbbek a képzések, mint a

részben vagy egészében külföldi tulajdonú cégeknél (15 százalékuk folytat képzést). Az egyes megyék közül a legnagyobb arányban Csongrád-Csanád (37 százalék), Győr-Moson-Sopron (36 százalék) Vas (32 százalék) és Pest (31 százalék) megyében, míg a legkisebb arányban Budapesten (5 százalék) zajlott képzés a vállalatoknál.

A képzést nyújtó cégeknél a munkavállalók 35 százaléka vesz részt tovább- vagy átképzésen. Az egyes munkavállalók közül 2022-ben a diplomás szellemi dolgozók részesültek a legnagyobb arányban képzésben: a képzést nyújtó cégeknél az ilyen végzettségekkel rendelkező munkavállalók 57 százalékát képezték. A szakképzetlen fizikai dolgozóknak 47, a nem diplomás szellemi dolgozóknak 45 százalékát, míg a szakképzett fizikai foglalkoztatottaknak 33 százalékát képezték a képzést nyújtó cégeknél.

6.1.2. tábla: Az egyes képzettségi szintekhez tartozó, képzésben résztvevő munkavállalók aránya a képzést nyújtó cégek munkavállalói között

	%
Szakképzetlen fizikai	46,8
Szakképzett fizikai	32,7
Nem diplomás szellemi	45,2
Diplomás szellemi	56,9

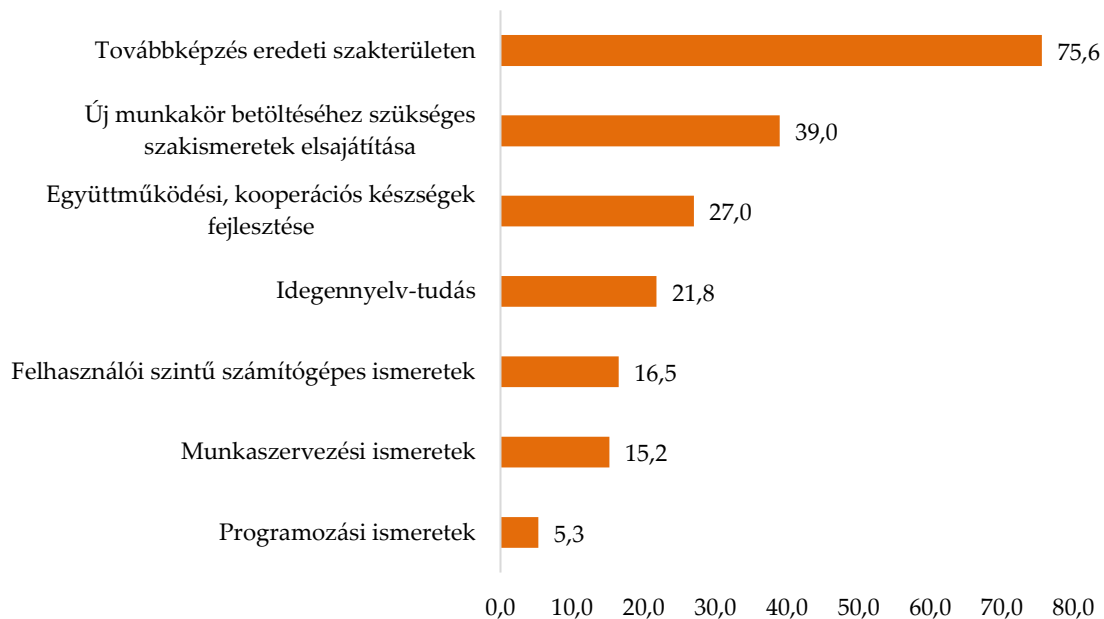
Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre/2

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2022-ben az egyes munkavállalói csoportokon belül a munkavállalók hány százalékát képezték a képzéseket nyújtó cégeknél. Az adatok súlyozottak. N=1339 (az érték súlyozatlan)

A képzés nyújtó cégek háromnegyedénél a képzés a munkavállalók eredeti szakterületéhez kapcsolódik. A vállalkozások 39 százalékánál 2022-ben új munkakör betöltéséhez szükséges képzést nyújtottak. 27 százalékuknál a munkavállalók kooperációs készségeit, 22 százalékuknál pedig az idegennyelv-tudását fejlesztették. A cégek 17 százalékánál felhasználói szintű számítógépes ismereteket, 15 százalékánál pedig munkaszervezési ismereteket oktattak. A cégek 5 százalékánál programozási ismeretek területén biztosítottak képzést.

6.1.3. ábra: A képzést nyújtó cégek megoszlása aszerint, hogy a munkavállalók milyen típusú készségeit fejlesztik a képzések keretében

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre/2

A százalék-adatok súlyozottak. A válaszadók több választ is megjelölhettek. N=1656 (az érték súlyozatlan)

Összességében (a jelenleg képzést nyújtókat és nem nyújtókat is figyelembe véve) a vállalatok 9 százaléka pályázott vagy tervez pályázni munkahelyi képzés megvalósításához igénybe vehető támogatásra. Az egyes létszámkategóriák közül az 50–249 fő közötti cégek pályáztak képzési támogatásra a legnagyobb arányban (16 százalék), míg a 9 főnél alacsonyabb foglalkoztatotti létszámmal rendelkezők a legkisebb arányban (7 százalék). A vizsgált ágazatok közül az építőipar (13 százalék), a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (12 százalék) valamint az ipar (11 százalék) területén működő cégek veszik vagy vennék legnagyobb arányban igénybe a képzési támogatásokat, míg a mezőgazdasági (0 százalék) és az egyéb gazdasági szolgáltatást nyújtó (4 százalék) cégek pályáznak vagy pályáznának a legalacsonyabb arányban képzési támogatásra.

6.2. A munkavállalók képzését akadályozó tényezők

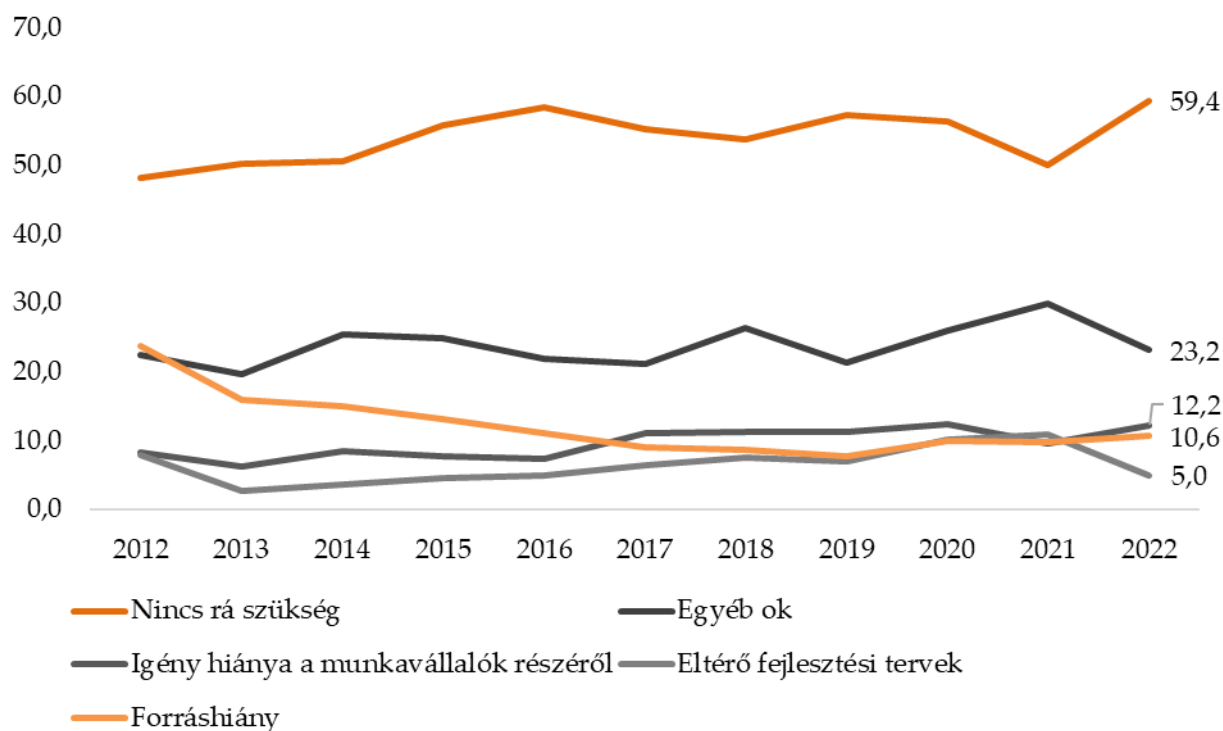
A fejezet további részében azt vizsgáljuk, hogy milyen okok vezetnek ahhoz, hogy egy vállalkozás nem nyújt képzést a munkavállalóknak. Erre vonatkozóan 2012 óta rendelkezünk adatokkal.

A képzést nem folytató vállalatok legnagyobb része minden vizsgált évben azzal indokolja a képzés elmaradását, hogy nincs szükség erre a cégnél, 2022-ben a vállalkozások 59 százaléka jelölte meg ezt az okot. 12 százalékuk amiatt nem nyújt képzést 2022-ben, mert nem tapasztal igényt erre a munkavállalók részéről. 11 százalékuk forráshiánnyal magyarázza a képzések elmaradását, míg 5 százalékuk

eltérő fejlesztési tervekről számolt be. Jellemzően a cégek 20–30 százaléka, 2022-ben 23 százaléka egyéb – az adatfelvétel során nem részletezett – okból nem tart képzést.

2022-ben megfigyelhető, hogy az előző évekhez képest nőtt azon cégek aránya, amelyek nem tartják szükségesnek a képzéseket. Ezzel párhuzamosan csökkent azon vállalkozásoké, amelyek egyéb –nem részletezett – okokkal magyarázzák a képzések elmaradását. A munkavállalói igények hiánya kapcsán 2012 és 2020 között folyamatos növekedés volt megfigyelhető, 2021-ben azonban csökkent az ilyen okból képzést nem nyújtó cégek aránya. 2022-ben a korábban tapasztalt arányban magyarázták ezzel az indokkal a képzések elmaradását a vállalkozások. 2012 és 2019 között ugyanakkor csökkent azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek forráshiány miatt nem nyújtottak képzést: míg 2012-ben a cégek 24 százaléka jelölte meg ezt az okot, 2019-ben kevesebb, mint 8 százaléka. 2020-ban újra enyhe növekedés, 2021-ben pedig stagnálás figyelhető meg, míg 2022-ben újra enyhén növekedett a forráshiány miatt képzést nem nyújtók aránya.

6.2.1. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést, 2012–2022

Forrás: ITM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-as évre/2

A mutató: Az ábrán szereplő értékek azt mutatják meg, hogy a vállalatok hány százaléka indokolta a fenti okokkal azt, hogy nem folytat képzést. A válaszadók több okot is megjelölhettek. Az adatok súlyozottak. Az arányok a képzést nem nyújtó cégekre vonatkoznak.

N₂₀₁₂=5046; N₂₀₁₃=5048; N₂₀₁₄=5323; N₂₀₁₅=5118; N₂₀₁₆=5198; N₂₀₁₇=5327; N₂₀₁₈=4889; N₂₀₁₉=4985; N₂₀₂₀=4939, N₂₀₂₁=4986, N₂₀₂₂=4932 (az esetszámok súlyozatlanok)

2020 óta rákérdezzük arra is, hogy a felnőttképzések bejelentéséhez kapcsolódó adminisztrációs terhek közrejátszanak-e abban, hogy a cég nem tart képzést: a

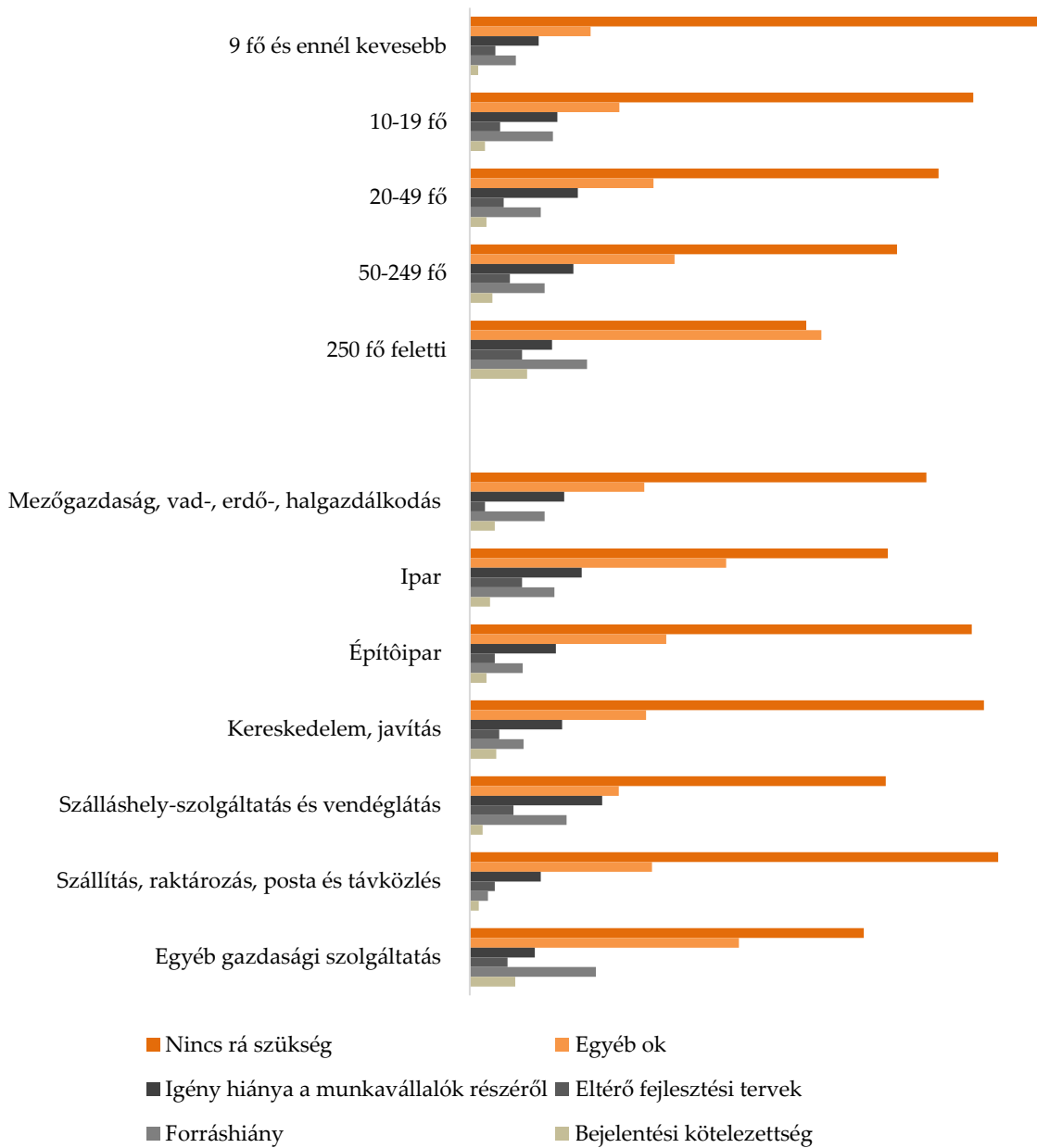

vállalkozásoknak azonban 2020-ban mindössze 4 százaléka, 2021-ben 2 százaléka, 2022-ben pedig 3 százaléka jelölte meg ezt az okot.

Bizonyos képzést akadályozó tényezők a cégek jellemzői szerint eltérően jelennek meg. Azt, hogy nincs szükség képzésre a cégnél, a legnagyobb arányban a kisvállalkozások gondolják, a vállalatméret növekedésével pedig csökken a képzést emiatt nem folytatók aránya (a 10 fő alatti cégek 75 százaléka, a 250 fő felettieknek pedig 45 százaléka jelölte meg ezt az okot). Az egyes ágazatok közül az iparban (55 százalék), a turizmus és vendéglátás (55 százalék) és az egyéb gazdasági szolgáltatások területén (52 százalék) az átlagosnál kisebb azon cégek aránya, amelyek azért nem folytatnak képzést, mert nem tartják szükségesnek. Eltérő fejlesztési tervekről, illetve egyéb okokról a nagyobb vállalkozások számoltak be a legmagasabb arányban. Az egyes ágazatok közül az egyéb okokat a szolgáltatást nyújtó (36 százalék) és az ipari cégek (34 százalék) említették az átlagosnál jelentősen magasabb arányban, míg az eltérő fejlesztési terveket az ipari (7 százalék) cégek.

A munkavállalói igény hiánya a képzésre leginkább a 20–49 fő közötti cégekre (14 százalék), illetve a turizmus (18 százalék) és az ipar (15 százalék) szektorokban működő cégekre jellemző. A képzések forráshiány miatti elmaradásáról legnagyobb arányban a 250 fő feletti cégek (16 százalékuk), valamint a turizmusban (13 százalék) és az egyéb gazdasági szolgáltatások (17 százalék) területén működő cégek számoltak be. A felnőttképzésnek minősülő belső képzések bejelentési kötelezettsége leginkább a 250 fő feletti vállalatoknak (8 százalék), illetve az egyéb gazdasági szolgáltatások területén (6 százalék) működő cégeknek jelentett akadályt 2022-ben.

6.2.2. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést létszámkategóriánként és ágazatonként, 2021

Forrás: TIM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2023-ass évre/2

A százalékatok súlyozottak. N=4986 (az N érték súlyozatlan). Az arányok a képzést nem nyújtó cégekre vonatkoznak.

1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana

M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

A vizsgált évek közül a 2019-ben megfogalmazott várakozások voltak leginkább túlzóak – ekkor a vizsgálatba bevont vállalatok 6 százalékkal nagyobb létszámot valószínűsítettek a következő évre, mint ahogyan az történt, vélhetően jórészt a koronavírus nyomán kialakuló gazdasági válság következtében. A másik végletnek a 2016, 2017 és 2020 tekinthetők, ezen években a vállalati várakozások viszonylag pontosnak bizonyultak, a következő évben alig maradt el a vizsgált „vállalati pool” összlétszáma, mint ahogyan azt a cégvezetők egy évvel korábban valószínűsítették.

M1.1.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásának éve						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vállalatok száma (darab)	2003	2313	1911	2512	2266	2107	2341
Vállalati várakozás (fő)	299712	313650	305371	347526	330588	324638	315056
Tény (fő)	293435	310202	303604	338203	310993	321420	306006
Várakozás/tény	1,02	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03

Forrás: TIM-GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2015–2021) – speciális minta

Megjegyzés: a 2015. év előtti adatokat lásd a kutatás korábbi hullámaint feldolgozó tanulmányokban.

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszám előrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.²¹

²¹ Lásd az MTA KRTK KTI elemzésének idevágó eredményeit:
<http://elorejelzes.mtakti.hu/downloaddoc.php?docid=53&mode=articles>

Ugyanakkor hangsúlyoznunk kell, hogy olyan extrém külső körülmények hatásait, mint például súlyosbodó toborzási nehézségek, csak korlátozottan tudunk a korrekció során figyelembe venni.

Több olyan összetett magyarázómodell is ismert, ami a létszámgazdálkodási várakozások megvalósulását, pontosságát vizsgálta. Egy a szubjektív megítélésen²² alapuló modell eredményei szerint a megbízható létszámtervezés²³ esélye növekszik a vállalati mérettel, a szellemi alkalmazottak arányával, illetve megállapítja, hogy a rossz üzleti helyzetben lévő vállalatok esetében a leginkább bizonytalan a létszámtervezés. Írásos üzleti tervezés inkább olyan vállalatoknál fordul elő, ahol a létszámtervezés nem tekinthető megbízhatónak. A látszólagos ellentmondás mögött az áll, hogy általában a nagyobb, több fizikai alkalmazottal bíró vállalatok készítenek üzleti terveket. Létszámukból és üzleti tevékenységükből fakadóan jobban ki vannak téve a gazdaság hullámzásainak, ez az érzékenység pedig kihat a létszámgazdálkodásra is. Ezen vállalati kör inkább készít, tevékenységének összehangolásához szükséges üzleti terveket, azzal a céllal, hogy a jövő bizonytalanságát csökkentse. Fontos, hogy itt semmiképpen nem szabad magyarázó tényezőként tekintetni az írásos üzleti tervek, azaz nem az írásos üzleti tervek megléte eredményezi a megbízhatatlanságot, hanem az eleve létszámtervezési problémákkal küzdő vállalatok készítenek írásos üzleti terveket.²⁴ Más objektív megbízhatóságon²⁵ alapuló modellek kiemelik, a vállalat méretét, foglalkozási homogenitását és gazdasági tevékenységét, mint jelentős magyarázó erővel bíró jellegzetességeket. Megállapítják továbbá, hogy minél többféle beosztású dolgozó vesz részt a vállalati üzleti tervezésben, illetve minél régebb óta létezik egy cég annál pontosabb az előrejelzése.²⁶

A MKIK GVI modelljének célja a Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

---

²² A szubjektív megítélés esetében a vállalati vezető véleményezi, hogy létszámgazdálkodási terveik, elképzeléseik mennyire megbízhatóak, pontosak.

²³ A modellekben a megbízhatóságot önbevallásos kérdés alapján operacionalizálták. A megkérdezettek ötös skálán árnyalva kifejezték, hogy a mennyire tudják megbecsülni egy, három, hat és tizenkét hónap múlva a vállalati létszámot. Az aggregált index 0 és száz között vehet fel értékeket. 0 az értéke akkor, ha a megkérdezett semmilyen időtávra nem tudta megmondani a létszámot, 100 pedig akkor, ha az összes vizsgált időtávra teljes bizonyossággal tudna nyilatkozni a létszámról. Az index kialakításánál az egyes időtávokhoz köthető megbízhatósági szintek az időtáv hosszának megfelelően kerültek súlyozva aggregálásra. Megbízhatónak tekintjük egy vállalat létszámbecslését, ha a százaskálán legalább 89 pontos értéket ért el. Itt a megkérdezett vállalatok 20 százaléka tekinthető megbízható létszámtervezőnek.

²⁴ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

²⁵ Vállalati panelkutatás, ahol fél éves létszám létszám-gazdálkodási várakozások megvalósulását ellenőrizték.

²⁶ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| > |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások
- Vállalati kivonulások

M1.2. A modell ismertetése

Az alábbiakban a modellezésünkkel kapcsolatos alapvető információkat közöljük. Ismertetjük (1) a modellezés alapjául szolgáló adatokat, (2) a modell kimeneti változóját, (3) a modell együtthatóit, (4) a korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontosságát.

Adatok

A korrekciós tényező modellezése a 2011 és a 2021 közötti Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés kérdőíves kutatások – 20.882 vállalat, 2.905.851 fő alkalmazásban álló – adatain alapszik. A modellezés alapját képező adatokból kihagytuk az extrém eseteket. Az extrém esetek kiszűrésekor az alábbi szempontokat vettük figyelembe (a „hüvelykujj-szabályokat” az eloszlások figyelembevételével állapítottuk meg):

- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és vállalati létszám eltérése
- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a tényleges létszámváltozás mértéke
- +/- 75 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és tényleges változás eltérése

M1.2.1. tábla: A minta részletezése

	Vállalatok száma	Alkalmazottak száma
2011	1918 db	259.977 fő
2012	1943 db	269.622 fő
2013	1932 db	250.226 fő
2014	1977 db	242.839 fő
2015	2003 db	291.829 fő
2016	2313 db	305.892 fő
2017	1911 db	305.371 fő
2018	2512 db	338.203 fő
2019	2266 db	325.645 fő
2020	2107 db	316.247 fő
2021	2341 db	306.006 fő

A modell kimeneti változója

A modellezés alapját a korábbi években résztvevő vállalatok információi képezik. Egy olyan adattáblát alakítottunk ki, ami egyaránt tartalmazza egy vállalat t időpontban megfogalmazott létszámvárakozását és a $t+1$ időpontban, tehát egy évvel később, a tényleges létszámot. A várakozások és tények összevetésével információhoz jutunk arról, hogy a vállalatok várakozásai mennyiben teljesülnek.

A modell tehát azt feltételezi, hogy a múltbéli létszámvárakozások és teljesülések közötti különbségek nem egyediek, hanem szisztematikusan fordulnak elő és a mintázat extrapolálható a jövőre is. Érthető okok miatt a váratlan, nagy horderejű gazdasági események hatása, a zöldmezős beruházások, illetve a váratlan egyedi bezárások, kivonulások nem képződnek le a modellben – ezekkel a modell nem számol.

Az általánosított lineáris regressziós modellben arra kerestük a választ, hogy azonosíthatóak-e olyan tényezők, amik szisztematikusan befolyásolják, illetve, ha igen, akkor milyen mértékben a létszámvárakozások teljesülését vagy éppen nem teljesülését. A regressziós modellben (becslés) függő változónak egy olyan mérőszámot tekintettünk, ami százalékos formában kifejezi a várakozás és tény közötti eltérést:

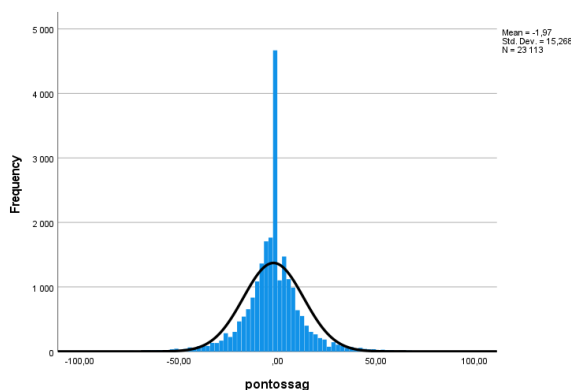
$$(T_{t+1} - V_{t,t+1}) / V_{t,t+1} * 100 \quad (2)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Az ilyen módon kialakított kimeneti változó eloszlása nagyon hasonlít a haranggörbére, de sajnálatos módon mégsem normális eloszlású, amiért leginkább a magas pozitív Kurtosis érték (3,834) lehet a felelős.

M1.2.1. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása

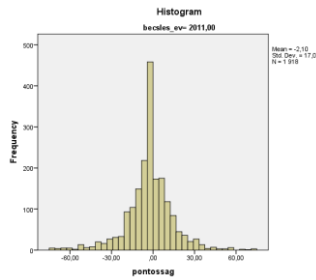
Kolmogorov-Smirnov t.	Nem normális
Skewness	0,013
Kurtosis	3,834

Az alábbiakban látható, hogy a normális eloszlás évenként hasonló módon sérül.

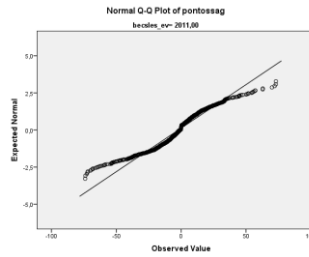
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként

2012-re
vonatkozó
várakozások

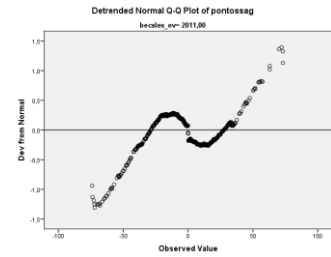
Hisztogram

Normál Q-Q grafikon

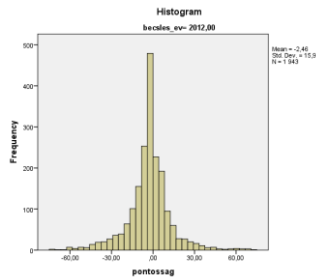

Q-Q grafikon
(Detrended)

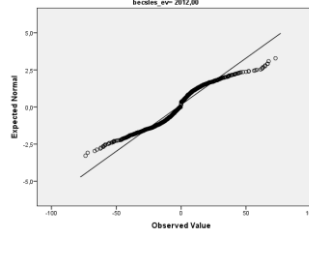

2013-ra
vonatkozó
várakozások

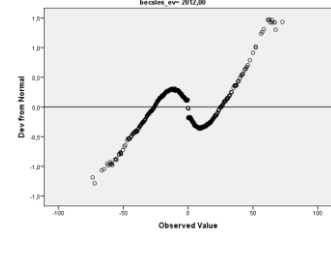
Hisztogram

Normál Q-Q grafikon

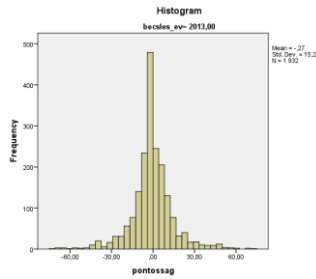

Q-Q grafikon
(Detrended)

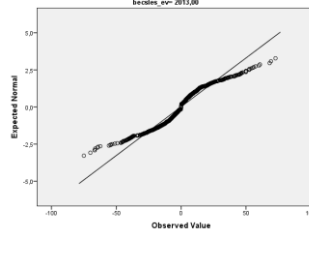

2014-re
vonatkozó
várakozások

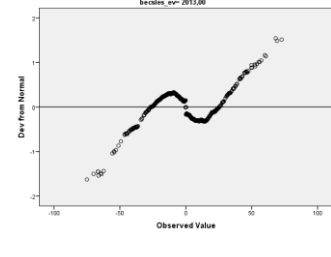
Hisztogram

Normál Q-Q grafikon

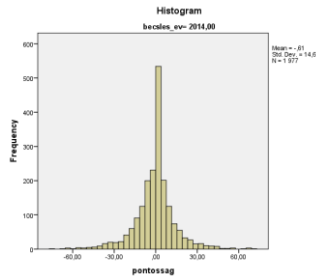

Q-Q grafikon
(Detrended)

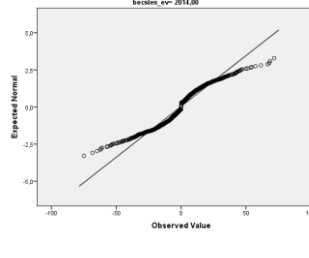

2015-re
vonatkozó
várakozások

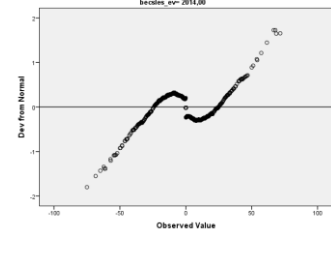
Hisztogram

Normál Q-Q grafikon

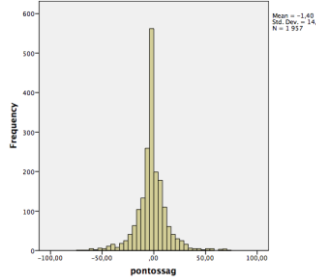

Q-Q grafikon
(Detrended)

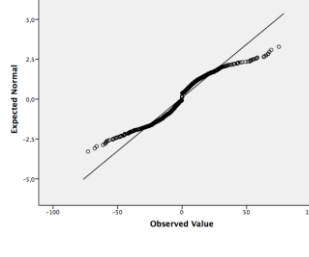

2016-ra
vonatkozó
várakozások

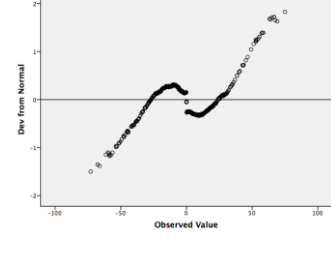
Hisztogram

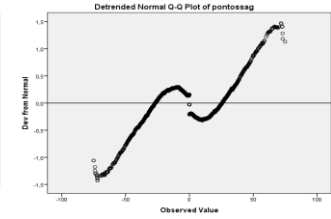
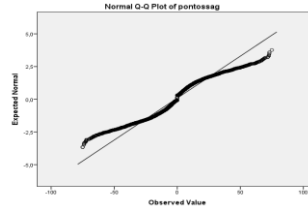
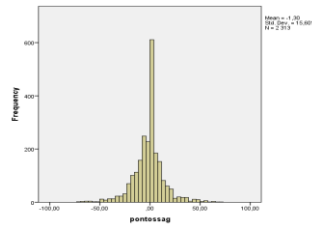
Normál Q-Q grafikon

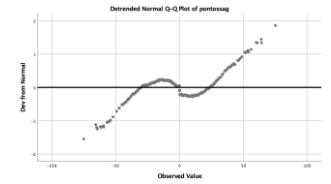
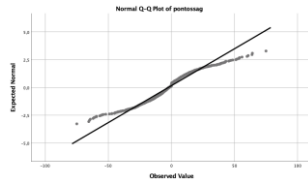
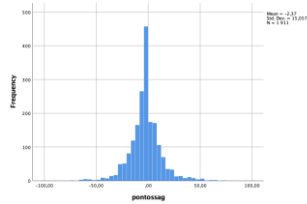
Q-Q grafikon
(Detrended)

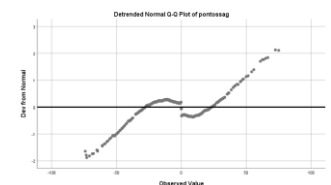
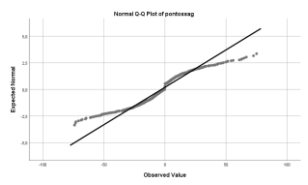
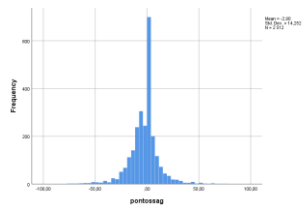
2017-re
vonatkozó
várakozások

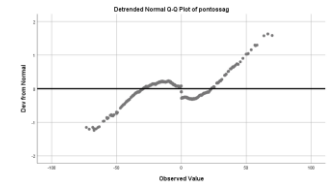
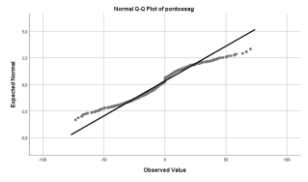
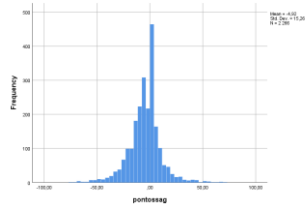
2018-ra
vonatkozó
várakozások

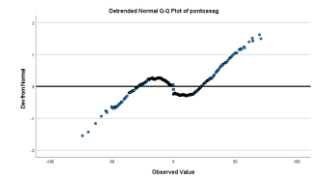
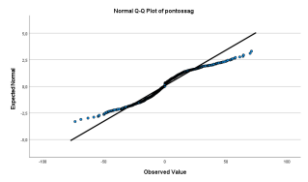
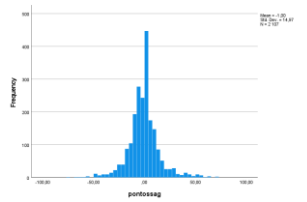
2019-re
vonatkozó
várakozások

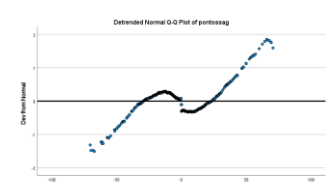
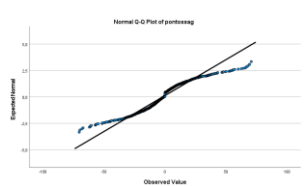
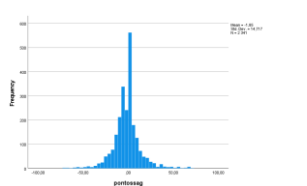
2020-ra
vonatkozó
várakozások

2021-re
vonatkozó
várakozások

2022-re
vonatkozó
várakozások

Forrás: TIM-GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés

Ábrák:

1. ábra: A modell kiemeneti változójának histogramja
2. ábra: A modell kiemeneti változójának Normál Q-Q grafikonja
http://en.wikipedia.org/wiki/Q%E2%80%93Q_plot (letöltve: 2013.11.11)
3. ábra: A modell kiemeneti változójának Q-Q (Detrended) grafikon
http://faculty.ksu.edu.sa/hisham/Documents/Students/a_PHCL/Testing_Normality.pdf (letöltve: 2013.11.11)

A modell magyarázó együtthatói

Az általánosított lineáris modell figyelembe veszi a vállalat jellemzőit, illetve a létszámváltozással kapcsolatos várakozások jellegzetességeit és azok kontextusát. A modellben használt változók listáját az alábbi táblázatban részleteztük.

M1.2.2. tábla: A modell bemeneti változói

Csoport	Változó	Elnevezés	Kódolás
Alapvető vállalati jellemzők	Vállalati létszám	LETSZAM_	folytonos
	Tulajdonosi háttér	FO_	1 = 100% külföldi, 0 = NEM
	Exporttevékenység	XHO_	1 = döntően export, 0 = NEM
	Fizikai munkakörök aránya	FIZ_ARANY	folytonos
	Földrajzi elhelyezkedés (régió)	RE_T	1=K.-Magy., 2=K.-Dunántúl, 3=Ny.-Dun., 4=D.-Dun., 5=D-Alf., 6=É.-Alf., 7=É.-Magy.
A létszámvárakozások kontextusa	Üzleti klíma	KORNYEZET	1 = rossz, 2 = javul, 3 = stagnál
A létszámvárakozások jellemzői	A létszámvárakozások	MERTEK_ABS	Folytonos
	A várakozások iránya	B_IRANYA	1 = csökkenés 2 = növekedés, 3 = stagnálás

A modellt gazdasági ág és létszámkategória szerint kialakított részmintákon becsültük; öt gazdasági ág (mezőgazdaság, ipar, építőipar, kereskedelem, szolgáltatások), valamint három létszámkategória (10–49 fő, 50–249 fő, 250+ fő) szerint, összesen 15 almintán. Ezt technikailag a csoportokat jelölő interakciós tagok alkalmazásával oldottuk meg. A modell illeszkedésének néhány mérőszáma az alábbi táblában látható:

M1.2.3. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma

	Mutató értéke	Szabadságfok	Mutató értéke/szabadságfok
Deviance	3846606	21995	174,885
Scaled Deviance	22191	21995	
Pearson Chi-Square	3846606	21995	174,885
Scaled Pearson Chi-Square	22191	21995	
Log Likelihood	-88687,8		
Akaike's Information Criterion	177769,7		
Finite Sample Corrected AIC (AICC)	177773,2		
Bayesian Information Criterion	179347,2		
Consistent AIC (CAIC)	179544,2		

M1.2.4. tábla: A modell együtthatói

Parameter	B	Std. Error	95% Wald Confidence Interval		Hypothesis Test		
			Lower	Upper	Wald Chi-Square	df	Sig.
(Intercept)	31,297	5,7336	20,060	42,535	29,796	1	0,000
[fo_=.00] * [csop_=11,00]	-9,551	14,7451	-38,451	19,349	0,420	1	0,517
[fo_=.00] * [csop_=12,00]	38,443	9,2297	20,354	56,533	17,349	1	0,000
[fo_=.00] * [csop_=13,00]	-14,885	11,1934	-36,824	7,054	1,768	1	0,184
[fo_=.00] * [csop_=14,00]	7,607	12,0371	-15,985	31,199	0,399	1	0,527
[fo_=.00] * [csop_=15,00]	6,244	6,6225	-6,736	19,224	0,889	1	0,346
[fo_=.00] * [csop_=21,00]	19,803	19,9937	-19,384	58,990	0,981	1	0,322
[fo_=.00] * [csop_=22,00]	17,004	12,2315	-6,969	40,977	1,933	1	0,164
[fo_=.00] * [csop_=23,00]	-28,296	20,0920	-67,676	11,083	1,983	1	0,159
[fo_=.00] * [csop_=24,00]	13,041	20,9499	-28,020	54,102	0,388	1	0,534
[fo_=.00] * [csop_=25,00]	0,070	7,0057	-13,661	13,801	0,000	1	0,992
[fo_=.00] * [csop_=31,00]	-50,593	29,2395	-107,901	6,716	2,994	1	0,084
[fo_=.00] * [csop_=32,00]	-79,192	35,0531	-147,894	-10,489	5,104	1	0,024
[fo_=.00] * [csop_=33,00]	-158,674	93,2950	-341,529	24,181	2,893	1	0,089
[fo_=.00] * [csop_=34,00]	-28,502	31,9740	-91,170	34,166	0,795	1	0,373
[fo_=.00] * [csop_=35,00]	-0,761	0,6473	-2,030	0,508	1,382	1	0,240
[fo_=1,00] * [csop_=11,00]	-13,178	15,7094	-43,968	17,611	0,704	1	0,402
[fo_=1,00] * [csop_=12,00]	42,357	9,4431	23,849	60,865	20,120	1	0,000
[fo_=1,00] * [csop_=13,00]	-10,682	11,6804	-33,575	12,211	0,836	1	0,360
[fo_=1,00] * [csop_=14,00]	7,259	12,6734	-17,581	32,098	0,328	1	0,567
[fo_=1,00] * [csop_=15,00]	10,724	6,6461	-2,302	23,750	2,604	1	0,107
[fo_=1,00] * [csop_=21,00]	21,886	20,8612	-19,001	62,773	1,101	1	0,294
[fo_=1,00] * [csop_=22,00]	17,760	12,4364	-6,615	42,135	2,039	1	0,153
[fo_=1,00] * [csop_=23,00]	-30,699	20,2189	-70,327	8,929	2,305	1	0,129
[fo_=1,00] * [csop_=24,00]	18,226	21,0831	-23,096	59,549	0,747	1	0,387
[fo_=1,00] * [csop_=25,00]	1,824	7,0240	-11,943	15,591	0,067	1	0,795
[fo_=1,00] * [csop_=32,00]	-83,024	35,5305	-152,662	-13,385	5,460	1	0,019
[fo_=1,00] * [csop_=33,00]	-151,723	93,3576	-334,701	31,254	2,641	1	0,104
[fo_=1,00] * [csop_=34,00]	-28,117	32,4354	-91,690	35,455	0,751	1	0,386
[fo_=1,00] * [csop_=35,00]	0 ^a						
[xho_=.00] * [csop_=11,00]	-0,360	2,0620	-4,401	3,682	0,030	1	0,862
[xho_=.00] * [csop_=12,00]	-2,217	1,6819	-5,514	1,079	1,738	1	0,187
[xho_=.00] * [csop_=13,00]	-1,827	2,2334	-6,204	2,550	0,669	1	0,413
[xho_=.00] * [csop_=14,00]	0,229	1,5465	-2,802	3,260	0,022	1	0,882
[xho_=.00] * [csop_=15,00]	0,098	0,4834	-0,850	1,046	0,041	1	0,839
[xho_=.00] * [csop_=21,00]	2,008	1,9100	-1,736	5,751	1,105	1	0,293
[xho_=.00] * [csop_=22,00]	-2,241	1,9327	-6,029	1,547	1,344	1	0,246
[xho_=.00] * [csop_=23,00]	-4,332	3,0361	-10,283	1,618	2,036	1	0,154
[xho_=.00] * [csop_=24,00]	1,845	1,6928	-1,473	5,163	1,188	1	0,276
[xho_=.00] * [csop_=25,00]	2,743	0,4021	1,955	3,531	46,520	1	0,000
[xho_=.00] * [csop_=31,00]	9,812	5,8142	-1,583	21,208	2,848	1	0,091
[xho_=.00] * [csop_=32,00]	-6,852	3,1936	-13,111	-0,593	4,604	1	0,032
[xho_=.00] * [csop_=33,00]	-13,346	21,9286	-56,326	29,633	0,370	1	0,543
[xho_=.00] * [csop_=34,00]	-3,709	3,3601	-10,295	2,877	1,218	1	0,270

[xho_=0,00] * [csop_=35,00]	0,331	0,6423	-0,928	1,590	0,266	1	0,606
[xho_=1,00] * [csop_=11,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=12,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=13,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=14,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=15,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=21,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=22,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=23,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=24,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=25,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=31,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=32,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=33,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=34,00]	0 ^a						
[xho_=1,00] * [csop_=35,00]	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=11,00]	-8,622	21,8485	-51,444	34,200	0,156	1	0,693
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=12,00]	14,718	18,9775	-22,477	51,913	0,601	1	0,438
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=13,00]	8,238	26,5301	-43,760	60,236	0,096	1	0,756
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=14,00]	86,277	30,2074	27,072	145,482	8,158	1	0,004
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=15,00]	-7,726	7,3713	-22,174	6,721	1,099	1	0,295
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=21,00]	-19,738	24,5032	-67,764	28,287	0,649	1	0,421
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=22,00]	-75,322	24,5032	-123,347	-27,296	9,449	1	0,002
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=23,00]	5,546	41,2380	-75,279	86,371	0,018	1	0,893
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=24,00]	-51,509	98,8848	-245,320	142,301	0,271	1	0,602
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=25,00]	-7,822	9,4036	-26,252	10,609	0,692	1	0,406
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=31,00]	5,415	56,9238	-106,154	116,983	0,009	1	0,924
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=32,00]	66,380	52,7514	-37,011	169,771	1,583	1	0,208
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=33,00]	228,484	236,2326	-234,523	691,492	0,935	1	0,333
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=34,00]	-23,864	97,2961	-214,561	166,833	0,060	1	0,806
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=35,00]	19,937	15,0249	-9,511	49,385	1,761	1	0,185
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=11,00]	-1,130	1,6138	-4,293	2,033	0,491	1	0,484
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=12,00]	1,543	1,2149	-0,838	3,925	1,614	1	0,204
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=13,00]	-1,526	1,6059	-4,674	1,621	0,903	1	0,342
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=14,00]	1,473	1,6959	-1,851	4,797	0,754	1	0,385
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=15,00]	0,329	0,4915	-0,634	1,293	0,449	1	0,503
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=21,00]	1,727	1,3590	-0,936	4,391	1,615	1	0,204
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=22,00]	-2,810	1,4602	-5,672	0,052	3,704	1	0,054
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=23,00]	-1,600	2,3185	-6,144	2,944	0,476	1	0,490
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=24,00]	0,499	2,0196	-3,459	4,458	0,061	1	0,805
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=25,00]	0,114	0,4552	-0,779	1,006	0,062	1	0,803
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=31,00]	-1,432	2,9075	-7,131	4,267	0,243	1	0,622
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=32,00]	-1,922	2,8102	-7,430	3,585	0,468	1	0,494
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=33,00]	-0,484	7,4174	-15,022	14,054	0,004	1	0,948
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=34,00]	-5,457	2,7905	-10,926	0,013	3,824	1	0,051
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=35,00]	-0,455	0,6983	-1,824	0,913	0,425	1	0,514
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=11,00]	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=12,00]	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=13,00]	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=14,00]	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=15,00]	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=21,00]	0 ^a						

[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=22,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=23,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=24,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=25,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=31,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=32,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=33,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=34,00]	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=35,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00]	-4,308	8,4541	-20,878	12,261	0,260	1	0,610	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00]	-5,242	2,2584	-9,669	-0,816	5,388	1	0,020	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00]	-6,843	6,3983	-19,384	5,697	1,144	1	0,285	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00]	-3,330	7,4970	-18,023	11,364	0,197	1	0,657	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00]	-8,089	1,8171	-11,651	-4,528	19,817	1	0,000	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00]	-17,685	8,9258	-35,179	-0,191	3,926	1	0,048	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00]	7,552	3,9703	-0,230	15,333	3,618	1	0,057	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00]	31,488	15,6958	0,724	62,251	4,025	1	0,045	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00]	-47,663	17,5155	-81,992	-13,333	7,405	1	0,007	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00]	-4,737	2,5748	-9,784	0,309	3,385	1	0,066	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00]	13,402	16,4626	-18,865	45,668	0,663	1	0,416	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00]	-32,776	11,1774	-54,684	-10,869	8,599	1	0,003	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00]	-17,669	25,3578	-67,369	32,031	0,486	1	0,486	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00]	29,614	43,5020	-55,648	114,877	0,463	1	0,496	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00]	-20,322	5,1449	-30,406	-10,239	15,603	1	0,000	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00]	8,561	4,7073	-0,665	17,787	3,307	1	0,069	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00]	2,935	1,2097	0,564	5,306	5,888	1	0,015	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00]	-7,560	4,2135	-15,818	0,699	3,219	1	0,073	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00]	3,396	4,2874	-5,007	11,799	0,627	1	0,428	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00]	29,318	0,7960	27,758	30,878	1356,546	1	0,000	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00]	-8,523	4,8380	-18,006	0,959	3,104	1	0,078	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00]	6,108	1,8399	2,502	9,715	11,021	1	0,001	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00]	1,285	6,8967	-12,232	14,802	0,035	1	0,852	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00]	11,877	5,2430	1,601	22,154	5,132	1	0,023	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00]	8,136	1,3863	5,419	10,853	34,441	1	0,000	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00]	-1,956	8,0753	-17,783	13,872	0,059	1	0,809	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00]	1,422	3,7514	-5,931	8,775	0,144	1	0,705	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=33,00]	39,183	24,9730	-9,763	88,129	2,462	1	0,117	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00]	4,291	10,8274	-16,930	25,512	0,157	1	0,692	
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00]	2,265	0,6396	1,011	3,519	12,540	1	0,000	
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=11,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=12,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=13,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=14,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=15,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=21,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=22,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=23,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=24,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=25,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=31,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=32,00]	0 ^a							
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=33,00]	0 ^a							

[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=34,00]	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=35,00]	0 ^a						
[csop_=11,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,035	0,0388	-0,111	0,041	0,827	1	0,363
[csop_=12,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,145	0,0354	-0,214	-0,076	16,817	1	0,000
[csop_=13,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,009	0,0473	-0,084	0,102	0,035	1	0,851
[csop_=14,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,134	0,0522	-0,236	-0,032	6,585	1	0,010
[csop_=15,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,103	0,0142	-0,131	-0,075	52,885	1	0,000
[csop_=21,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,004	0,0086	-0,013	0,020	0,172	1	0,678
[csop_=22,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,015	0,0103	-0,035	0,005	2,046	1	0,153
[csop_=23,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,015	0,0167	-0,018	0,048	0,803	1	0,370
[csop_=24,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,037	0,0144	0,009	0,065	6,545	1	0,011
[csop_=25,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,001	0,0033	-0,007	0,005	0,103	1	0,749
[csop_=31,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,021	0,0073	-0,036	-0,007	8,620	1	0,003
[csop_=32,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,001	0,0022	-0,004	0,005	0,112	1	0,738
[csop_=33,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,009	0,0117	-0,032	0,014	0,586	1	0,444
[csop_=34,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,000	0,0012	-0,002	0,002	0,013	1	0,910
[csop_=35,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,000	0,0005	-0,001	0,001	0,104	1	0,747
[csop_=11,00] * fiz_arany	0,496	0,0365	0,425	0,568	185,156	1	0,000
[csop_=12,00] * fiz_arany	0,131	0,0136	0,104	0,158	92,075	1	0,000
[csop_=13,00] * fiz_arany	0,545	0,0303	0,486	0,605	324,040	1	0,000
[csop_=14,00] * fiz_arany	0,457	0,0328	0,393	0,522	194,055	1	0,000
[csop_=15,00] * fiz_arany	0,368	0,0096	0,350	0,387	1483,035	1	0,000
[csop_=21,00] * fiz_arany	0,438	0,0431	0,353	0,522	103,284	1	0,000
[csop_=22,00] * fiz_arany	0,136	0,0206	0,096	0,177	43,729	1	0,000
[csop_=23,00] * fiz_arany	0,749	0,0603	0,631	0,867	154,362	1	0,000
[csop_=24,00] * fiz_arany	0,501	0,0456	0,411	0,590	120,680	1	0,000
[csop_=25,00] * fiz_arany	0,382	0,0131	0,356	0,408	847,128	1	0,000
[csop_=31,00] * fiz_arany	0,285	0,0907	0,107	0,463	9,861	1	0,002
[csop_=32,00] * fiz_arany	-0,868	0,0474	-0,961	-0,775	334,616	1	0,000
[csop_=33,00] * fiz_arany	0,617	0,1459	0,331	0,903	17,885	1	0,000
[csop_=34,00] * fiz_arany	0,405	0,1196	0,171	0,640	11,479	1	0,001
[csop_=35,00] * fiz_arany	0,005	0,0026	0,000	0,010	3,381	1	0,066
[csop_=11,00] * varakozas_merteke	-0,579	0,1289	-0,831	-0,326	20,145	1	0,000
[csop_=12,00] * varakozas_merteke	-0,701	0,0677	-0,834	-0,569	107,319	1	0,000
[csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,596	0,0909	-0,774	-0,417	42,968	1	0,000
[csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,719	0,0972	-0,909	-0,528	54,715	1	0,000
[csop_=15,00] * varakozas_merteke	-0,634	0,0312	-0,695	-0,572	411,292	1	0,000
[csop_=21,00] * varakozas_merteke	-0,830	0,1882	-1,199	-0,461	19,458	1	0,000
[csop_=22,00] * varakozas_merteke	-0,545	0,1038	-0,749	-0,342	27,569	1	0,000
[csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,602	0,1932	-0,980	-0,223	9,701	1	0,002
[csop_=24,00] * varakozas_merteke	-0,902	0,1944	-1,283	-0,521	21,541	1	0,000
[csop_=25,00] * varakozas_merteke	-0,633	0,0390	-0,710	-0,557	263,341	1	0,000

[csop_=31,00] * varakozas_merteke	-0,044	0,2721	-0,577	0,489	0,026	1	0,872
[csop_=32,00] * varakozas_merteke	0,447	0,3457	-0,231	1,124	1,670	1	0,196
[csop_=33,00] * varakozas_merteke	0,849	0,8755	-0,867	2,565	0,941	1	0,332
[csop_=34,00] * varakozas_merteke	-0,289	0,3056	-0,888	0,310	0,896	1	0,344
[csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,326	0,0567	-0,437	-0,215	33,041	1	0,000
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0,091	0,2297	-0,359	0,541	0,157	1	0,692
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	-0,196	0,2100	-0,607	0,216	0,869	1	0,351
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,043	0,2905	-0,612	0,527	0,022	1	0,883
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,956	0,3285	-1,600	-0,313	8,480	1	0,004
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0,069	0,0809	-0,089	0,228	0,736	1	0,391
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0,206	0,2497	-0,283	0,696	0,682	1	0,409
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0,791	0,2609	0,280	1,302	9,190	1	0,002
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,039	0,4323	-0,887	0,808	0,008	1	0,928
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0,523	1,0396	-1,515	2,561	0,253	1	0,615
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0,077	0,0983	-0,116	0,270	0,612	1	0,434
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	-0,010	0,5896	-1,166	1,146	0,000	1	0,987
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	-0,656	0,5434	-1,721	0,409	1,456	1	0,228
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	-2,387	2,4143	-7,119	2,345	0,977	1	0,323
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0,214	0,9896	-1,726	2,153	0,047	1	0,829
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,229	0,1556	-0,534	0,076	2,165	1	0,141
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	0 ^a						
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	0 ^a						

[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	0 ^a							
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	0,041	0,1116	-0,178	0,260	0,135	1	0,713	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0,049	0,0367	-0,023	0,121	1,743	1	0,187	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,056	0,0788	-0,099	0,210	0,503	1	0,478	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	0,038	0,0988	-0,156	0,231	0,145	1	0,703	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0,091	0,0236	0,045	0,138	14,979	1	0,000	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,135	0,1194	-0,099	0,369	1,274	1	0,259	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	-0,170	0,0631	-0,293	-0,046	7,256	1	0,007	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	-0,394	0,2033	-0,793	0,004	3,763	1	0,052	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0,607	0,2070	0,201	1,012	8,591	1	0,003	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0,042	0,0342	-0,025	0,109	1,499	1	0,221	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	-0,165	0,3158	-0,784	0,454	0,273	1	0,601	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	1,594	0,2222	1,158	2,029	51,461	1	0,000	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0,264	0,3384	-0,399	0,927	0,609	1	0,435	
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,399	0,5575	-1,492	0,694	0,513	1	0,474	

[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	0,265	0,0689	0,130	0,400	14,789	1	0,000
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,118	0,0619	-0,239	0,004	3,620	1	0,057
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	-0,040	0,0207	-0,081	0,000	3,822	1	0,051
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,068	0,0471	-0,024	0,160	2,086	1	0,149
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,036	0,0529	-0,140	0,068	0,465	1	0,495
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	-0,368	0,0096	-0,387	-0,350	1483,108	1	0,000
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,034	0,0656	-0,095	0,162	0,263	1	0,608
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	-0,044	0,0295	-0,102	0,014	2,192	1	0,139
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	-0,037	0,0849	-0,203	0,129	0,189	1	0,664
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	-0,102	0,0651	-0,230	0,025	2,476	1	0,116
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	-0,076	0,0178	-0,111	-0,041	18,290	1	0,000
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0,063	0,1223	-0,177	0,302	0,263	1	0,608
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,936	0,0631	0,812	1,060	220,347	1	0,000
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	-0,313	0,3141	-0,928	0,303	0,992	1	0,319
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,066	0,1411	-0,343	0,210	0,221	1	0,638
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,005	0,0026	-0,010	0,000	3,250	1	0,071
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	-,073 ^b						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	,955 ^b						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	0 ^a						
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	0 ^a						
(Scale)	173,341 ^c	1,6456	170,145	176,596			

Dependent Variable: pontosság

Model: (Intercept), fo_ * csop_ xho_ * csop_ , reg_becsles_iranya * csop_ reg_kornyezet * csop_ csop_ * Statisztikai állományi létszám 2011 , csop_ * fiz_arany, csop_ * varakozas_merteke, reg_becsles_iranya * csop_ * varakozas_merteke, reg_kornyezet * csop_ * varakozas_merteke, reg_kornyezet * csop_ * fiz_arany

A korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontossága

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható a következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Elmondható, hogy a tények és becslések közötti különbség általában kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

M1.2.5. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Elemszám (darab)	2003	2313	1911	2512	2266	2107	2341
Vállalati várakozás (fő)	299712	313650	305371	347526	330588	324638	315056
Tény (fő)	293435	310202	303604	338203	310993	321420	306006
Várakozás/tény	1,02	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03
Becsült létszám (fő)	292884	310300	301427	334136	314604	316976	304979
Várakozás/becslés	1,02	1,01	1,01	1,04	1,05	1,02	1,03
Becslés/tény	1,00	1,00	0,99	0,99	1,01	0,99	1,00

2. Melléklet: A vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások

M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgy félév

M2.1.1 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
10 fő alatt	5,7	48,3	46,0	3,9	48,7	47,5	4,6	45,2	50,2	15,5	53,8	30,7	14,0	51,7	34,3	5,6	51,0	43,4	6,2	52,6	41,2	8,3	54,4	37,2
10–19 fő között	3,5	56,2	40,3	2,1	49,0	49,0	2,3	49,3	48,4	11,9	61,0	27,1	9,6	53,8	36,6	4,1	58,1	37,8	4,5	56,8	38,7	7,8	61,3	30,9
20–49 fő között	3,5	55,0	41,5	3,2	50,3	46,5	2,3	51,7	46,0	12,6	61,3	26,1	11,3	58,0	30,7	4,6	62,4	33,0	4,4	61,4	34,2	5,9	62,0	32,0
50–249 fő között	3,0	50,7	46,3	1,8	46,0	52,2	2,3	47,3	50,5	9,5	58,3	32,2	8,2	56,1	35,7	4,1	51,9	44,0	3,9	52,2	43,9	5,1	58,1	36,8
250 fő felett	2,5	40,6	57,0	1,9	41,8	56,3	3,2	42,4	54,3	5,9	53,0	41,0	7,0	43,7	49,3	3,4	43,3	53,3	3,9	42,9	53,2	6,5	47,8	45,7
Minta összesen	3,3	48,8	47,9	2,3	45,9	51,8	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,3	40,9	4,0	50,3	45,7	4,2	50,2	45,5	6,5	54,2	39,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.1.2 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Tisztán hazai	4,1	51,4	44,4	2,6	49,6	47,8	2,9	48,2	48,9	10,3	60,0	29,7	10,8	52,3	36,9	4,4	54,6	41,0	4,8	53,7	41,5	7,1	57,7	35,2
Vegyes	2,7	44,7	52,5	2,0	47,8	50,2	1,3	44,6	54,1	9,0	51,9	39,1	4,1	47,2	48,6	3,9	43,9	52,3	0,4	49,6	50,0	9,7	42,2	48,1
Tisztán külföldi	1,3	36,0	62,7	2,1	35,1	62,8	3,4	39,5	57,1	7,6	49,2	43,2	4,3	48,8	46,9	3,6	40,3	56,1	4,2	40,6	55,2	5,6	48,2	46,2
Minta összesen	3,5	48,4	48,1	2,5	46,9	50,6	2,9	46,4	50,7	9,7	57,1	33,2	9,0	51,3	39,8	4,2	50,4	45,4	4,5	50,5	45,0	6,9	54,7	38,4

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.1.3 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5,0	57,5	37,5	5,4	60,0	34,6	4,5	58,3	37,2	8,7	60,6	30,7	7,3	58,7	34,1	6,8	54,4	38,8	4,2	55,1	40,7	11,5	54,2	34,4
Ipar összesen	4,2	46,4	49,5	3,2	44,2	52,6	4,5	45,3	50,2	8,5	57,0	34,5	5,5	52,2	42,4	6,0	48,3	45,7	5,5	47,5	47,0	7,2	51,9	40,9
Építőipar	3,5	49,2	47,2	1,7	37,8	60,5	1,6	32,5	65,9	5,0	53,9	41,0	3,3	46,7	50,0	2,3	46,4	51,3	1,6	45,2	53,3	3,2	50,1	46,7
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,7	50,1	47,1	2,3	44,7	53,0	2,6	51,7	45,7	5,6	59,2	35,2	6,8	54,3	38,9	2,1	49,2	48,7	4,1	51,1	44,8	6,9	58,5	34,6
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2,3	50,1	47,5	1,0	46,8	52,1	1,4	41,7	57,0	32,8	53,8	13,4	48,4	36,9	14,7	7,7	65,5	26,8	6,3	58,3	35,4	10,2	63,5	26,2
Szállítás, raktározás	2,9	47,9	49,2	1,8	55,6	42,7	2,3	56,6	41,1	12,8	59,4	27,7	7,3	49,1	43,7	3,1	48,5	48,5	3,7	51,4	44,9	7,2	61,7	31,1
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,3	78,3	21,4	0,0	22,8	77,2	0,0	33,6	66,4	1,0	29,1	69,8	6,7	31,6	61,7	0,0	61,8	38,2	5,3	36,5	58,2	0,0	30,4	69,6
Egyéb gazd.	3,2	42,2	54,5	0,7	51,6	47,8	1,0	49,6	49,5	8,4	56,3	35,3	11,4	49,8	38,8	2,8	51,3	45,9	2,8	55,3	41,9	5,1	54,6	40,2
Minta összesen	3,3	48,8	47,9	2,3	45,9	51,8	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,3	40,9	4,0	50,3	45,7	4,2	50,2	45,5	6,5	54,2	39,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Nincs export tevékenység	3,9	52,5	43,6	2,6	50,4	47,0	3,2	48,9	47,9	10,8	59,6	29,6	11,6	53,1	35,3	4,3	55,9	39,8	4,8	55,3	39,9	6,1	59,5	34,4
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	3,7	48,8	47,5	2,2	46,1	51,7	2,3	45,3	52,4	6,3	54,9	38,7	8,1	55,6	36,3	3,3	47,9	48,8	2,8	45,5	51,7	7,4	49,3	43,3
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	1,7	40,6	57,8	3,0	40,5	56,5	4,0	45,3	50,7	11,8	50,9	37,3	5,0	47,3	47,7	5,8	41,6	52,6	5,0	46,6	48,4	7,6	49,0	43,4
Minta összesen	3,3	48,9	47,8	2,6	47,6	49,8	3,2	47,2	49,5	10,1	56,9	32,9	9,7	52,5	37,9	4,4	51,4	44,2	4,4	51,7	43,9	6,6	55,7	37,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Közép-Magyarország	2,6	49,4	48,0	1,4	44,1	54,5	1,4	46,1	52,5	10,2	53,2	36,6	10,6	49,5	39,9	2,4	50,4	47,2	3,6	50,7	45,7	5,5	54,5	40,0
Közép-Dunántúl	3,9	41,4	54,7	4,2	37,1	58,7	4,6	41,6	53,9	8,0	59,5	32,5	6,0	48,4	45,6	5,2	48,1	46,7	4,4	47,5	48,2	7,7	52,9	39,4
Nyugat-Dunántúl	2,0	48,3	49,7	1,0	49,2	49,7	3,4	45,2	51,4	6,4	62,2	31,4	6,7	51,8	41,5	6,2	43,9	49,9	3,4	48,7	47,9	4,4	51,8	43,8
Dél-Dunántúl	4,7	50,3	44,9	3,3	44,5	52,2	3,5	39,6	56,9	9,7	57,0	33,3	7,6	51,3	41,1	3,7	51,4	44,9	4,4	48,6	47,0	6,9	56,2	36,9
Dél-Alföld	5,1	53,4	41,5	3,6	52,9	43,5	6,1	52,4	41,5	8,7	61,0	30,3	6,6	55,7	37,7	5,3	54,1	40,6	6,5	48,6	44,9	7,6	55,8	36,6
Észak-Alföld	4,3	46,6	49,1	3,1	54,0	42,8	3,6	47,9	48,5	7,8	56,5	35,6	8,4	51,2	40,4	5,1	53,4	41,5	4,8	53,0	42,2	7,2	53,7	39,1
Észak-Magyarország	3,7	52,3	44,0	3,9	49,2	46,8	2,5	56,7	40,8	10,3	58,4	31,4	8,5	46,5	45,0	8,1	50,0	41,9	5,8	53,0	41,2	10,1	54,4	35,6
Minta összesen	3,3	48,8	47,9	2,3	45,9	51,8	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,2	40,9	4,0	50,3	45,7	4,3	50,2	45,5	6,4	54,2	39,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő félév

M2.2.1 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
10 fő alatt	3,1	38,9	58,0	2,6	41,0	56,4	3,3	34,1	62,6	9,4	48,9	41,7	7,6	49,1	43,3	3,4	48,2	48,4	5,9	50,4	43,6	12,9	59,3	27,8
10–19 fő között	2,8	46,9	50,3	1,4	38,5	60,1	1,6	41,8	56,6	7,9	54,4	37,7	3,6	47,3	49,1	3,4	53,5	43,1	4,0	53,5	42,5	12,9	61,0	26,1
20–49 fő között	2,0	46,0	52,0	2,1	41,8	56,1	1,8	44,0	54,2	8,4	56,9	34,8	4,3	55,0	40,8	2,1	60,4	37,4	3,7	59,4	36,9	12,2	63,9	23,9
50–249 fő között	1,9	44,5	53,6	0,8	38,4	60,8	1,6	38,9	59,5	6,3	52,3	41,4	3,4	51,0	45,6	3,0	48,4	48,7	3,7	50,0	46,3	11,1	57,9	31,0
250 fő felett	1,9	34,8	63,3	1,0	36,3	62,7	1,4	39,5	59,1	2,7	47,6	49,8	4,5	41,3	54,2	2,6	40,5	56,9	3,6	41,1	55,3	10,7	48,8	40,6
Minta összesen	2,1	41,5	56,3	1,3	38,5	60,2	1,8	39,7	58,6	5,4	50,6	44,0	4,4	46,6	49,0	2,8	47,2	50,0	3,9	47,9	48,1	11,4	55,0	33,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.2.2 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Tisztán hazai	2,5	43,8	53,7	1,4	41,9	56,7	2,1	39,7	58,2	6,5	53,2	40,3	4,8	49,8	45,4	3,1	51,8	45,1	4,6	52,1	43,2	13,6	57,7	28,6
Vegyes	1,7	32,8	65,5	1,8	31,6	66,7	0,7	43,9	55,4	7,4	33,5	59,1	2,9	41,9	55,2	0,4	44,7	54,9	1,8	46,8	51,4	18,2	54,5	27,3
Tisztán külföldi	1,3	30,3	68,4	1,3	30,1	68,6	0,9	36,6	62,5	2,4	50,6	47,0	2,6	41,8	55,6	2,3	38,7	59,1	2,9	38,8	58,4	6,3	51,4	42,3
Minta összesen	2,3	40,8	56,9	1,4	39,3	59,3	1,8	39,4	58,8	5,7	51,0	43,3	4,2	47,6	48,2	2,7	48,1	49,2	4,1	48,7	47,2	12,1	56,0	31,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.2.3 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2,5	57,0	40,5	4,8	54,8	40,5	3,4	54,4	42,2	5,8	57,9	36,3	2,4	60,2	37,3	3,8	56,0	40,1	4,5	54,5	40,9	13,4	61,1	25,5
Ipar összesen	2,6	40,9	56,5	1,6	35,9	62,5	2,5	39,2	58,3	4,5	54,7	40,8	3,0	47,0	50,0	4,2	45,1	50,7	5,0	46,9	48,1	8,7	54,4	36,8
Építőipar	1,4	43,1	55,5	0,6	31,3	68,1	1,4	29,9	68,7	5,1	47,6	47,3	2,8	39,4	57,9	1,4	43,4	55,2	2,2	45,2	52,6	7,5	59,2	33,2
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,8	41,9	55,3	1,9	35,9	62,2	1,5	42,7	55,9	4,5	51,8	43,8	3,5	47,8	48,7	1,9	49,4	48,6	4,1	50,3	45,6	17,2	52,6	30,1
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1,4	38,2	60,3	0,2	38,6	61,2	1,3	30,3	68,4	20,5	52,8	26,7	23,3	48,7	28,0	6,5	58,8	34,7	5,6	50,5	43,9	34,6	42,0	23,4
Szállítás, raktározás	1,7	42,5	55,8	1,2	47,6	51,2	2,0	49,3	48,8	4,0	59,1	36,9	3,8	43,1	53,1	2,9	45,3	51,8	2,2	44,3	53,5	13,9	60,8	25,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,0	68,4	31,6	0,0	24,2	75,8	0,0	33,6	66,4	0,5	20,5	79,0	5,3	29,8	64,9	0,0	65,2	34,8	4,9	34,2	60,9	0,6	43,9	55,5
Egyéb gazd.	2,0	33,4	64,6	0,5	47,2	52,2	0,7	43,2	56,2	4,6	43,0	52,4	4,8	48,9	46,3	1,1	45,8	53,1	2,3	50,5	47,3	9,3	56,8	33,9
Minta összesen	2,1	41,5	56,3	1,3	38,5	60,2	1,7	39,7	58,6	5,4	50,6	44,0	4,4	46,6	49,0	2,8	47,2	50,0	3,9	47,9	48,2	11,4	55,0	33,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.2.4 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Nincs export tevékenység	2,5	45,0	52,4	1,5	40,7	57,8	2,5	43,2	54,3	7,0	52,8	40,2	4,9	50,4	44,7	3,0	52,7	44,4	4,3	52,2	43,5	14,3	57,7	28,0
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	2,0	41,8	56,2	1,3	39,0	59,8	0,7	42,5	56,7	4,3	46,4	49,3	4,7	52,1	43,2	1,9	47,1	51,0	3,3	44,8	51,9	11,5	53,1	35,4
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	1,3	33,3	65,4	1,7	37,1	61,1	1,7	41,0	57,2	4,0	52,2	43,8	4,2	41,1	54,7	3,4	40,8	55,7	3,8	47,0	49,2	7,7	55,7	36,6
Minta összesen	2,1	41,5	56,3	1,5	39,7	58,9	2,0	42,5	55,5	5,8	51,3	42,8	4,7	48,9	46,4	2,8	49,1	48,1	4,0	49,8	46,3	12,5	56,4	31,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.2.5 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Közép-Magyarország	1,4	39,4	59,2	0,7	32,1	67,2	1,0	35,0	64,0	5,7	44,6	49,7	5,7	45,7	48,5	1,9	45,6	52,5	3,0	47,1	49,8	11,1	55,5	33,4
Közép-Dunántúl	3,4	38,9	57,8	3,2	35,1	61,7	1,1	41,5	57,3	5,1	56,7	38,2	2,3	44,6	53,1	4,9	43,0	52,1	2,5	48,1	49,4	10,5	50,3	39,2
Nyugat-Dunántúl	1,1	42,5	56,5	0,5	45,0	54,4	1,9	39,5	58,6	3,9	59,4	36,7	2,6	47,2	50,2	3,6	44,8	51,6	3,8	45,7	50,5	11,8	52,2	35,9
Dél-Dunántúl	2,0	46,3	51,7	2,2	39,9	57,9	2,6	36,7	60,7	4,8	55,3	40,0	2,5	49,7	47,8	2,2	50,4	47,4	3,7	46,6	49,7	11,0	56,5	32,4
Dél-Alföld	5,0	46,7	48,3	1,8	51,0	47,3	3,8	50,2	46,1	5,8	57,6	36,6	3,0	49,1	47,8	2,6	53,8	43,6	7,7	49,9	42,4	12,1	56,0	31,9
Észak-Alföld	2,7	41,2	56,2	2,5	50,6	47,0	3,6	43,2	53,2	5,2	52,7	42,1	4,6	50,0	45,4	3,4	51,9	44,7	5,1	51,7	43,2	10,4	58,3	31,3
Észak-Magyarország	2,5	47,2	50,3	1,2	45,9	52,9	2,0	51,8	46,2	4,9	57,6	37,5	3,9	44,1	52,0	4,0	49,6	46,4	5,9	50,0	44,1	15,5	55,2	29,3
Minta összesen	2,1	41,5	56,3	1,3	38,5	60,2	1,8	39,7	58,5	5,3	50,6	44,1	4,4	46,6	49,0	2,8	47,3	50,0	3,9	47,9	48,1	11,4	55,0	33,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány

M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
10 fő alatt	5,9	56,5	37,6	3,7	49,5	46,7	5,2	47,8	46,9	18,1	54,9	27,0	12,9	52,4	34,7	6,3	52,1	41,6	7,8	51,2	41,1	8,7	57,9	33,4
10–19 fő között	5,6	61,6	32,8	3,0	53,7	43,3	3,5	58,9	37,6	14,9	65,3	19,7	10,8	56,3	32,9	6,7	62,8	30,5	3,7	64,4	31,9	11,1	64,3	24,7
20–49 fő között	4,5	65,3	30,2	3,5	59,4	37,2	3,5	62,4	34,1	15,8	66,7	17,4	14,1	63,9	22,0	6,9	66,2	26,9	7,0	64,3	28,7	9,5	69,0	21,5
50–249 fő között	4,5	54,5	41,0	3,0	56,7	40,3	2,7	60,5	36,8	13,6	64,0	22,5	11,0	61,0	28,0	4,9	60,9	34,2	4,9	61,1	34,0	8,1	66,2	25,6
250 fő felett	3,1	42,7	54,2	2,0	41,1	56,9	2,9	51,5	45,6	10,1	53,7	36,3	6,9	46,0	47,1	4,8	43,1	52,1	2,2	49,7	48,1	5,1	54,3	40,6
Minta összesen	4,4	53,9	41,7	2,8	50,9	46,3	3,3	56,4	40,4	13,0	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,3	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Tisztán hazai	5,4	58,5	36,1	3,0	54,5	42,5	3,6	57,8	38,6	15,0	60,4	24,5	11,6	56,2	32,2	5,2	59,1	35,7	4,6	57,9	37,6	7,2	61,8	30,9
Vegyes	0,8	48,0	51,2	1,7	44,6	53,7	2,6	57,5	39,9	18,1	52,6	29,3	5,6	58,7	35,7	2,5	53,4	44,1	1,7	63,2	35,1	13,2	59,5	27,3
Tisztán külföldi	1,9	35,2	63,0	2,7	35,7	61,6	3,2	45,7	51,1	6,7	57,9	35,4	6,5	45,2	48,3	6,1	40,0	53,8	4,4	48,1	47,6	7,0	58,4	34,6
Minta összesen	4,6	53,8	41,6	2,9	50,6	46,4	3,5	55,6	40,9	13,6	59,3	27,2	10,2	53,8	36,0	5,3	54,0	40,7	4,4	55,9	39,7	7,5	60,9	31,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	8,0	66,1	25,9	4,4	66,1	29,4	7,7	67,7	24,5	9,0	68,1	22,9	8,7	65,3	26,0	5,0	66,5	28,5	2,4	50,3	47,3	6,6	59,0	34,4
Ipar összesen	4,5	49,2	46,3	2,7	44,9	52,4	4,3	53,9	41,8	10,2	56,6	33,1	7,8	52,9	39,3	7,2	47,8	44,9	5,8	50,7	43,5	7,9	57,0	35,1
Építőipar	6,3	49,2	44,5	2,8	35,8	61,4	2,7	36,9	60,4	8,3	56,0	35,7	4,7	47,1	48,2	3,8	47,0	49,2	2,7	46,3	51,0	7,2	54,3	38,5
Kereskedelem, gépjárműjavítás	3,4	60,9	35,7	2,3	57,5	40,1	2,8	61,3	35,8	7,7	61,2	31,1	9,1	58,3	32,6	3,6	57,6	38,9	3,1	59,2	37,7	5,5	66,6	27,9
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	1,8	60,3	37,9	0,5	54,8	44,7	0,6	54,5	44,9	35,6	54,0	10,4	47,3	39,3	13,4	17,4	60,3	22,4	6,0	71,6	22,3	19,9	69,3	10,8
Szállítás, raktározás	2,5	58,5	39,0	1,9	68,7	29,4	4,4	64,0	31,5	15,3	58,2	26,5	7,4	62,4	30,2	3,4	47,6	49,0	4,3	52,3	43,4	3,2	61,4	35,4
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,3	58,9	40,8	1,0	48,5	50,5	0,5	53,6	45,9	16,3	81,4	2,3	0,5	43,5	56,0	0,0	69,8	30,2	0,0	73,9	26,1	6,1	58,3	35,7
Egyéb gazd.	6,7	48,3	45,0	5,3	56,9	37,8	2,5	61,4	36,1	17,0	60,7	22,3	10,5	53,1	36,4	3,9	58,6	37,5	3,5	63,0	33,5	7,8	62,2	30,0
Minta összesen	4,4	53,9	41,7	2,8	50,9	46,3	3,3	56,4	40,4	13,0	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,2	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása exporttevékenység szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Nincs export tevékenység	5,0	57,6	37,4	3,2	55,1	41,7	3,6	58,7	37,7	14,1	62,1	23,7	11,8	55,9	32,3	4,9	59,7	35,4	4,3	58,3	37,4	6,6	65,0	28,3
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	4,1	57,6	38,3	2,8	52,4	44,7	3,2	55,8	40,9	10,6	59,7	29,6	10,9	55,8	33,3	3,6	53,5	42,9	4,7	49,0	46,3	7,1	57,5	35,5
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	3,1	43,1	53,7	2,9	40,9	56,2	4,6	55,0	40,4	15,0	52,9	32,1	7,2	46,4	46,3	8,7	39,2	52,1	5,0	49,8	45,2	11,2	52,0	36,7
Minta összesen	4,4	54,0	41,7	3,1	51,8	45,1	3,8	57,2	39,0	13,6	59,7	26,7	10,8	54,0	35,2	5,4	54,5	40,1	4,5	54,8	40,7	7,6	61,1	31,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Közép-Magyarország	3,6	51,6	44,8	1,9	47,9	50,2	1,8	55,4	42,8	14,2	55,8	30,0	10,1	50,7	39,2	3,4	52,8	43,9	3,1	58,7	38,2	5,9	62,5	31,7
Közép-Dunántúl	5,3	47,2	47,5	4,7	47,2	48,1	5,4	50,3	44,3	10,2	63,0	26,8	6,4	53,8	39,8	7,7	51,6	40,7	3,8	53,8	42,4	9,4	56,5	34,1
Nyugat-Dunántúl	3,3	51,8	44,9	3,1	51,6	45,3	3,5	56,4	40,1	11,9	62,6	25,4	8,7	53,9	37,4	7,8	46,1	46,1	4,3	50,5	45,3	7,0	57,5	35,5
Dél-Dunántúl	5,6	57,6	36,8	4,0	47,7	48,3	3,8	52,0	44,2	13,1	65,3	21,6	12,2	56,1	31,7	5,6	55,4	39,0	4,6	47,7	47,7	8,4	55,3	36,2
Dél-Alföld	5,5	61,3	33,1	3,2	54,2	42,6	4,9	60,1	35,0	12,9	63,5	23,6	9,8	58,6	31,6	5,8	57,6	36,6	5,5	55,7	38,8	9,5	59,1	31,4
Észak-Alföld	4,2	61,8	34,1	3,1	63,6	33,3	4,0	62,4	33,6	13,3	58,0	28,7	12,2	56,8	30,9	8,7	59,0	32,3	5,7	60,2	34,2	8,4	63,1	28,5
Észak-Magyarország	7,0	57,0	35,9	3,4	58,5	38,1	5,7	63,8	30,5	10,8	61,6	27,5	9,6	58,7	31,7	7,9	57,5	34,6	8,8	55,0	36,2	10,5	62,0	27,6
Minta összesen	4,4	53,9	41,7	2,8	50,9	46,3	3,3	56,3	40,4	13,1	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,3	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen

M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2017–2022 (%)

	2017				2018				2019				2020				2021_1			2021_2			2022_1			2022_2						
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
10–19 fő között	14,0	4,7	44,2	37,2	11,7	4,8	45,7	37,8	11,8	5,6	52,7	29,9	12,5	8,3	51,7	27,5	15,4	6,9	47,9	29,8	22,0	3,6	46,7	27,7	16,9	5,4	52,2	25,5	27,9	6,8	50,3	15,0
20–49 fő között	13,9	4,9	48,7	32,5	9,9	4,8	48,2	37,1	13,6	7,6	48,1	30,7	10,7	7,7	49,0	32,5	11,5	7,0	53,7	27,8	22,8	4,8	47,2	25,2	16,0	5,1	53,4	25,6	21,0	10,6	51,4	17,0
50–249 fő között	12,1	5,0	49,6	33,3	5,3	5,8	43,5	45,4	9,9	7,7	48,4	34,0	5,9	8,5	49,0	36,5	6,7	7,8	53,4	32,2	14,2	6,7	49,9	29,2	9,1	7,6	54,4	29,0	13,8	13,1	53,0	20,1
250 fő felett	7,6	7,6	50,5	34,3	4,5	6,3	43,1	46,0	3,7	9,7	47,2	39,4	5,4	6,6	40,5	47,5	14,4	4,5	47,4	33,7	7,0	4,8	47,6	40,5	6,9	4,3	54,1	34,7	10,5	10,3	53,1	26,1
Minta összesen	3,9	5,2	50,5	40,5	7,8	5,5	44,6	42,0	9,3	7,6	48,3	34,8	8,2	7,4	45,6	38,8	13,0	5,9	49,3	31,8	14,9	5,0	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,7	17,2	10,2	51,7	21,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
Tisztán hazai	9,4	5,7	52,1	32,8	9,3	5,9	45,7	39,1	10,2	7,8	49,6	32,4	9,0	7,1	48,5	35,4	14,4	6,0	49,0	30,6	17,8	5,3	47,4	29,5	14,3	5,9	51,6	28,3	20,6	11,4	50,1	17,8
Vegyes	4,1	11,8	35,9	48,2	2,5	4,9	41,7	51,0	8,6	6,1	45,7	39,6	9,1	5,8	33,2	51,8	12,1	8,4	50,0	29,4	4,9	5,3	63,3	26,5	8,5	6,0	60,0	25,5	12,4	17,1	60,0	10,5
Tisztán külföldi	4,6	6,8	42,6	46,1	7,1	6,3	37,2	49,4	7,0	9,3	42,1	41,6	4,6	9,9	37,9	47,6	5,7	5,7	53,5	35,1	11,4	4,9	46,4	37,3	5,5	4,6	55,5	34,5	11,0	5,3	50,6	33,1
Minta összesen	8,1	6,3	49,2	36,4	8,6	5,9	44,1	41,3	9,5	7,9	48,0	34,5	8,1	7,6	45,1	39,2	12,3	6,0	50,1	31,6	15,5	5,2	48,0	31,3	12,0	5,6	52,9	29,5	18,0	10,4	50,8	20,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik				
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	6,8	11,5	43,8	38,0	9,6	8,4	50,6	31,3	8,6	14,6	51,0	25,8	7,5	15,6	47,4	29,5	3,4	11,9	43,8	40,9	12,8	7,8	42,8	36,7	4,4	10,8	45,6	39,2	15,6	16,9	45,0	22,5
Ipar összesen	6,0	7,6	43,5	42,9	5,2	6,5	41,9	46,5	5,7	9,5	46,4	38,5	6,2	10,2	41,3	42,4	4,3	8,1	49,2	38,5	8,3	7,6	47,0	37,1	8,7	7,6	49,0	34,7	11,5	11,4	50,9	26,2
Építőipar	8,8	5,0	45,4	40,8	8,6	3,8	42,2	45,4	11,2	5,9	50,2	32,7	8,1	5,6	49,7	36,5	8,2	5,2	49,7	36,8	14,1	1,9	49,7	34,3	11,3	5,6	57,2	25,9	25,3	8,8	47,4	18,5
Kereskedelem, gépjárműjavítás	10,1	3,6	52,7	33,7	10,0	5,2	47,9	36,9	12,2	6,9	49,4	31,6	7,1	6,5	46,5	40,0	12,9	4,6	55,2	27,3	23,6	3,9	46,5	26,0	14,8	2,9	54,4	27,9	21,0	10,5	52,9	15,6
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	11,6	3,6	44,6	40,2	7,9	4,4	44,6	43,1	13,6	4,2	45,1	37,1	15,8	10,0	43,0	31,2	30,2	6,9	37,1	25,7	19,2	6,6	45,1	29,1	15,3	5,3	52,2	27,3	17,4	13,2	42,6	26,8
Szállítás, raktározás	7,6	5,3	57,3	29,8	6,8	4,8	54,6	33,7	8,5	4,8	52,1	34,6	6,3	5,4	50,0	38,3	6,6	6,6	53,0	33,8	16,4	2,9	54,1	26,5	8,6	4,9	56,6	29,9	18,0	10,8	59,0	12,2
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,3	10,1	78,1	11,5	0,8	0,0	26,9	72,3	5,2	10,5	41,2	43,1	25,0	3,6	17,2	54,2	34,7	2,1	49,2	14,0	11,2	7,7	55,6	25,5	6,9	4,9	71,4	16,7	3,1	12,5	68,1	16,3
Egyéb gazd.	10,9	4,2	56,3	28,6	13,2	4,9	47,7	34,2	12,4	5,2	52,4	30,0	8,6	3,1	55,9	32,3	24,9	2,8	46,9	25,4	18,6	2,1	47,4	32,0	16,8	2,1	55,9	25,3	22,4	6,7	50,8	20,1
Minta összesen	8,0	6,0	50,1	35,9	7,8	5,5	44,6	42,0	9,3	7,6	48,3	34,8	8,2	7,5	45,5	38,8	13,0	5,9	49,3	31,8	14,9	4,9	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,6	17,2	10,2	51,6	21,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
Nincs export tevékenység	10,1	5,4	55,1	29,4	10,4	4,8	48,3	36,4	11,6	7,1	51,2	30,1	10,7	6,3	49,7	33,3	17,4	5,9	51,1	25,6	20,0	3,4	48,0	28,6	15,8	4,9	54,1	25,2	22,9	9,5	51,8	15,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	5,6	6,1	41,8	46,4	4,5	8,0	38,3	49,2	6,9	11,6	40,0	41,5	3,5	7,7	40,9	48,0	6,4	6,3	48,6	38,6	11,1	7,7	47,1	34,2	6,1	4,6	55,6	33,7	10,5	12,7	52,6	24,2
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	5,4	7,3	45,5	41,8	5,9	6,5	39,8	47,8	6,5	8,4	43,7	41,5	5,8	12,0	35,2	47,1	5,4	7,2	44,8	42,6	9,3	7,3	50,1	33,3	8,7	8,2	42,4	40,7	7,7	11,8	47,2	33,3
Minta összesen	8,0	6,0	50,0	36,0	8,4	5,8	44,7	41,2	9,3	8,3	47,0	35,4	8,2	7,7	44,9	39,2	13,0	6,3	49,4	31,4	16,1	5,1	48,2	30,7	12,5	5,4	52,2	29,8	17,6	10,6	51,1	20,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M.2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2017–2022 (%)

	2017				2018				2019				2020				2021_1				2021_2				2022_1				2022_2			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Közép-Magyarország	7,1	5,7	57,9	29,3	7,5	3,8	46,7	42,1	9,8	4,1	54,3	31,8	7,7	3,7	48,2	40,4	19,7	3,8	53,9	22,6	19,7	2,9	50,4	27,0	13,7	2,1	61,1	23,2	21,1	6,2	57,7	15,0
Közép-Dunántúl	6,8	6,6	40,4	46,1	6,1	10,2	41,7	41,9	7,6	9,6	45,5	37,3	6,2	10,8	46,1	36,9	5,3	6,4	46,7	41,7	6,9	5,9	46,7	40,6	13,7	7,7	52,7	25,9	12,3	10,0	53,3	24,3
Nyugat-Dunántúl	5,4	4,5	44,0	46,1	6,3	4,5	45,6	43,6	8,5	7,2	46,0	38,3	12,6	11,6	42,5	33,3	10,1	6,3	50,5	33,1	16,0	7,7	44,8	31,5	14,9	5,9	45,4	33,9	14,2	14,4	45,9	25,5
Dél-Dunántúl	8,1	8,1	47,2	36,7	5,9	6,5	41,5	46,0	8,7	13,1	40,6	37,6	4,6	11,3	43,9	40,2	5,4	10,5	43,8	40,3	10,7	10,7	37,5	41,1	6,4	10,4	39,8	43,4	9,4	12,7	44,2	33,6
Dél-Alföld	4,8	7,9	50,2	37,0	6,9	9,1	45,0	38,9	6,7	11,1	46,1	36,1	8,1	13,3	44,4	34,2	4,6	8,6	41,1	45,6	10,6	6,9	43,2	39,3	8,4	7,6	42,6	41,4	11,5	16,5	43,3	28,7
Észak-Alföld	14,4	4,4	44,1	37,1	13,5	4,2	44,0	38,2	12,8	12,1	42,6	32,5	10,6	11,9	39,0	38,5	6,6	8,3	46,4	38,7	10,9	5,2	49,5	34,4	7,2	7,5	48,4	36,9	19,6	14,0	45,8	20,6
Észak-Magyarország	13,4	6,5	38,1	42,0	10,7	6,5	38,3	44,5	10,2	10,2	38,0	41,5	11,5	7,0	40,6	40,9	7,2	8,8	38,8	45,3	9,1	6,6	47,2	37,0	7,6	9,6	46,5	36,3	13,3	17,3	38,9	30,4
Minta összesen	8,0	6,0	50,1	35,9	7,8	5,5	44,7	42,0	9,3	7,6	48,3	34,8	8,3	7,4	45,5	38,8	13,0	5,9	49,4	31,8	14,9	5,0	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,7	17,2	10,2	51,6	21,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen

M.2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
10–19 fő között	2,4	57,1	40,5	2,2	50,8	47,0	2,6	57,6	39,7	10,2	64,2	25,6	4,7	53,9	41,4	3,0	62,5	34,5	4,6	66,1	29,3	18,6	67,4	14,0
20–49 fő között	2,6	53,7	43,8	2,3	49,8	47,9	3,4	54,3	42,4	11,5	59,5	29,0	6,0	58,7	35,4	3,3	63,6	33,1	5,9	66,9	27,2	20,4	64,4	15,2
50–249 fő között	2,0	51,8	46,2	2,7	46,5	50,8	3,3	56,7	40,0	8,7	56,6	34,7	5,1	52,7	42,2	3,7	55,4	40,9	5,8	63,1	31,1	17,2	61,7	21,2
250 fő felett	2,8	45,4	51,8	2,3	45,0	52,6	4,6	48,0	47,4	5,8	48,3	45,9	3,3	48,1	48,5	3,4	48,4	48,1	4,8	53,1	42,1	10,2	60,4	29,4
Minta összesen	2,0	44,1	53,9	2,3	48,0	49,7	3,6	53,3	43,2	8,0	54,4	37,6	4,5	51,7	43,8	3,3	55,1	41,6	5,2	60,1	34,7	14,4	63,0	22,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Tisztán hazai	2,5	50,0	47,5	2,2	51,9	45,9	3,0	56,2	40,8	7,9	58,9	33,2	5,0	54,8	40,2	2,9	59,8	37,2	5,8	61,4	32,8	16,9	63,6	19,5
Vegyes	0,4	35,8	63,8	1,8	46,2	52,0	1,4	58,6	40,0	14,3	38,5	47,2	4,4	48,3	47,3	5,4	46,5	48,1	3,3	61,8	34,9	14,3	77,1	8,6
Tisztán külföldi	2,8	39,0	58,2	4,1	32,0	63,8	6,5	42,0	51,5	7,8	43,5	48,7	3,6	45,7	50,7	3,6	49,7	46,6	5,3	55,7	39,0	9,2	58,3	32,5
Minta összesen	2,4	47,0	50,5	2,5	48,1	49,4	3,6	53,7	42,7	8,4	54,0	37,6	4,7	52,4	42,9	3,2	56,5	40,2	5,6	60,1	34,3	15,0	63,1	21,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	3,3	75,0	21,7	4,5	70,1	25,4	5,0	69,5	25,5	8,7	70,4	20,9	9,4	59,1	31,6	3,2	71,8	25,0	1,8	69,3	28,8	10,2	68,3	21,6
Ipar összesen	3,0	45,2	51,9	2,3	47,0	50,7	5,5	50,6	43,9	7,3	50,0	42,7	5,5	47,4	47,2	4,3	51,7	44,0	6,5	56,3	37,2	13,3	56,0	30,7
Építőipar	1,5	48,1	50,4	1,5	48,0	50,5	3,5	50,7	45,8	8,4	58,5	33,1	4,4	53,2	42,4	1,5	58,9	39,6	5,2	66,7	28,1	17,2	64,4	18,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,1	45,5	52,4	1,7	46,1	52,1	2,7	54,1	43,2	8,9	56,5	34,6	3,9	55,5	40,6	2,5	57,6	39,8	6,4	64,3	29,3	21,3	64,7	14,0
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	2,2	48,3	49,5	0,5	47,8	51,6	0,2	56,0	43,8	24,8	53,1	22,1	5,8	54,3	39,9	6,0	46,2	47,8	6,0	46,2	47,7	38,8	52,9	8,3
Szállítás, raktározás	4,3	50,8	44,9	3,1	58,3	38,6	2,9	58,0	39,0	3,8	60,2	36,0	3,0	54,8	42,2	1,8	57,4	40,8	1,8	62,5	35,8	6,2	79,2	14,6
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,3	39,0	60,7	0,8	7,3	91,9	1,4	41,4	57,1	2,6	34,0	63,4	0,0	48,9	51,1	11,6	57,0	31,4	0,0	59,9	40,1	1,3	93,4	5,3
Egyéb gazd.	1,9	47,9	50,3	3,8	50,9	45,3	2,7	55,3	42,0	5,6	58,0	36,4	3,8	53,3	42,8	1,5	55,3	43,1	4,1	61,5	34,5	10,8	64,5	24,6
Minta összesen	2,4	47,3	50,4	2,3	48,0	49,7	3,6	53,3	43,1	8,0	54,4	37,6	4,6	51,8	43,7	3,3	55,1	41,6	5,2	60,2	34,7	14,4	63,1	22,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Nincs export tevékenység	2,3	51,9	45,8	2,6	54,4	43,0	2,8	56,6	40,6	8,6	59,7	31,7	4,5	56,1	39,4	3,1	61,4	35,5	4,7	63,6	31,7	16,3	67,8	15,9
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	2,0	42,8	55,2	1,8	38,7	59,5	2,9	50,2	47,0	6,2	56,9	36,8	5,6	49,9	44,5	2,1	52,0	45,9	5,8	58,3	35,9	15,2	56,6	28,3
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	2,7	40,6	56,7	3,9	43,5	52,7	6,5	45,8	47,7	9,9	39,7	50,4	3,6	42,5	53,9	5,7	48,2	46,2	6,6	52,7	40,7	11,8	52,1	36,1
Minta összesen	2,4	47,1	50,6	2,7	49,1	48,2	3,8	52,4	43,8	8,4	55,0	36,6	4,5	52,3	43,2	3,4	56,7	39,9	5,3	60,5	34,2	15,2	62,6	22,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2017–2022 (%)

	2017			2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Közép-Magyarország	1,3	46,0	52,7	1,5	48,5	50,0	1,6	57,5	40,8	7,1	57,3	35,6	3,3	56,1	40,6	2,4	55,4	42,2	3,8	64,2	31,9	11,3	70,7	18,0
Közép-Dunántúl	3,2	45,5	51,3	3,8	42,5	53,7	5,5	49,4	45,0	9,7	53,0	37,4	3,4	49,2	47,4	3,4	54,7	41,9	4,4	59,7	35,8	13,2	59,8	27,0
Nyugat-Dunántúl	4,2	39,6	56,2	2,9	49,1	48,0	4,5	45,2	50,3	8,6	54,2	37,2	4,9	48,7	46,4	2,7	52,8	44,4	3,9	61,1	35,0	17,9	57,2	24,9
Dél-Dunántúl	3,0	52,1	44,9	1,1	48,4	50,4	3,8	47,4	48,8	8,8	48,6	42,6	6,3	48,0	45,7	3,5	59,3	37,1	7,0	52,9	40,1	15,2	57,6	27,2
Dél-Alföld	2,0	51,5	46,5	4,0	48,1	47,9	5,8	53,2	41,0	10,0	52,9	37,1	5,0	48,7	46,2	5,3	52,7	42,0	8,0	54,9	37,1	20,6	50,8	28,6
Észak-Alföld	2,8	53,1	44,1	3,2	50,3	46,5	5,7	51,8	42,5	9,5	48,0	42,4	8,3	43,4	48,3	5,1	58,4	36,5	7,8	52,4	39,8	15,8	60,7	23,5
Észak-Magyarország	3,9	49,0	47,1	2,5	48,7	48,7	4,9	52,8	42,4	6,4	52,0	41,6	7,1	47,4	45,5	3,9	51,6	44,5	8,0	55,9	36,1	22,9	46,9	30,2
Minta összesen	2,4	47,3	50,4	2,3	48,0	49,7	3,6	53,2	43,2	8,0	54,4	37,6	4,6	51,7	43,7	3,3	55,1	41,6	5,2	60,1	34,7	14,4	63,1	22,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói

M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,0316	0,0180	1,7539	0,0794	-0,0037	0,0668
Létszám: 10–19 fő	-0,0197	0,0285	-0,6927	0,4885	-0,0755	0,0361
Létszám: 20–49 fő	-0,0589	0,0266	-2,2137	0,0269	-0,1110	-0,0068
Létszám: 50–249 fő	-0,0031	0,0257	-0,1191	0,9052	-0,0534	0,0473
Létszám: 250 fő felett	0,0489	0,0259	1,8864	0,0592	-0,0019	0,0998
Régió: Észak-Alföld	-0,0077	0,0244	-0,3156	0,7523	-0,0554	0,0401
Régió: Észak-Magyarország	-0,0416	0,0253	-1,6397	0,1011	-0,0912	0,0081
Régió: Dél-Alföld	-0,0174	0,0239	-0,7277	0,4668	-0,0641	0,0294
Régió: Dél-Dunántúl	0,0190	0,0290	0,6546	0,5127	-0,0379	0,0759
Régió: Közép-Dunántúl	0,0052	0,0242	0,2130	0,8314	-0,0423	0,0526
Régió: Nyugat-Dunántúl	0,0182	0,0265	0,6877	0,4917	-0,0337	0,0702
Ágazat: építőipar	0,0735	0,0308	2,3867	0,0170	0,0131	0,1338
Ágazat: kereskedelem	-0,0264	0,0211	-1,2507	0,2110	-0,0678	0,0150
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0457	0,0376	-1,2135	0,2249	-0,1194	0,0281
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,1952	0,0449	4,3477	0,0000	0,1072	0,2833
Ágazat: szállítás	-0,0638	0,0248	-2,5755	0,0100	-0,1123	-0,0152
Ágazat: szolgáltatás	-0,0318	0,0197	-1,6143	0,1065	-0,0704	0,0068
Ágazat: vendéglátás	-0,0515	0,0350	-1,4713	0,1412	-0,1200	0,0171
Exporthányad: 51–x%	0,0390	0,0231	1,6863	0,0917	-0,0063	0,0842
Exporthányad: x–50%	0,0684	0,0193	3,5454	0,0004	0,0306	0,1062

Nagelkerke R Square

0,04

M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	-0,0060	0,0145	-0,4164	0,6771	-0,0345	0,0224
Létszám: 10–19 fő	0,0275	0,0218	1,2618	0,2070	-0,0152	0,0701
Létszám: 20–49 fő	0,0916	0,0231	3,9654	0,0001	0,0463	0,1368
Létszám: 50–249 fő	0,1755	0,0230	7,6370	0,0000	0,1305	0,2206
Létszám: 250 fő felett	0,3572	0,0249	14,3439	0,0000	0,3084	0,4061
Régió: Észak-Alföld	0,0233	0,0200	1,1624	0,2451	-0,0160	0,0625
Régió: Észak-Magyarország	0,0368	0,0228	1,6119	0,1070	-0,0079	0,0815
Régió: Dél-Alföld	0,0592	0,0224	2,6471	0,0081	0,0154	0,1031
Régió: Dél-Dunántúl	0,0388	0,0234	1,6590	0,0971	-0,0070	0,0847
Régió: Közép-Dunántúl	0,0838	0,0255	3,2854	0,0010	0,0338	0,1337
Régió: Nyugat-Dunántúl	0,0012	0,0191	0,0603	0,9519	-0,0363	0,0387
Ágazat: építőipar	-0,0101	0,0267	-0,3775	0,7058	-0,0624	0,0423
Ágazat: kereskedelem	-0,0305	0,0181	-1,6816	0,0926	-0,0660	0,0050
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0620	0,0299	-2,0737	0,0381	-0,1206	-0,0034
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	-0,0114	0,0407	-0,2805	0,7791	-0,0912	0,0684
Ágazat: szállítás	-0,0438	0,0208	-2,1038	0,0354	-0,0846	-0,0030
Ágazat: szolgáltatás	0,0322	0,0183	1,7557	0,0791	-0,0037	0,0681
Ágazat: vendéglátás	-0,0826	0,0301	-2,7420	0,0061	-0,1416	-0,0236
Exporthányad: 51–x%	0,1440	0,0254	5,6757	0,0000	0,0943	0,1937
Exporthányad: x–50%	0,0713	0,0175	4,0663	0,0000	0,0369	0,1057

Nagelkerke R Square

0,21

M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,0075	0,0140	0,5329	0,5941	-0,0200	0,0350
Létszám: 20–49 fő	0,0344	0,0204	1,6848	0,0920	-0,0056	0,0744
Létszám: 50–249 fő	0,0775	0,0195	3,8722	0,0001	0,0373	0,1137
Létszám: 250 fő felett	0,3188	0,0212	15,0362	0,0000	0,2772	0,3604
Régió: Észak-Alföld	0,0772	0,0185	4,1819	0,0000	0,0410	0,1134
Régió: Észak-Magyarország	0,1030	0,0214	4,8181	0,0000	0,0611	0,1449
Régió: Dél-Alföld	0,1254	0,0202	6,2176	0,0000	0,0858	0,1649
Régió: Dél-Dunántúl	0,0947	0,0213	4,4554	0,0000	0,0531	0,1364
Régió: Közép-Dunántúl	0,1664	0,0213	7,8175	0,0000	0,1247	0,2081
Régió: Nyugat-Dunántúl	0,1564	0,0228	6,8488	0,0000	0,1116	0,2012
Ágazat: építőipar	-0,0220	0,0266	-0,8279	0,4077	-0,0742	0,0301
Ágazat: kereskedelem	-0,0853	0,0162	-5,2663	0,0000	-0,1171	-
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0683	0,0286	-2,3847	0,0171	-0,1244	-
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,2664	0,0413	6,4505	0,0000	0,1855	0,3474
Ágazat: szállítás	-0,0053	0,0223	-0,2364	0,8131	-0,0490	0,0384
Ágazat: szolgáltatás	0,0939	0,0191	4,9241	0,0000	0,0565	0,1312
Ágazat: vendéglátás	0,0109	0,0327	0,3328	0,7393	-0,0532	0,0749
Exporthányad: 51–x%	0,0392	0,0188	2,0924	0,0364	0,0025	0,0760
Exporthányad: x–50%	-0,0033	0,0145	-0,2255	0,8216	-0,0316	0,0251

Nagelkerke R Square

0,24

4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai

2022. szeptember 7-e és november 8-a között ismét sor került a Technológiai és Ipari Minisztérium (TIM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra. Ennek keretében 6541, legalább két főt foglalkoztató vállalatot kerestünk meg kérdőívünkkel.

A mintában a tisztán hazai tulajdonú vállalatok vannak jelen döntő részben, súlyozatlan arányuk 88,2 százalék. A külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalatok aránya 11,8 százalék.

M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2022 ősz

	n	%
Tisztán hazai	5470	88,2
Külföldi (rész)tulajdon	732	11,8
Minta összesen	6202	100,0

Gazdasági ág szerinti megoszlás szerint a legjelentősebb szerepet az ipar kapja 2022 második félévében, 32 százalékkal.

M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2022 ősz

	n	%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	388	5,9
Ipar összesen	2109	32,2
Építőipar	777	11,9
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1397	21,4
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	425	6,5
Szállítás, raktározás	379	5,8
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	38	0,6
Egyéb gazdasági szolgáltatás	1028	15,7
Minta összesen	6541	100,0

A súlyozatlan mintában szereplő vállalatok jelentős részének (72,8 százalék) nem volt exporttevékenysége 2021-ben.

M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2022 ősz

	n	%
Nincs exporttevékenység	4391	72,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	1007	16,7
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	635	10,5
Minta összesen	6033	100,0

Vállalatméret szempontjából a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató cégek dominálnak a mintában 28,3 százalékkal.

M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2022 ősz

	n	%
10 fő alatt	1854	28,3
10–19 fő között	1127	17,2
20–49 fő között	1677	25,6
50–249 fő között	1425	21,8
250 fő felett	458	7,0
Minta összesen	6541	100,0

Az alapsokaságnak megfelelően a legnagyobb arányban a közép-magyarországi vállalatok vannak jelen a mintában, 27 százalékkal

M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2022 ősz

	n	%
Közép-Magyarország	1767	27,0
Közép-Dunántúl	1001	15,3
Nyugat-Dunántúl	749	11,5
Dél-Dunántúl	563	8,6
Dél-Alföld	901	13,8
Észak-Alföld	899	13,7
Észak-Magyarország	661	10,1
Minta összesen	6541	100,0

5. Melléklet: A kutatás kérdőíve

TECHNOLÓGIAI ÉS IPARI
MINISZTERIUM

MKIK Gazdaság- és
Vállalkozáskutató Intézet

KÉRDŐÍV

Rövidtávú munkaerőpiaci előrejelzés és konjunktúrakutatás

2022. SZEPTEMBER – OKTÓBER

A válaszadás önkéntes. Az adatszolgáltatás kizárólag statisztikai célra történik. A felmérés során az MKIK GVI tudomására jutott személyes adatok kezelése az Európai Unió 2016/679 számú általános adatvédelmi rendeletében (GDPR) megállapított szabályoknak megfelelően történik. A válaszokat csak összesítve, statisztikai módszerekkel dolgozzuk fel!

KORMÁNYHIVATAL ÁLTAL HASZNÁLT AZONOSÍTÓK

A1. Melyik településen keletkezett a kérdőív? .....

A2. A kormányhivatal által adott sorszám (külső azonosító):

A3. A kérdező azonosítója:

A4. A kérdező neve: .....

AZ ADATRÖGZÍTŐ TÖLTI KI!

Az adatrögzítő felület által adott sorszám:

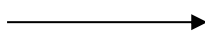

CÉGINFORMÁCIÓ

1. A felkeresett szervezeti egység melyik alábbi kategóriába sorolható?

1 - telephely nélküli cég/szervezet

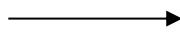
A CÉGRE VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON!

2 - telephellyel rendelkező cég/szervezet központja (székhelye)

A CÉGKÖZPONTRA ÉS
MUNKAERŐPIACI
KÖRZETÉBEN TALÁLHATÓ
TELEPHELYEIRE
VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON!

3 - cég/szervezet telephelye

CSAK A TELEPHELYRE VONATKOZÓAN
VÁLASZOLJON!

CSAK HA EGY TELEPHELYRE VONATKOZIK A KÉRDEZÉS!

2. Mi ennek a telephelynek a fő tevékenysége?

ÍRJA LE!

.....

2.1. Mi ennek a fő tevékenységnek a négy számjegyű (azaz nem betűjeles) 2008-as ágazati kódja (TEÁOR-kód)?

A TEÁOR kód:

2.2. Van-e a telephelynek lehetősége, illetve jogköre arra, hogy a cégközponttól függetlenül létszámfelvétellel, elbocsátással kapcsolatos személyzeti döntéseket hozzon?

1 – nincs   2 – van   9- nem tudja

MINDENKITŐL!

3. Mekkora a külföldi tőke aránya hozzávetőlegesen a cég jegyzett tőkéjén belül?

%

999 – nem tudja

4. A vállalkozás (telephely) teljes értékesítéséből kb. hány százalékot tett ki az export részaránya 2021-ben?²⁸

%

999 – nem tudja

28 - Az építőiparban exportnak számít a külföldi munkavégzés, az idegenforgalomban pedig a külföldi vendég fogadása.

ÜZLETI VÁRAKOZÁSOK

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

5. a) Milyen beruházásokat helyeztek üzembe 2022 első félévében?
b) Milyen beruházások üzembe helyezését tervezik 2023 első félévében?

	5a. kérdés	5b. kérdés
	2022 első félévében	2023 első félévében
1 – Csak korszerűsítő, innovatív beruházás		
2 – Csak kapacitásbővítő beruházás		
3 – Mindkettőt		
4 – Egyiket sem		
9 – Nem tudja		

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2022-BEN ÜZEMBE HELYEZTEK VAGY 2023-BAN TERVEZNEK ÜZEMBE HELYEZNI BERUHÁZÁST! (5.a VAGY 5.b. kérdés 1 VAGY 2 VAGY 3)!

5. c) Az üzembe helyezett, vagy üzembe helyezni tervezett beruházás hogyan befolyásolta/befolyásolja a foglalkoztatotti létszámot?
- 1 – növelte/ növelni fogja
  - 2 – változatlan maradt/marad
  - 3 – csökkentette/ csökkenteni fogja
  - 9 – nem tudja

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

6. Várhatóan hogyan alakul a vállalkozásnál (telephelynél) a beruházások volumene 2023 első és második félévében 2022 azonos időszakaihoz viszonyítva?

	6a. kérdés	6b. kérdés
	2023 első félévében	2023 második félévében
1 – Növekszik		
2 – Változatlan marad		
3 – Csökken		
4 – Nem volt és nem is lesz beruházás		
9 – Nem tudja		

7. Ön szerint milyen a vállalkozás (telephely) jelenlegi üzleti helyzete?
8. Várhatóan milyen lesz a vállalkozás (telephely) üzleti helyzete 2023 első és második félévében?

	7. kérdés	8a. kérdés	8b. kérdés
	Jelenlegi	2023 első félévében	2023 második félévében
1 – Jó			
2 – Kielégítő			
3 – Rossz			
9 – Nem tudja			

9. Várhatóan hogyan változik a vállalkozásnál (telephelynél) a termelés (szolgáltatás) volumene 2023 első és második félévében 2022 azonos időszakaihoz viszonyítva?

	9a. kérdés	9b. kérdés
	2023 első félévében	2023 második félévében
1 – Növekszik		
2 – Változatlan marad		
3 – Csökken		
9 – Nem tudja		

10. Milyennek ítéli a vállalkozás (telephely) rendelésállományát, vagy termékeinek keresletét jelenleg?

- 1 – magas
2 – közepes
3 – alacsony
9 – nem tudja

11. Várhatóan hogyan fog változni 2023-ban a vállalkozásnál (telephelynél) az átlagkereset az előző évhez képest?

- 1 – növekszik, —————> 11.1. Hány százalékos növekedés várható? % 999 – nem tudja
- 2 – változatlan marad
- 3 – csökken? —————> 11.2. Hány százalékos csökkenés várható? % 999 – nem tudja
- 9 – nem tudja

KAPACITÁSKIHASZNÁLTSÁG

12. Megítélése szerint jelenleg mekkora a vállalkozás (telephely) termelő/szolgáltató kapacitásainak kihasználtsága?²⁹

%

999 – Nem tudja

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA A KAPACITÁS KIHASZNÁLTSÁGA NEM TELJES! (12. kérdésnél kisebb, mint 100%)

**12.a. Véleménye szerint mi az oka annak, hogy a kapacitás kihasználtsága nem teljes?
TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!**

- 1 – belföldi megrendelések, vevők hiánya
- 2 – export megrendelések, vevők hiánya
- 3 – fennakadások az ellátási folyamatban, pl. alapanyaghiány, energiaköltségek
- 4 – tőkehiány
- 5 – szakképzetlen munkaerő hiánya
- 6 – szakképzett munkaerő hiánya
- 7 – munkavégzés szezonális jellege
- 8 – egyéb ok
- 9 – nem tudja az okát

---

29 - Csak azokban az esetekben kell kitölteni, ahol a kérdés értelmezhető.

LÉTSZÁMGAZDÁLKODÁS

13. Adja meg a **statisztikai állományi létszámok** alakulását az alábbi időpontokban (2023-ra vonatkozóan kérem, hogy **becsülje meg azokat!**) Kérem, ahol nulla a létszám, oda is regisztrálja az értéket.

		2021. december 31. (fő)	2022. szeptember 1. (fő)	2023. szeptember 1. (fő)
Statisztikai állományi létszám				
a.	Statisztikai állományi létszám	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b.	ebből: szakképzetlen fizikai foglalkozású	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c.	szakképzett fizikai foglalkozású	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d.	nem diplomás szellemi foglalkozású	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e.	diplomás szellemi foglalkozású	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
f.	Teljes munkaidőben foglalkoztatott:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
g.	ebből: határozott időre szóló munkaviszonnyal	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
h.	Gyes, Gyed mellett dolgozók	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
i.	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
j.	ebből: legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott részmunkaidős	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
k.	Gyes, Gyed mellett dolgozó	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
l.	Bedolgozói munkaviszonyban dolgozók (munkaszerződéssel)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
m.	Közfoglalkoztatási jogviszony keretében foglalkoztatottak	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
n.	Külföldi (nem magyar állampolgárságú) munkavállalók	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
o.	Pályakezdekők³⁰ összesen	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
p.	ebből: diplomás pályakezdő	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
q.	Megváltozott munkaképességű dolgozók	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
r.	55 év feletti dolgozók	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
s.	Foglalkoztatott nyugdíjasok	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

³⁰ - Pályakezdekőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

		2021. december 31. (fő)	2022. szeptember 1. (fő)	2023. szeptember 1. (fő)
Statistikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő				
t.	Statistikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő létszáma	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
u.	Munkaerő-kölcsönző ügynökségtől kölcsönvett munkavállaló	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
v.	Iskolaszövetkezeten keresztül foglalkoztatott munkaerő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
w.	Iskolarendszerű gyakorlati képzésben résztvevők: tanulószerveződéssel	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
x.	Iskolarendszerű gyakorlati képzésben résztvevők: szakképzési munkaszerződéssel	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
y.	ebből: saját munkavállaló (felnőttképzési jogviszonnyal)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
z.	Ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
aa	Megbízási szerződéssel foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
ab	Egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatottak	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

14. Várhatóan milyen volt/lesz a munkaviszony megszűnésében, ill. a létszámfelvételben érintettek összetétele 2022-ben a következő kategóriákban?

FONTOS, HOGY NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELBE ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

0 – nem volt/nem várható munkaviszony megszűnése

0 – nem volt/nem várható munkaerő-felvétel

9999 – nem tudja

9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszünt/megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
g. pályakezdő ³¹	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. nyugdíjas	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

2. Felvételre került/kerül	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
g. pályakezdő ³²	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. nyugdíjas	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

³¹ Pályakezdőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

i. megváltozott munkaképességű   fő

i. megváltozott munkaképességű   fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BÁRMELY OKBÓL VOLT/LESZ MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS 2022-BEN!

15. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2022-ben összességében a legnagyobb volt/lesz a munkaviszony megszüntetés!

	Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2022-BEN LÉTSZÁMFELVÉTEL VOLT/ LESZ!

16. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2022-ben összességében a legnagyobb volt/lesz a létszámfelvétel!

	Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

FONTOS, HOGY NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELBE ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

17. Várhatóan milyen lesz a munkaviszony megszűnésében, ill. a létszámfelvételben érintettek összetétele 2023-ban a következő kategóriákban?

0 – nem várható munkaviszony megszűnése
9999 – nem tudja

0 – nem várható munkaerő-felvétel
9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

2. Felvételre kerül	
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. ÖSSZESEN	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
f. külföldi állampolgár	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

g. pályakezdő ³³	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. nyugdíjas	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
i. megváltozott munkaképességű	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

g. pályakezdő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
h. nyugdíjas	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
i. megváltozott munkaképességű	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS LESZ!

18. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben várhatóan 2023-ban a legnagyobb lesz a munkaviszony megszüntetés!

	Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN LÉTSZÁMFELVÉTEL LESZ!

19. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben 2023-ban várhatóan a legnagyobb lesz a létszámfelvétel!

	Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

KÖZFOGLALKOZTATOTTAK

20. Volt 2022 során példa arra, hogy olyan munkavállalót alkalmazott az Önök cége, aki korábban közfoglalkoztatottként dolgozott?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – nem tudja

21. Alkalmaznának volt közfoglalkoztatottat, amennyiben munkaerő-felvételre kerülne sor?

- 1 – igen
- 2 – igen, ha kedvezménytel foglalkoztathatnám
- 3 – nem → UGRÁS A 23. KÉRDÉSRE!
- 9 – nem tudja → UGRÁS A 23. KÉRDÉSRE!

³³ Pályakezdőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA ALKALMAZNÁNAK VOLT KÖZFOGLALKOZTATOTTAT, AMENNYIBEN MUNKAERŐ-FELVÉTELRE KERÜLNE SOR!

22. Nevezzen meg maximum 3 munkakört – a FEOR szám megjelölésével együtt – amelyben a legtöbb volt közfoglalkoztatott munkavállalót foglalkoztatnák. Kérem, azt is mondja meg, hogy az adott munkakörben a volt közfoglalkoztatott dolgozókat milyen feltételekkel foglalkoztatnák!

Munkakörök megnevezése	FEOR'08 száma	Milyen szerződéssel foglalkoztatnák? 1 - egyszerűsített foglalkoztatás 2 - határozott idejű 3 - határozatlan idejű 9 – nem tudja	Csak bértámogatással alkalmaznák? 1 - igen 2 - nem 9.- nem tudja	Hány főt foglalkoztatnának? ? (fő)
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			

KÉPZÉS

23. Folyt-e / folyik-e / fog-e folyni a cégnél (telephelyen) 2022-ben, belső vagy külső képzés³⁴ keretében saját munkavállalók képzése, átképzése?

1 – nem —————> **UGRÁS A 27-ES KÉRDÉSRE**

2 – igen, csak belső képzés —————> **23.1-RE**

3 – igen, csak külső képzés —————> **23.1-RE**

4 – igen, külső és belső képzés is —————> **23.1. Részletezze, hogy a munkavállalók képzettségi szintje szerint összesen hány főt érint/érintett ez?**

Ebből:	Érintett létszám
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő
e. Összesen	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő

³⁴ Az általános tűzvédelmi és munkavédelmi oktatás kivételével.

24. Jellemzően milyen munkakörben foglalkoztatott saját dolgozókat részesítenek képzésben, átképzésben 2022-ben? Azt a 3 szakmát írja be, ahol a legmagasabb a létszám, illetve adja meg a munkakör FEOR számát, az érintett létszámot és ha van, akkor a képzési azonosítót!

Munkakörök megnevezése	FEOR'08 száma	Létszám	Képzés megnevezése
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> FEOR	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	Képzés megnevezése: .....
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> FEOR	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	Képzés megnevezése: .....
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> FEOR	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	Képzés megnevezése: .....

25. Jellemzően a képzésekben résztvevő munkavállalók milyen típusú készségeit fejlesztik a képzések keretében, milyen jellegű képzésekben vesznek részt munkavállalók? Több válasz is megjelölhető!

- 1 – továbbképzés az eredeti szakterületen
- 2 – új munkakör betöltéséhez szükséges szakismeretek elsajátítása
- 3 – idegennyelv-tudás
- 4 – felhasználói szintű számítógépes ismeretek
- 5 – programozási ismeretek
- 6 – munkaszervezési ismeretek
- 7 – együttműködési, kooperációs készségek fejlesztése
- 8 – egyéb típusú képzések, éspedig:.....

26. Pályáztak-e/ terveznek-e pályázni munkahelyi képzés megvalósításához igénybe vehető támogatásra?

1 – nem —————> UGRÁS A 28-as KÉRDÉSRE

2 – igen —————> 26.1 A támogatásban érintett munkavállalók száma:
fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BELSŐ VAGY KÜLSŐ KÉPZÉS KERETÉBEN NEM FOLYT/FOLYIK/FOG FOLYNI SAJÁT MUNKAVÁLLALÓK KÉPZÉSE, ÁTKÉPZÉSE!

27. Mi az oka, hogy nem folyt/folyik/fog folyni a cégnél (telephelyen) 2022-ben, belső vagy külső képzés keretében saját munkavállaló képzése, átképzése? Több válasz is lehetséges!

- 1 – forrás hiánya
- 2 – igény hiánya a munkavállalók részéről
- 3 – eltérő fejlesztési tervek
- 4 – nincsen rá szükség a cég működéséhez
- 5 – bejelentési kötelezettség és az azzal járó adminisztráció
- 6 – egyéb ok

MUNKAERŐHIÁNY

28. Van-e jelenleg tartósan betöltetlen álláshely a cégnél (telephelyen)?

1 – nincs

→ UGRÁS A 31. KÉRDÉSRE

2 – van

→ 28.1. Milyen képzettségi szintű álláshelyek ezek? Átlagosan hány hónapja

9 – nem tudja

keresnek munkaerőt az egyes képzettségi szintű állásokra?

képzettségi szint:	Ebből hány fő hiányzik?	Átlagosan hány hónapja keresnek ilyen munkakörökbe?
a. szakképzetlen fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja
b. szakképzett fizikai	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja
c. nem diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja
d. diplomás szellemi	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja

29. Melyek a legfontosabb tartósan betöltetlen munkakörök? Maximum 5 munkakört írjon be, azokat, amik a legtöbb személyt érintik és válaszoljon a többi kérdésre is!

Munkakörök megnevezése	A hiányzó létszám	Átlagosan hány hónapja keres ebbe a munkakörbe?	Jelenleg kínált havi bruttó bér nagysága	FEOR'08 száma
a.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
b.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
c.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
d.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
e.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> fő	<input type="text"/> <input type="text"/> hónapja	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> ezer Ft/hó	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

30. Kérjük, adja meg, hogy az alábbiak közül mely okok játszanak szerepet abban, hogy tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik! TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!

- 1 – megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya
- 2 – megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya
- 3 – megfelelő minőségű munkaerő hiánya
- 4 – felkínált bér nagysága
- 5 – munkakörülmények jellege
- 6 – munkarend, munkaidő-beosztás
- 7 – közlekedési nehézségek
- 8 – a megfelelő munkaerő külföldi munkavállalása
- 9 – a megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvétele
- 10 – egyéb, és pedíg: .....

MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ MUNKATÁRSOK FOGLALKOZTATÁSA

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA A 13-AS KÉRDÉSNÉL A Q ITEMRE ADOTT VÁLASZ 2022. SZEPTEMBER 1-RE VONATKOZÓAN NAGYOBB MINT 0!

31. Fizet-e az Ön cége jelenleg rehabilitációs hozzájárulást?

1 – igen   2 – nem

32. Foglalkoztat-e rehabilitációs mentort?

1 – nem $\longrightarrow$ **UGRÁS A 33-as KÉRDÉSRE**

2 – igen $\longrightarrow$ 32.1 Foglalkoztatott rehabilitációs mentorok száma: fő

33. Kérem, értékelje az alábbi szempontokat a szerint, hogy mennyire játszanak fontos szerepet abban, hogy az Ön cége foglalkoztat megváltozott munkaképességű munkatársat! (1=Egyáltalán nem fontos, 5=Nagyon fontos)

	Egyáltalán nem fontos				Nagyon fontos	NT	NV
33.1 Szervezeti kultúra fejlesztése	1	2	3	4	5	9	X
33.2 Munkaerőhiány mérséklése	1	2	3	4	5	9	X
33.3 Társadalmi felelősségvállalás	1	2	3	4	5	9	X
33.4 Mentesség a rehabilitációs hozzájárulás alól	1	2	3	4	5	9	X
33.5 Szociális hozzájárulási adókedvezmény érvényesítése	1	2	3	4	5	9	X
33.6 Megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatos tájékoztatáson, érzékenyítő tréningen való részvétel	1	2	3	4	5	9	X

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA A 13-AS KÉRDÉSNÉL A Q ITEMRE ADOTT VÁLASZ 2022. SZEPTEMBER 1-RE VONATKOZÓAN 0!

34. Foglalkoztatna-e az Ön cége megváltozott munkaképességű munkavállalót?

1 – igen   2 – nem

35. Az alábbiak közül milyen okok hatása, hogy nem foglalkoztat megváltozott munkaképességű munkavállalót az Ön cége jelenleg?

	Van hatása	Nincs hatása	NT	NV
35.1 Megfelelő munkakör hiánya a cégnél	1	2	9	X
35.2 Megfelelő képzettségű megváltozott munkaképességű munkavállalók hiánya	1	2	9	X
35.3 Megváltozott munkaképességű munkavállalók alacsonyabb munkateljesítménye	1	2	9	X
35.4 Szükséges feltételek (pl. akadálymentesítés, mentor) hiánya	1	2	9	X
35.5 Tapasztalathiány a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásában	1	2	9	X
35.6 Beilleszkedési, elfogadási problémák a munkaközösségben	1	2	9	X
35.7 Megváltozott munkaképességű munkavállalók magasabb betegállomány igénye	1	2	9	X
35.8 Rehabilitációs foglalkoztatással járó magasabb adminisztrációs költségek	1	2	9	X
35.9 Egyéb okok, éspedig:	1	2	9	X

MINDENKITŐL

36. Rendelkezik-e az Ön cége a megváltozott munkaképességű munkavállalók kiválasztására és foglalkoztatására kialakított belső eljárásrenddel?

1 – igen   2 – nem

37. Mennyire segítenék elő az alábbi intézkedések azt, hogy az Ön cége a jelenleginél több megváltozott munkaképességű munkavállalót alkalmazzon? (1= Egyáltalán nem segítené elő, 5 = Nagy mértékben elősegítené)

	Egyáltalán nem segítené elő				Nagy mértékben elősegítené	NT	NV
37.1 Megváltozott munkaképességű munkavállalókat nyilvántartó szervezetek és a munkáltatók hatékonyabb összekapcsolása	1	2	3	4	5	9	X
37.2 Szakmai segítségre, mentorálásra és megfelelő munkakörülmények kialakítására nyújtott bér- és költségtámogatás	1	2	3	4	5	9	X
37.3 A megváltozott munkaképességű munkavállalók részvétele munkaerőpiaci felkészítő tréningeken	1	2	3	4	5	9	X
37.4 A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatása után járó adókedvezmény emelése	1	2	3	4	5	9	X
37.5 A rehabilitációs hozzájárulás összegének emelése	1	2	3	4	5	9	X
37.6 A rehabilitációs hozzájárulás kiterjesztése a 25 fő alatti cégekre is	1	2	3	4	5	9	X
37.7 Államilag támogatott/szervezett érzékenyítő tréningek a munkáltatók számára	1	2	3	4	5	9	X

KUTATÁS ÖSSZEFOGLALÓJÁNAK IGÉNYLÉSE

38. Köszönjük válaszait! Segítségét azzal is szeretnénk megköszönni, hogy ingyenesen megküldjük Önnek a felmérés értékelésének rövid összefoglalóját. Igényli ezt?

1 – igen   2 – nem

39. Végezetül érdeklődnénk, hogy igényt tart-e a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet más vállalati kutatási eredményeinek összefoglalójára, illetve hozzájárul-e, hogy más kutatásaink kérdőíveivel is megkeressük a jövőben?

1 – igen   2 – nem